

UCHWAŁA NR XXI/200/2026
RADY MIASTA STAROGARD GDAŃSKI
z dnia 18 lutego 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035.
Aktualizacja na lata 2024-2035**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1153¹⁾), w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 278), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035. Aktualizacja na lata 2024-2035”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchyła się Uchwałę Nr VI/71/2024 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 października 2024r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035. Aktualizacja na lata 2024-2035.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Starogard Gdański.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Starogard Gdański

Anna Benert

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2025r. poz. 1436.

Załącznik do Uchwały Nr XXI/200/2026
Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 lutego 2026r.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017 – 2035

Aktualizacja na lata 2024-2035

Opracowanie:

Prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens
Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej

Współpraca redakcyjna:

Dr inż. arch. Dorota Kamrowska – Załuska

Mgr Wojciech Nowik

Mgr inż. arch. Aleksandra Przyk

Mgr inż. arch. Barbara Zgórska

2025r.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści:

1.	Wstęp	Str. 5
2.	Streszczenie Programu	Str. 6
3.	Przyjęty tryb prac nad opracowaniem oraz aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański	Str. 8
4.	Syntetyczna charakterystyka miasta Starogard Gdański	Str. 22
5.	Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	Str. 25
5.1	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030	Str. 26
5.2	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański	Str. 27
5.3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Str. 30
5.4	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański 2017-2025	Str. 30
5.5	Pozostałe dokumenty istotne dla budowy zapisów Programu	Str. 33
5.6	Wnioski do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański	Str. 34
6.	Określenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji objętego zapisami programu	Str. 36
7.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	Str. 39
7.1	Syntetyczna charakterystyka obszaru	Str. 39
7.2	Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych sfer	Str. 41
7.3	Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji	Str. 67
8.	Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji	Str. 82
9.	Cele rewitalizacji	Str. 83
10.	Sposoby realizacji celów – określenie głównych kierunków działań	Str. 85
11.	Lista przewidzianych do realizacji projektów i przedsięwzięć oraz ich osadzenie we wnioskach wynikających z konsultacji społecznych oraz szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji.	Str. 88
12.	Mechanizm integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Str. 91
12.1	Komplementarność przestrzenna działań	Str. 91
12.2	Komplementarność problemowa działań	Str. 91
12.3	Komplementarność proceduralno – instytucjonalna działań	Str. 91
12.4	Komplementarność międzyokresowa działań	Str. 92
12.5	Komplementarność działań w odniesieniu do źródeł finansowania	Str. 94
13.	Określenie uproszczonego planu rzeczowo – finansowego przedsięwzięć oraz ich lokalizacji	Str. 95
14.	Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem czasu realizacji	Str. 131
15.	Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z określeniem kosztów oraz harmonogramem realizacji programu	Str. 132
15.1	Określenie modelu zarządzania	Str. 132
15.2	Wskazanie kosztów zarządzania	Str. 133

15.3	Ramowy harmonogram realizacji	Str. 133
15.4	Określenie problemów i możliwości ich rozwiązania	Str. 136
15.5	Wskazanie ścieżek krytycznych, kamieni milowych	Str. 137
15.6	Mechanizm włączania mieszkańców i pozostałych interesariuszy Programu w proces jego realizacji	Str. 141
16.	Zasady wyznaczania składu oraz reguł działania Komitetu Rewitalizacji	Str. 146
17.	System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych	Str. 147
18.	Specjalna Strefa Rewitalizacji oraz zmiany w uchwałach odnoszących się do zasobu mieszkaniowego.	Str. 151
19.	Wskazanie dotyczące sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	Str. 152
19.1	Zakres zmian w Planie ogólnym gminy	Str. 152
19.2	Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do uchwalenia lub zmiany	Str. 153
19.3	Wskazanie dotyczące miejscowego planu rewitalizacji	Str. 173
19.4	Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji	Str. 173
20.	Podsumowanie	Str. 176
21	Spis tabel, rycin i załączników	Str. 177

1. Wstęp

Niniejsza aktualizacja dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański została wypracowana w trybie partycypacyjnym, przy szerokim udziale społeczności lokalnej, w okresie wrzesień/październik 2025r. Zapisy dokumentu stanowią rozwinięcie pierwotnej wersji Gminnego Programu Rewitalizacji, wypracowanej w okresie od września 2013r. do października 2016r i następnie zaktualizowanej w okresie od maja 2023r. do czerwca 2024r. Pierwotną wersję dokumentu przygotowano zgodnie z zapisami Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. oraz Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016r. Aktualizacja dokumentu powstała w oparciu o zapisy **ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 36, odnoszącego się do tzw. Innych Instrumentów Terytorialnych) oraz **rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 28 i art. 29). Ponadto przy aktualizacji programu uwzględniono **ocenę aktualności i stopnia realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”**. W tym ostatnim dokumencie dokonano oceny dotychczas realizowanych przedsięwzięć, prezentując zarówno ich opis, przebieg realizacji i aktualny jej stan, poniesione koszty oraz uwagi, wnioski i rekomendacje. Ocena ta dotyczyła zarówno zakresu podstawowego jak i uzupełniającego przedsięwzięć zdefiniowanych w pierwotnym dokumencie. Przedstawiono także wskaźniki monitorowania realizacji GPR oraz monitoring stanu obszaru rewitalizacji w ujęciu paroletnim. Pozwoliło to na sformułowanie konkluzji co do modyfikacji zapisów programu na kolejne lata. Podstawą do opracowania pierwotnego dokumentu Programu stała się analiza wskaźnikowa obszaru miasta (ukończona w grudniu 2014r.), na bazie której określono delimitację obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Przy opracowywaniu niniejszej aktualizacji zdecydowano o **utrzymaniu poprzednio wyznaczonych granic obu obszarów**. Równocześnie przyjęto iż pierwszym etapem programowania rewitalizacji miasta jest strategia jego rozwoju. W dokumencie tym zawarto szereg odniesień do kształtowania zintegrowanej, nowoczesnej polityki miejskiej. Tym samym Gminny Program Rewitalizacji staje się jednym z dokumentów operacyjnych uszczegóławiających zapisy sformułowane na poziomie celów i wytycznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Miasta. Oznacza to że jego zapisy bazują na opracowanych w trakcie przygotowania Strategii diagnozach oraz stanowią oprzyrządowanie celów w niej wskazanych. Zgodnie z zapisami obecnie obowiązujących regulacji ustawowych oraz wynikających z przywołanego powyżej rozporządzenia, a także ukształtowaną w ostatnich latach praktyką, zarówno zapisy pierwotnej wersji programu jak i jego aktualizacji zostały wypracowane w trybie partycypacyjnym, przy udziale szeregu interesariuszy reprezentujących różne sfery życia miasta, w tym – władz miasta, radnych, przedstawicieli środowisk społecznych i lokalnych przedsiębiorców oraz prywatnych osób zainteresowanych problematyką rewitalizacji. W szczególności znacząca grupę spotkań konsultacyjnych i warsztatowych stanowili mieszkańcy, przedsiębiorcy i przedstawiciele różnorodnych organizacji rezydujących na obszarze rewitalizacji.

2. Streszczenie Programu

Pierwotna wersja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański została opracowana w oparciu o Ustawę o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. Przy przygotowaniu jej aktualizacji kierowano się także zapisami **ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 36, odnoszącego się do tzw. Innych Instrumentów Terytorialnych) oraz **rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej** (ze szczególnym uwzględnieniem art. 28 i art. 29). Program ma charakter dokumentu operacyjnego, realizującego zapisy Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030 oraz dokumentów planistycznych. Ponadto, realizuje także zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025. Tym samym wpisuje się w strukturę dokumentów strategicznych dla miasta. Celem pełnego przedstawienia tych relacji w Programie zawarto opis jego powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Dodatkowo, przedstawiono także syntetyczną charakterystykę miasta.

W dokumencie ujęto wyniki delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (choć sama analiza wskaźnikowa obejmująca szczegółową analizę poszczególnych zagadnień w kontekście przestrzeni całego miasta stanowi odrębny dokument), zgodne z zakresami określonymi w Uchwale Rady Miasta z dnia 27 kwietnia 2016r. Na potrzeby niniejszej aktualizacji przyjęto, iż granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nie ulegają zmianie. W konsekwencji przyjęto iż obszar rewitalizacji obejmuje historyczne centrum miasta, w tym zarówno zespół staromiejski jak i tereny wzdłuż ul. Kościuszki. Przyjęto także, iż wszystkie zapisy Programu odnosić się będą do sfer – **społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej**. Pozwoli to na wyważenie jego zapisów i osiągnięcie założenia kompletności i integralności dokumentu.

Dla tak zarysowanego obszaru rewitalizacji możliwym stało się przeprowadzenie szczegółowej jego diagnozy, w tym analizy zjawisk negatywnych oraz lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji. Przy jej przeprowadzeniu wykorzystano m.in. szereg wniosków płynących z innych dokumentów, wypracowanych w trakcie prac nad programem, jak diagnoza zjawisk społecznych czy mapy mentalne miasta. Dodatkowo przygotowano szczegółową, pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz potencjałów występujących na jego terenie. Na tej bazie określono wizję obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz określono cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego. Założono przy tym, iż w wyniku realizacji programu osiągnięty zostanie jego cel główny, tj. „*Kompleksowa rewitalizacja obszaru z uwzględnieniem różnorodnych funkcji i walorów przyrodniczych i kulturowych*”. Ponadto dla każdej ze sfer sformułowano cele nadrzędne i szczegółowe, pozwalające na określenie zakresu działania. W konsekwencji możliwym stało się sformułowanie koncepcji możliwych do realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Posłużyły one jako podstawa do sformułowania finalnych działań do podjęcia, których wdrożenie doprowadzić ma do

realizacji wizji i celów. Założono także integrację działań oraz zapewnienie kompleksowości podejmowanej interwencji. W tym celu zdecydowano o koncentracji interwencji na wybranym obszarze. W efekcie możliwym stanie się osiągnięcie komplementarności przestrzennej, problemowej, instytucjonalnej, międzyokresowej oraz związanej ze źródłami finansowania programu. W konsekwencji możliwym stało się opisanie w dokumencie także szacunkowych ram finansowych realizacji programu oraz zasad jego wdrażania.

Szczegółowe określenie planowanych do podjęcia działań pozwoliło także na wypracowanie struktury zarządzania realizacją programu wraz z określeniem kosztów i harmonogramu jego wdrażania jak również systemu monitoringu prowadzonych działań. W tym kontekście w dokumencie zawarto także odniesienie do kwestii Komitetu Rewitalizacji (w tym określenie zasad wyznaczania jego składu oraz reguł działania), a także wskazania dotyczące ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz sposobu realizacji Programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Integralną częścią opracowania jest załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Całość programu – zarówno jego pierwotna wersja jak i aktualizacja – zostały opracowane w sposób partycypacyjny, przy czym główne jego zapisy określone zostały w ramach szeregu warsztatów, przygotowanych i prowadzonych przez redaktorów całości Programu. Dodatkowo przeprowadzono liczne spotkania konsultacyjne z poszczególnymi grupami interesariuszy, badania ankietowe oraz zorganizowano spacer studyjny po obszarze rewitalizacji. Przebieg tego procesu opisano w dalszej części dokumentu.

3. Przyjęty tryb prac nad opracowaniem oraz aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

Wraz z przystąpieniem do opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański zdecydowano o kontynuacji modelu uspołecznionego prac nad projektem, przy udziale zaproszonych ekspertów odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie całości procesu. Przyjęto, iż zasadnicze elementy składające się na ostateczny kształt dokumentu Programu zostaną wypracowane w trakcie serii moderowanych sesji warsztatowych, otwartych dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców miasta. Wypracowane w ten sposób zapisy Programu zostały także poddane konsultacjom z kluczowymi grupami interesariuszy – w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji społecznych oraz podmiotów gospodarczych. Odbyły się także spacer studyjne po obszarze rewitalizacji, a zainteresowani interesariusze mogli składać wnioski i uwagi drogą elektroniczną i za pośrednictwem ankiet w formie papierowej.

Prace nad pierwotną redakcją przebiegały w kilku fazach:

- w okresie od września do grudnia 2013r. przeprowadzono serię warsztatów z szeroką reprezentacją społeczności lokalnej,
- w okresie od września 2014r. do czerwca 2015r. przeprowadzono **delimitację obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji**, podstawą której stała się analiza wskaźnikowa wypracowana w oparciu o wytyczne opublikowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego (dokument przekazany w czerwcu 2015r.);
- w okresie od września do listopada 2015r. przeprowadzono **kolejną serię warsztatów** z szeroką reprezentacją społeczności lokalnej,
- w okresie kwiecień – grudzień 2016r. zrealizowano **szereg opracowań studialnych**.

Elementem tych prac stało się także przygotowanie analizy zmian planistycznych dotyczących obszaru rewitalizacji wynikających z zapisów projektu programu rewitalizacji oraz struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański, których wyniki stanowią część niniejszego dokumentu.

Następnie, w okresie od sierpnia do października 2016r. przeprowadzono **finalną serię spotkań warsztatowych, mających na celu ostateczną weryfikację wypracowanych wcześniej zapisów oraz wypracowanie wniosków dotyczących ostatecznego kształtu zapisów projektu rewitalizacyjnego** przewidzianego do realizacji z funduszy unijnych. Na bazie tych prac zredagowano finalną wersję dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025 został przyjęty uchwałą Nr XXXIX/379/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 29 marca 2017r.

W związku z negatywną oceną programu przez Zespół ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wyrażoną pismem nr DPR-E.433.20.2017 z dnia 19.05.2017r. do projektu GPR wprowadzono zmiany zgodne z w/w pismem. Konsultacje społeczne projektu dokumentu przeprowadzono w okresie od 1 do 31 lipca 2017. Tak zmodyfikowany dokument uzyskał w kwietniu 2018 ocenę pozytywną warunkową wyrażoną pismem DPR-E.433.20.2017 z dnia 25.04.2018r., w którym to piśmie wskazano na konieczność

korekty GPR do dnia 30.09.2019r. Konsultacje społeczne skorygowanego dokumentu przeprowadzono w okresie od 15 kwietnia do 14 maja 2019r. Uchwalony uchwałą nr XIII/142/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 21 sierpnia 2019r. dokument uzyskał w styczniu 2020r. ocenę pozytywną Zespołu ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wyrażoną pismem nr DPR-E.433.20.2017 z dnia 10.01.2020r.

Na tej podstawie w **pierwotnej wersji programu rewitalizacji** realizowany był szereg projektów i przedsięwzięć, w tym:

- **Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny**
- **Zaczynam się interesować- włączenie społeczne**
- **Przebudowa budynku starej szkoły nr 5 na potrzeby stworzenia Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym**
- **Modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości**
- **Modernizacja ulic Śródmieścia**
- **Budowa deptaka rekreacyjnego**
- **Starogardzki Rynek od nowa**
- **Zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych korytarza ekologicznego doliny Wierzycy przez ochronę bioróżnorodności oraz ukierunkowanie wykorzystania tego obszaru**
- **Przebudowa ul. Kościuszki etap II**
- **Przebudowa i remont wraz z wyposażeniem obiektu centrum kształcenia ustawicznego i praktycznego w Powiecie Starogardzkim w ramach kształtowania sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w województwie pomorskim**
- **Kuźnia przedsiębiorczości- aktywizacja zawodowa mieszkańców**
- **Stworzenie systemu wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych działalności gospodarczych, w tym – inkubatora przedsiębiorczości**
- **Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków**

Szczegółowy opis w/w projektów wraz z oceną stanu ich realizacji na koniec 2022r. znalazł się we wspomnianym już dokumencie pt. „Ocena aktualności i stopnia realizacji „Gminnego programu rewitalizacji miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”. W jego podsumowaniu stwierdzono iż:

- W odniesieniu do zakresu podstawowego – na sześć zadań przewidzianych do realizacji zakończono pięć. Pozostaje w trakcie realizacji działalność placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - zadanie to ma charakter ciągły i powinno być kontynuowane również w kolejnych latach,
- W odniesieniu do zakresu uzupełniającego – do realizacji przewidziano siedem zadań. Trzy zadania zostały zrealizowane, w przypadku jednego (*Kuźnia przedsiębiorczości - aktywizacja zawodowa mieszkańców*), podmiot realizujący zadanie odstąpił od prowadzenia działań i nie przewiduje ich prowadzenia w przyszłości. W trakcie realizacji pozostają trzy zadania, przy czym dwa z nich (dotyczące stworzenia systemu wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw oraz poprawy estetyki i rewaloryzacji części wspólnych i otoczenia budynków)

mają charakter ciągły i powinny być kontynuowane w kolejnych latach. Ostatnie z zadań pozostających w trakcie realizacji (*Starogardzki Rynek od nowa*) zostało zrealizowane w części dotyczącej przebudowy płyty Rynku wraz z ulicami Podgórną i częścią Hallera. Rozpoczęcie remontu i konserwacji murów obronnych wraz z otoczeniem jest przewidywane w roku 2023, nie wiadomo natomiast, kiedy rozpoczną się prace dotyczące przebudowy Ratusza ze względu na brak uzgodnień ze strony wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W dokumencie tym zawarto także analizę wskaźników monitorowania realizacji dotychczas ujętych w dokumencie programu wskaźników. Przedstawiają się one następująco:

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2016	Wartość 2022	Prognozo wana wartość docelowa 2025
Cel nadrzędny: <i>Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</i>						
S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie	produktu	UM	0	339	150
	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produktu	UM	0	2	1
	Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	rezultatu	UM	0	30	30
S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej	Liczba budynków mieszkalnych poddanych modernizacji	produktu	TBS SM	0	23	33
	Liczba zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek	produktu	TBS	0	13	18
	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek	rezultatu	UM, TBS	0	300	200
S3. Aktywizacja społeczności lokalnej	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	produktu	UM, OP	0	16	21
	Liczba nowych placówek świadczenia usług społecznych	produktu	UM, MOPS	0	3	2
	Liczba osób korzystających z nowych miejsc świadczenia usług społecznych	rezultatu	UM, OP	0	339	150

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2016	Wartość 2022	Prognozowana wartość docelowa 2025
Cel nadrzędny: <i>Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji</i>						
E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego o charakteru przestrzeni obszaru rewitalizowanego, z uwzględnieniem Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta	Liczba przedsięwzięć ukierunkowanych na tworzenie programów wsparcia, systemów zachęt dla przedsiębiorców chcących podjąć działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji	produktu	UM, SP	0	2	3
	Liczba podmiotów gospodarczych działających w obszarze rewitalizacji	rezultatu	UM	616	689	630
E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy i podtrzymanie ginących zawodów	Liczba przedsięwzięć ukierunkowanych na tworzenie programów wsparcia, systemów zachęt dla przedsiębiorców chcących podjąć działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji	produktu	UM, SP	0	2	3
	Liczba obiektów przebudowanych i wyposażonych w zakresie dostosowania do potrzeb kształcenia zawodowego	produktu	SP	0	1	1
	Liczba osób korzystających z nowych form szkolenia zawodowego	rezultatu	SP	0	414	700
	Liczba szkoleń/kursów zorganizowanych w systemie kształcenia ustawicznego	rezultatu	SP	0	14	50
	Liczba podmiotów gospodarczych działających w obszarze rewitalizacji	oddziaływanie	UM	616	689	630
Cel nadrzędny: <i>Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze</i>						
P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form	Liczba nowych miejsc świadczenia usług społecznych	produktu	UM, SP	0	3	2
	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	produktu	UM, OP	0	16	21
	Liczba inicjatyw na rzecz wspólnego spędzania czasu wolnego	rezultatu	UM, OP	10	30	20

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2016	Wartość 2022	Prognozowana wartość docelowa 2025
<i>zagospodarowania i użytkowania</i>						
P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej	Długość wyremontowanych / przebudowanych dróg, chodników, ścieżek rowerowych	produktu	UM, SP	0	5779 mb.	1040 mb.
	Liczba nowych miejsc parkingowych	produktu	UM, SP	0	317	50
	Liczba zainstalowanych nowych urządzeń technicznych służących poprawie bezpieczeństwa (np. kamery, oświetlenie uliczne)	produktu	UM, SP	0	256	250
P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Powierzchnia zmodernizowanych przestrzeni zieleni publicznej w obszarze rewitalizacji	produktu	UM	0	57900 m ²	4000 m ²
	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	produktu	UM, OP	0	16	21
	Liczba osób korzystających z odnowionych przestrzeni zieleni publicznej w obszarze rewitalizacji	rezultatu	UM	0	5000	5000
P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych	Liczba udogodnień dla osób niepełnosprawnych	produktu	UM, SP	0	4	10
P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	Długość nowych, wyremontowanych / przebudowanych chodników	produktu	UM	0	4951 mb.	2080 mb.
	Długość nowych, wyremontowanych / przebudowanych ścieżek rowerowych	produktu	UM, SP	0	450 mb.	800 mb.
	Liczba osób korzystających z nowej, wyremontowanej / przebudowanej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	rezultatu	UM	0	4000	4000

Tab. 1. Wskaźniki monitorowania realizacji GPR

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

- większość wskazanych w programie wskaźników została zrealizowana – co odpowiada stopniowi realizacji zawartych w programie projektów,
- niektóre wskaźniki nie zostały jeszcze w pełni zrealizowane. W przypadku części wynika to ze zmian, które zaszły w projektach już w trakcie realizacji (np. wskaźnik *liczba zmodernizowanych / przebudowanych przestrzeni wspólnych / podwórek*).

Na bazie powyższego zestawienia możliwym stało się określenie kolejnej grupy wniosków:

- w Starogardzie na przestrzeni ostatnich lat zmniejsza się liczba ludności zarówno całego miasta¹ jak i obszaru rewitalizacji. Przy czym, jeśli w roku 2015 z którego pochodzą dane służące do wyznaczenia obszaru rewitalizacji, liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosiła ok. 15% ogółu mieszkańców, to w roku 2022 procent mieszkańców obszaru rewitalizacji w stosunku do ogółu mieszkańców wynosił poniżej 14%, co wskazuje na szybsze niż reszty miasta tempo zmniejszania się liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- nastąpiło znaczne, w porównaniu do 2015 r., obniżenie poziomu niekorzystnych zjawisk, zarówno w mieście jak i w obszarze rewitalizacji,
- pomimo zmian świadczących ogólnie o poprawie sytuacji, wskaźniki dotyczące obszaru rewitalizacji pozostają nadal na wyższym poziomie niż dla całego miasta,
- w analizie należy wziąć pod uwagę wpływ czynników zewnętrznych, nie związanych bezpośrednio z prowadzonymi w ramach programu działaniami, np. zmniejszanie się liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej, może wynikać w znacznym stopniu ze zwiększających się (m.in. dzięki 500+) dochodów ludności - przy utrzymaniu niskiego poziomu kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania zasiłku,
- niepokojący jest wzrost w obszarze rewitalizacji wskaźnika dotyczącego liczby przestępstw na 1 tys. mieszkańców w latach 2021 i 2022 - w danych dla całego miasta zależność nie jest tak widoczna.

Na tej podstawie można stwierdzić, że działania prowadzone w latach 2017-2022 w ramach programu rewitalizacji, realizowały zawarte w programie cele nadrzędne i szczegółowe. Większość projektów zostało zakończonych, zrealizowano również większość wskaźników przewidzianych dla monitorowania tych działań.

Mimo realizacji programu do tej pory nie zaobserwowano wyraźnego wpływu prowadzonych działań na poprawę stanów kryzysowych obszaru rewitalizacji. Należy mieć na uwadze, że okres obowiązywania GPR jest stosunkowo krótki a efekty rewitalizacji często są widoczne dopiero po kilkunastu latach.

Od 2015r. ogólnej poprawie uległa sytuacja zarówno całego miasta jak i obszaru rewitalizacji, jednak wskaźniki dla obszaru rewitalizacji wskazują nadal na znacznie wyższy poziom stanów kryzysowych w sferze społecznej w porównaniu do reszty miasta. W tej sytuacji zasadnym jest prowadzenie w obszarze rewitalizacji dalszych, systematycznych działań w celu wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego.

Na podstawie powyższych Komitet Rewitalizacji zarekomendował zaktualizowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański. Rekomendacja ta została przez władze miasta przyjęta i **podjęta została uchwała o przystąpieniu do aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański – uchwała nr LVII/676/2023 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 marca 2023r., w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025.**

Na bazie w/w uchwały Prezydent Miasta Starogard Gdański w obwieszczeniu z dnia 16.05.2023r. wyznaczył okres na zgłaszanie projektów przedsięwzięć – od 16.05.2023 do 15.06.2023 – w formie elektronicznej lub papierowej.

¹ Raport o stanie Gminy Miejskiej Starogard Gdański, 2021, s. 3.

Przystąpienie do aktualizacji dokumentu programu wiązało się także z ponownym zaproszeniem wszystkich interesariuszy do udziału w procesie partycypacyjnym związanym z wypracowaniem jego zapisów. W jego ramach:

- przeprowadzono dwa spotkania warsztatowe (w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023) pozwalających na weryfikację kluczowych zapisów programu;

- przygotowano pierwszą wersję aktualizacji dokumentu na potrzeby konsultacji społecznych (28 sierpnia 2023);

- przeprowadzono proces konsultacji społecznych dokumentu – od 30 sierpnia do 29 września 2023 (dokument dostępny był na dedykowanej stronie internetowej Urzędu Miasta). Założono przy tym następujące formy konsultacji:

- przesyłanie uwag drogą elektroniczną lub składanie w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta (w okresie od 30 sierpnia do 29 września);
- spacer studyjny po obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji wraz z omówieniem proponowanych do uwzględnienia w aktualizacji dokumentu projektów i przedsięwzięć (w dniu 31 sierpnia 2023);
- organizację warsztatu z prezentacją założeń aktualizacji dokumentu, weryfikacja wypracowanych elementów – 18 września 2023r.
- konsultację projektu Gminnego Projektu Rewitalizacji przez:
  - Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych,
  - Starogardzką Radę Sportu,
  - Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański,
  - Młodzieżową Radę Miasta,
  - Radę Gospodarczą,
  - Starogardzką Radę Kultury,
  - Komitet Rewitalizacji.

Szczegółowy przebieg opisanych powyżej konsultacji przyniósł następujące rezultaty:

1. Uwagi, opinie i pomysły dotyczące programu rewitalizacji przesyłane na adres rewitalizacja@um.starogard.pl lub składane pisemnie w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta ul. Gdańska 6 w terminie od 30 sierpnia do 29 września 2023.r – nie zgłoszono żadnych uwag.
2. Spacer studyjny po obszarze rewitalizacji – 31 sierpnia, początek od godz. 17⁰⁰, sprzed wejścia do budynku Ratusza.
  - spacer rozpoczął się od godz. 17⁰⁰, sprzed wejścia do budynku Ratusza,
  - spacer prowadził prof. Piotr Lorens - kierownik Katedry Urbanistyki i Planowania Regionalnego Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej,
  - w trakcie spaceru analizowano problemy i potencjały obszaru rewitalizacji oraz przedsięwzięcia przewidywane do realizacji w ramach programu,
  - w trakcie spaceru zgłoszono propozycję dodania działki nr 59/1 obr. 16 w Starogardzie Gd. (dawny cmentarz ewangelicki przy ul. Owidzkiej), do terenów przewidzianych do objęcia projektem „Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy”.

3. Spotkanie warsztatowe w dniu 18 września 2023r. w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny przy ul. Kościuszki 65, o godz. 17⁰⁰.
- spotkanie prowadził prof. Piotr Lorens - kierownik Katedry Urbanistyki i Planowania Regionalnego Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej,
  - w trakcie spotkania omówiono podstawowe założenia projektu programu, w tym m.in.: potencjały i zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji, cele i kierunki działań, przedsięwzięcia przewidywane do realizacji w ramach programu, szacunkowe ramy finansowe i zakres czasowy realizacji przedsięwzięć oraz system monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych,
  - w trakcie spotkania uczestnicy zgłosili następujące uwagi do projektu programu:
    - włączyć w działania przewidziane w programie wyburzenie budynku przy ul. Hallera 9 w celu odsłonięcia od strony północnej Baszty Gdańskiej,
    - włączyć w działania przewidziane w programie Stado Ogierów,
    - włączyć w działania przewidziane w programie kościół p.w. św. Mateusza.
4. Konsultacja projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez:
- Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych – wniesiono uwagi:
    - dostosowanie Bulwaru Diepholz dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy),
    - dostosowanie Rynku Miejskiego dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy),
    - dostosowanie pomieszczenia przeznaczonego na Klub Seniora na Hali Agro Kociewie dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy, winda),
    - uszczegółowienie w Programie zwrotu „likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych”,
  - Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański – wniesiono uwagę:
    - ująć w programie powstanie domu w którym mogliby zamieszkać Seniorzy,
  - Radę Gospodarczą – nie wniesiono uwag,
  - Komitet Rewitalizacji – wniesiono uwagi:
    - przewidzieć w programie działania mające na celu ożywienie Rynku – np. cykliczne targi, wymiany sąsiedzkie, potańcówki,
    - włączyć do programu projekt przewidujący utworzenie warsztatu społecznego - stworzenie, wyposażenie i prowadzenie miejsca, w którym mieszkańcy mieliby dostęp do narzędzi,
    - wprowadzić funkcje: koordynatora rewitalizacji, latarników społecznych i gospodarzy budynków/podwórek,
    - projekt dotyczący utworzenia systemu parków kieszonkowych: rozważyć ujęcie w projekcie terenu pod Basztą Tczewską, oraz działek nr 42/1 obr. 16 i 353/1 obr. 17,
    - znaleźć teren na miejsce aktywności dla dzieci i młodzieży (sprawdzić działki: 164/2 i 175 obr. 16),
    - projekt dotyczący rozwoju terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy: włączyć do projektu tereny cmentarzy poewangelickich przy ul. Owidzkiej,
    - przewidzieć w programie kontynuowanie metamorfoz podwórek.

Młodzieżowa Rada Miasta, Starogardzka Rada Sportu, Starogardzka Rada Kultury – nie zajęły stanowiska.

W poniższej tabeli zawarto szczegółowy wykaz uwag wraz z propozycją ich rozpatrzenia.

L.p.	Uwagi	Propozycje rozpatrzenia
1	Włączyć w działania przewidziane w programie wyburzenie budynku przy ul. Hallera 9 w celu odsłonięcia od strony północnej Baszty Gdańskiej	Nie uwzględniać – budynek wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków, własność prywatna
2	Włączyć w działania przewidziane w programie Stado Ogierów	Nie uwzględniać – teren poza obszarem rewitalizacji
3	Włączyć w działania przewidziane w programie kościół p.w. św. Mateusza	Uwzględnić
4	Dostosowanie Bulwaru Diepholz dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy)	Uwzględnić
5	Dostosowanie Rynku Miejskiego dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy)	Uwzględnić
6	Dostosowanie pomieszczenia przeznaczonego na Klub Seniora na Hali Agro Kociewie dla osób z niepełnosprawnościami (podjazdy, winda)	Uwzględnić
7	Uszczegółowienie w Programie zwrotu „likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych”	Uwzględnić
8	Ująć w programie powstanie domu w którym mogliby zamieszkać Seniorzy	Nie uwzględniać – inwestycja nie jest planowana w obszarze rewitalizacji
9	Przewidzieć w programie działania mające na celu ożywienie Rynku – np. cykliczne targi, wymiany sąsiedzkie, potańcówki	Uwzględnić
10	Włączyć do programu projekt przewidujący utworzenie warsztatu społecznego - stworzenie, wyposażenie i prowadzenie miejsca, w którym mieszkańcy mieliby dostęp do narzędzi	Uwzględnić
11	Wprowadzić funkcje: koordynatora rewitalizacji, latarników społecznych i gospodarzy budynków/podwórek	Uwzględnić w zakresie wprowadzenia funkcji latarników społecznych
12	Projekt dotyczący utworzenia systemu parków kieszonkowych: rozważyć ujęcie w projekcie terenu pod Basztą Tczewską, oraz działek nr 42/1 obr. 16 i 353/1 obr. 17	Uwzględnić w zakresie działki nr 42/1 obr. 16
13	Znaleźć teren na miejsce aktywności dla dzieci i młodzieży (sprawdzić działki: 164/2 i 175 obr. 16)	Nie uwzględnić – tereny o innym przeznaczeniu planistycznym
14	Projekt dotyczący rozwoju terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy: włączyć do projektu tereny cmentarzy poewangelickich przy ul. Owidzkiej	Uwzględnić
15	Przewidzieć w programie kontynuowanie metamorfoz podwórek	Uwzględnić

Tab. 2. Wykaz uwag z konsultacji projektu dokumentu prowadzonych w 2023r. wraz z propozycją ich rozpatrzenia

Ze względu na wprowadzenie w dokumencie znaczących zmian, wynikających z uwzględnienia uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji oraz po uzyskaniu opinii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego co do szczegółowych zapisów, zdecydowano o poddaniu zmienionego projektu GPR ponownym konsultacjom społecznym.

W obwieszczeniu z dnia 23 kwietnia 2024r. Prezydent Miasta Starogard Gdański zaprosił mieszkańców do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, które zostały zaplanowane w dniach 24 kwietnia – 27 maja 2024r. Przewidziano przy tym następujące formy konsultacji projektu dokumentu:

1. Przesyłanie uwag i opinii dotyczących projektu programu rewitalizacji – możliwe było przesyłanie ich drogą elektroniczną na adres rewitalizacja@um.starogard.pl. lub składanie w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta ul. Gdańska 6, w terminie od 24 kwietnia do 27 maja 2024r.
2. Spotkanie warsztatowe w dniu 14 maja 2024r., w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny przy ul. Kościuszki 65, o godz. 18⁰⁰.
3. Konsultacja projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez:
  - Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych,
  - Starogardzką Radę Sportu,
  - Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański,
  - Młodzieżową Radę Miasta,
  - Radę Gospodarczą,
  - Starogardzką Radę Kultury,
  - Komitet Rewitalizacji.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji był także dostępny do wglądu od dnia 24 kwietnia 2024r. w Wydziale Planowania i Urbanistyki Urzędu Miasta, pok. 208 oraz na stronie miasta: <https://bip.starogard.pl/m,345,ogloszenia.html>

W trakcie procedury konsultacyjnej – w odniesieniu do każdego z powyższych punktów – zebrano szereg uwag. Ich szczegółowe zestawienie przedstawiono poniżej.

Ad. 1. W trakcie całego okresu konsultacji nadesłano trzy uwagi do projektu dokumentu. Ich zestawienie wraz z propozycją rozpatrzenia zamieszczono poniżej:

1. *Przenieść projekt „Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego” ze sfery gospodarczej do sfery społecznej – miejsce to ma zachęcać do podejmowania aktywności, które być może przyczynią się do rozwoju małych przedsiębiorstw, ale to raczej skutek uboczny. Natomiast ważną rolą tego miejsca będzie gospodarka obiegu zamkniętego, czyli dawanie rzeczom drugiego życia itp.*

Propozycja rozpatrzenia: Nie uwzględniać – przedsięwzięcie przewiduje działania o charakterze zarówno społecznym jak i gospodarczym.

2. *Bardzo proszę, o ile to możliwe, o usunięcie lokalizacji warsztatu społecznego. Może się okazać, że z jakiegoś względu prowadzenie go w tej piwnicy nie będzie możliwe i będzie problem.*

Propozycja rozpatrzenia: Uwzględnić – wprowadzić zapis: „możliwa lokalizacja przedsięwzięcia: w piwnicy budynku przy ul. Hallera 19A.”

3. *Jest pomysł na utworzenie na terenie targowiska miejskiego (optymalnie, ale może lepiej nie wskazywać konkretnej lokalizacji) jadalni – miejsca podobnego do lodówki społecznej, ale zarządzanego, z obsługą (zatrudnienie osób z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym?). Ten pomysł można wpisać w „Aktywizacja społeczności lokalnej” lub w „Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego”.*

Propozycja rozpatrzenia: Uwzględnić – wprowadzić odpowiedni zapis w przedsięwzięciu „Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego”.

Ad. 2. Przeprowadzone w dniu 14 maja 2024r. w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny przy ul. Kościuszki 65, o godz. 18⁰⁰ spotkanie warsztatowe prowadził prof. Piotr Lorens - kierownik Katedry Urbanistyki i Planowania Regionalnego Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. W trakcie spotkania uczestnicy podzieleni na 3 grupy tematyczne (społeczną, gospodarczą i przestrzenno-techniczną) przeanalizowali podstawowe założenia projektu programu, w tym m.in.: potencjały i zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji, cele i kierunki działań, przedsięwzięcia przewidywane do realizacji w ramach programu, szacunkowe ramy finansowe i zakres czasowy realizacji przedsięwzięć oraz system monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych. W trakcie spotkania uczestnicy zgłosili propozycje skorygowania niektórych zapisów dotyczących potencjałów i zdefiniowanych problemów obszaru rewitalizacji oraz uaktualnienia ram finansowych części przedsięwzięć. Propozycje te zostały uwzględnione w zapisach dokumentu.

Ad. 3. Przeprowadzona konsultacja projektu Gminnego Programu Rewitalizacji z kluczowymi organizacjami i ciałami społecznymi i gospodarczymi przebiegła w sposób następujący:

- Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami – nie wniesiono uwag,
- Rada Gospodarcza – nie wniesiono uwag,
- Starogardzka Rada Kultury – nie wniesiono uwag,
- Starogardzka Rada Sportu – nie wniesiono uwag,
- Komitet Rewitalizacji – nie wniesiono uwag.
- Rada Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański oraz Młodzieżowa Rada Miasta – nie zajęły stanowiska.

Na bazie powyższych wyników konsultacji zredagowano finalne zapisy dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański i przedstawiono go władzom miasta celem przeprowadzenia dalszej procedury jego opiniowania i ostatecznego przyjęcia przez Radę Miasta.

Dokument „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035. Aktualizacja na lata 2024-2035”, został przyjęty uchwałą nr VI/71/2024 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 października 2024r,

W czerwcu 2025r. Rada Miasta Starogard Gdański podjęła **uchwałę nr XIV/134/2025 z dnia 11 czerwca 2025r. w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035. Aktualizacja na lata 2024-2035.**

Konieczność przystąpienia do zmiany obowiązującego Gminnego Programu Rewitalizacji, wynika z ustalonego z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego zakresu i szczegółów projektów rewitalizacyjnych mających szansę na uzyskanie dofinansowania w ramach Programu pn. Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021 – 2027.

W obwieszczeniu z dnia 12 września 2025r. Prezydent Miasta Starogard Gdański zaprosił mieszkańców do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, które zostały zaplanowane w dniach 19 września – 27 października 2025r. Przewidziano przy tym następujące formy konsultacji projektu dokumentu:

1. Przesyłanie uwag i opinii dotyczących projektu programu rewitalizacji – możliwe było przesyłanie ich drogą elektroniczną na adres rewitalizacja@um.starogard.pl. lub składanie w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta ul. Gdańska 6, w terminie od 19 września do 27 października 2025r.
2. Spotkanie otwarte w dniu 8 października 2025r., w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny przy ul. Kościuszki 65, o godz. 17⁰⁰.
3. Konsultacja projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez:
  - Społeczną Radę ds. Osób z Niepełnosprawnościami,
  - Starogardzką Radę Sportu,
  - Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański,
  - Młodzieżową Radę Miasta,
  - Radę Gospodarczą,
  - Starogardzką Radę Kultury,
  - Komitet Rewitalizacji.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji był także dostępny do wglądu od dnia 19 września 2025r. w Wydziale Planowania i Urbanistyki Urzędu Miasta, pok. 208 oraz na stronie miasta: <https://bip.starogard.pl/m,345,ogloszenia.html>

Przebieg procedury konsultacyjnej:

Ad. 1. W trakcie całego okresu konsultacji nadesłano 6 uwag do projektu dokumentu. Ich zestawienie wraz z propozycją rozpatrzenia zamieszczono poniżej:

1. *Budowa projektowanej obwodnicy miasta z uwzględnieniem skrzyżowań z drogą wojewódzką i powiatową jako węzły komunikacyjne.*

Propozycja rozpatrzenia: nie uwzględnić – teren poza obszarem rewitalizacji

2. *Zaprojektowanie w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta oraz wykonanie nowej drogi na kierunku północ - południe omijającej stare miasto oraz przejazd kolejowy na ul. Skarszewskiej (wraz z jego likwidacją)..*

Propozycja rozpatrzenia: nie uwzględnić – nie przewiduje się ewentualnego przebiegu ww. drogi w obrębie obszaru rewitalizacji.

3. *Doprowadzenie do właściwego stanu technicznego nawierzchni dróg i ulic ze szczególnym uwzględnieniem trwałej regulacji wlawów studzienek kanalizacyjnych do poziomu nawierzchni.*

Propozycja rozpatrzenia: uwzględnić – działania będą realizowane w ramach projektu P6. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta.

4. *Uzupełnić nasadzenia drzew wzdłuż ścieżki od ul. Parkowej do parku miejskiego po obu jej stronach.*

Propozycja rozpatrzenia: nie uwzględnić - istniejący drzewostan wzdłuż ścieżki prowadzącej od ul. Parkowej do Parku Miejskiego cechuje się dojrzałą strukturą. Dosadzanie nowych drzew w tym obszarze jest niezasadne ze względu na silnie rozwinięty system korzeniowy istniejących okazów, który skutecznie ogranicza przestrzeń dla prawidłowego rozwoju młodych nasadzeń. Dodatkowo, nowe drzewa byłyby narażone na konkurencję o światło i składniki pokarmowe, co w praktyce uniemożliwiłoby ich prawidłowy wzrost.

5. *Uzupełnić nasadzenia drzew na trasie dawnej ścieżki ekologicznej od mostku na Wierzyca (przy stacji ZHP) do ul. Jagielly. Brakuje drzew które były naturalnym zabezpieczeniem korony grobli (na której jest ścieżka), oraz na brzegu rzeki które stanowiły naturalny element regulacji koryta rzeki.*

Propozycja rozpatrzenia: nie uwzględnić - wskazany obszar charakteryzuje się naturalnym procesem sukcesji roślinności, a także stosunkowo gęstym pokryciem terenu przez roślinność rodzimą, obejmującą zarówno zieleń wysoką, jak i niską. Obserwuje się tu spontaniczny rozwój roślinności poprzez samosiewy gatunków już obecnych na tym terenie. Dodatkowo, w tym rejonie rzeka charakteryzuje się naturalną linią brzegową, która porośnięta jest roślinnością szuwarową. Z uwagi na wysoką wartość przyrodniczą tego obszaru oraz obecność naturalnych procesów ekologicznych, wskazane jest ograniczenie ingerencji w istniejącą szatę roślinną do minimum.

6. *Uzupełnić drzewostan przy ul. Tczewskiej od mostu przy młynie do cmentarza wojskowego i dalej do Strzelnicy jako odtworzenie dawnego szlaku komunikacyjnego (nasadzenia w 3 rzędach) z wykonaniem drogi rowerowej z kładką nad drogą i linią kolejową.*

Propozycja rozpatrzenia: nie uwzględnić - część wskazanego terenu jest zlokalizowana poza obszarem rewitalizacji. W części zlokalizowanej w obszarze rewitalizacji istniejący szpaler drzew wzdłuż ulicy Tczewskiej tworzy dojrzały drzewostan, złożony m.in. z kasztanowców, dębów oraz innych rodzimych gatunków drzew. Ewentualne działania dotyczące uzupełnienia drzewostanu mogą zostać zrealizowane w trakcie remontu ulicy Tczewskiej planowanego w dalszej perspektywie ze względu na zły stan techniczny nawierzchni.

Ad. 2. Spotkanie otwarte w dniu 8 października 2025r. w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny przy ul. Kościuszki 65, o godz. 17⁰⁰ – konsultacja zapisów projektu dokumentu nie została przeprowadzona z powodu braku frekwencji.

Ad. 3. Przeprowadzona konsultacja projektu Gminnego Programu Rewitalizacji z kluczowymi organizacjami i ciałami społecznymi i gospodarczymi przebiegła w sposób następujący:

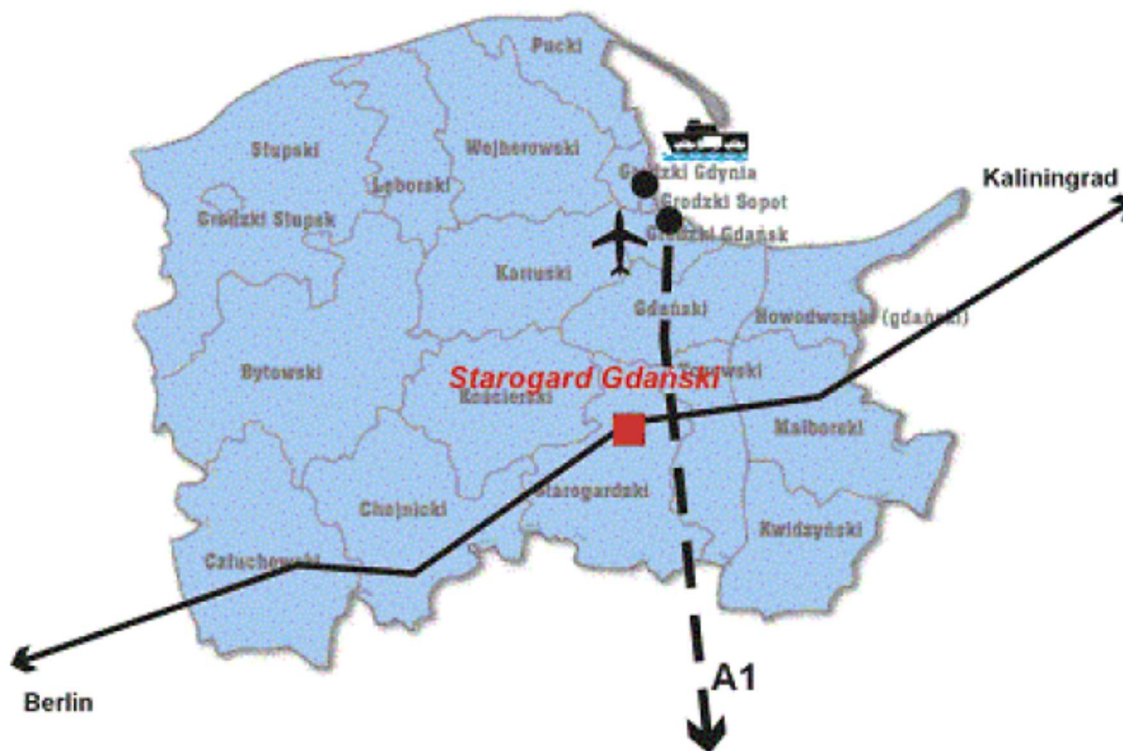
- Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami – projekt zaopiniowany pozytywnie, bez uwag,
- Starogardzka Rada Sportu – projekt zaopiniowany pozytywnie, bez uwag,
- Rada Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański – projekt zaopiniowany pozytywnie, bez uwag,
- Młodzieżowa Rada Miasta – projekt zaopiniowany pozytywnie, bez uwag,
- Rada Gospodarcza – projekt zaopiniowany pozytywnie, bez uwag,
- Starogardzka Rada Kultury – projekt zaopiniowany pozytywnie, bez uwag,
- Komitet Rewitalizacji – projekt zaopiniowany pozytywnie, bez uwag.

Na bazie powyższych wyników konsultacji zredagowano finalne zapisy dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański i przedstawiono go władzom miasta celem przeprowadzenia dalszej procedury jego opiniowania i ostatecznego przyjęcia przez Radę Miasta.

4. Syntetyczna charakterystyka miasta Starogard Gdański

Starogard Gdański jest centrum obszaru etniczno-kulturowego zwanego Kociewiem, liczącego około 3 000 km². To miasto powiatowe o powierzchni 25,27 km² znajduje się w południowej części województwa pomorskiego, w odległości 50 km od Gdańska, przy drodze krajowej nr 22. Przez Starogard przebiega linia kolejowa, która łączy się z węzłem kolejowym w Tczewie. Położenie uatrakcyjnia malownicza dolina rzeki Wierzycy, przepływającej przez środek miasta. Równocześnie Miasto Starogard Gdański jest ważnym ośrodkiem miejskim – administracyjnym i przemysłowym – południowej części województwa pomorskiego. Ulokowany na historycznie ważnym szlaku komunikacyjnym Berlin – Królewiec, obecnie o mniejszym znaczeniu. Jednocześnie miasto jest stolicą Powiatu Starogardzkiego.

Historia osadnictwa na terenie miasta sięga czasów neolitycznych (ok. 5 tys. lat temu), choć pierwsza pisana wzmianka o mieście pojawiła się dopiero na początku XII wieku. Z tego czasu pochodzi regularny plan Starego Miasta z najważniejszą jego przestrzenią – Rynkiem. W XIX wieku Starogard stał się ważnym ośrodkiem przemysłowym. Wykorzystując ciek rz. Wierzycy oraz dogodne położenie komunikacyjne, w obszarze miasta ulokowano szereg zakładów przemysłowych, z czego część pracuje do dnia dzisiejszego. Na terenie miasta ulokowano także garnizon wojskowy oraz kompleks szpitala dla psychicznie i nerwowo chorych.

Ryc. 1. Starogard Gdański w kontekście regionu pomorskiego

W 2022r. w Starogardzie Gdańskim mieszkało 42.231 osób, z czego 52,65% stanowiły kobiety. Mieszkańcami miasta jest 33,7% ludności powiatu starogardzkiego (125 437). W ostatnich latach obserwuje się stopniowy spadek liczby zamieszkujących miasto (od 2018 do 2022r. o

5,1%). Saldo migracji w Starogardzie Gdańskim w 2022r. było ujemne, podobnie jak w latach poprzednich i wynosiło -101 osób. Oznacza to, że wielkość emigracji z miasta przewyższa wielkość imigracji do miasta. W 2021r. odnotowano największy ubytek naturalny (-302), co oznacza spadek liczby ludności o 302 osoby w związku z tym, że liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń. Łącznie w latach 2015-2022 liczba mieszkańców miasta spadła z 45544 osób do 42231 osób.

W 2022r. 56,8% ludności miasta stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, a 18,8% znajdowało się w wieku przedprodukcyjnym i 24,4% w wieku poprodukcyjnym. Podobnie, jak w całym kraju na przestrzeni ostatnich lat, również w Starogardzie obserwowany jest trend starzenia się społeczeństwa – udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym ulega stopniowemu zmniejszeniu, podczas gdy odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Wskaźnik obciążenia demograficznego w postaci liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2022r. wynosił w Starogardzie Gdańskim 76,2 osoby i zwiększył się wyraźnie w porównaniu do 2015r. kiedy wynosił 63,2 osoby.

Na podstawie danych CEIDG z lipca 2023r. dotyczących działalności gospodarczej według głównego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terenie miasta działały 2853 podmioty, co w porównaniu do 2020 stanowi wzrost o 30 podmiotów. Również porównując dane z CEIDG z 1 stycznia 2020 roku z danymi z 1 lipca 2023r., dotyczące działalności gospodarczej wg głównego miejsca zamieszkania przedsiębiorcy (przedsiębiorcy wskazujący zamieszkanie w Starogardzie), nastąpił wzrost o 399 podmiotów (z poziomu 2807 do poziomu 3206).

W ciągu ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych starogardzian utrzymywał się na zbliżonym poziomie (ok. 800 osób), za wyjątkiem 2020r. kiedy to ilość osób bezrobotnych wzrosła do 1224 osób (podobną tendencję zaobserwowano również w powiecie). Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Starogardzie w 2019r. przyjął wartość 1,01%, stopniowo jednak wzrastał i w 2022r. wyniósł 1,41%.

W 2022r. z pomocy społecznej korzystało w Starogardzie 1021 osób (w 2014 r. 4696). W okresie 2019-2022r. można zaobserwować wyraźny spadek liczby korzystających z pomocy społecznej starogardzian (z 1263 w 2019 do 651 w 2022r.), przy jednoczesnym wzroście wielkości zasiłku w przeliczeniu na rodzinę (z 3016 zł. w 2019 do 3744 zł. w 2022r.)

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 980 ha (39,1%). Na terenie miasta znajduje się ok. 5 500 budynków mieszkalnych. Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej liczy 773 lokale komunalne, 161 lokali socjalnych oraz 4 lokale tymczasowe. Na obszarze rewitalizacji znajduje się 564 budynków mieszkalnych na 1439 budynków łącznie. Podjęte w ostatnich kilku latach działania mające na celu zmodernizowanie budynków i samych lokali mieszkalnych w strefie objętej rewitalizacją pozwoliły na podniesienie standardu wyremontowanych lokali mieszkalnych oraz budynków, tym samym sytuacja mieszkaniowa mieszkańców się polepszyła pod względem podniesienia standardu zamieszkiwania i estetyki. Stawki czynszowe w budynkach które poddano modernizacji pozostały na tym samym poziomie.

W 2022 r., liczba mieszkań w zasobach miasta Starogard Gdański, których lokatorzy mieli zaległości w opłatach wynosiła 507. Łączne zadłużenie lokali mieszkalnych w użyczeniu wobec TBS ZK Sp. z o. o. wynosi już ponad 7 100 000 zł. Liczba zadłużonych gospodarstw domowych

utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, natomiast wysokość zadłużenia cały czas rośnie. Działania podejmowane przez Dział Windykacji w większości przypadków są nieskuteczne z uwagi na niskie dochody dłużników a nawet ich brak.

Ogół mieszkań w zasobie mieszkaniowym Gminy Miejskiej Starogard Gdański wyposażono w następujące instalacje: najlepiej przedstawia się w przypadku instalacji wodociągowej oraz elektrycznej - 100 % , nieco gorzej jest w kwestii instalacji kanalizacyjnej - 99,55 % lokali, w instalację gazową wyposażone jest 69,64 % lokali.

Na koniec 2022r. na terenie miasta zarejestrowanych było 140 organizacji pozarządowych, spośród których 65 aktywnie współpracuje z miastem. 30 organizacji ma swoją siedzibę lub realizuje działania na obszarze rewitalizacji. W bezpośrednią realizację założeń i celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025 zaangażowanych było 5 podmiotów z sektora pozarządowego. Zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację działań w obszarze rewitalizacji przyczyniło się do znacznego zaktywizowania mieszkańców. W proponowanych formach wsparcia i aktywności wzięło udział blisko 500 osób zamieszkujących obszar. Efektem bezpośrednim realizowanych działań było także wyłonienie spośród mieszkańców liderów środowiska lokalnego. Przyczyniło się to do podejmowania aktywności przez mieszkańców na rzecz swojego otoczenia. Mieszkańcy, na własną rękę rozpoczęli współpracę z miastem. Korzystają z różnych form wsparcia, w tym z inicjatywy lokalnej. Zwiększyła się ich świadomość na temat możliwości współpracy. Dzięki podejmowanym działaniom także organizacje miały szansę na sprofesjonalizowanie swoich działań, rozszerzenie profilu działania i pozyskanie aktywnych członków.

Największym problemem z jakim borykają się organizacje pozarządowe jest kwestia lokalowa oraz formalno-prawna. Działania w lokalnym środowisku, realizacja projektów, współpraca z mieszkańcami nie sprawiają im większych problemów. Dla niektórych sporą barierą jest jednak profesjonalizacja w zakresie formalnym i prawnym. Dla niektórych organizacji problemem głównie finansowym i kadrowym jest zapewnienie profesjonalnej obsługi finansowo-księgowej. Aby znaleźć wśród organizacji poważnego partnera do realizacji projektów i działań finansowanych z funduszy unijnych niezbędna jest inwestycja w samorozwój organizacji pozarządowych.

5. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiono omówienie podstawowych dokumentów, wiążących się z problematyką kształtowania polityki rozwoju lokalnego i mających związek z przyszłością wybranego obszaru rewitalizacji. Dokumenty te często określa się mianem „strategicznymi”, ponieważ określona w nich jest polityka i/lub strategia rozwoju odnosząca się odpowiednio do poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Analiza taka pozwala określić uwarunkowania wynikające z zapisów tych dokumentów dla zarówno ogólnej konstrukcji i założeń budowania zapisów planu jak i warunkujących szczegółowe rozwiązania. Jednocześnie wnioski z niniejszej analizy służyć mogą ocenie możliwości wykorzystania wsparcia ze strony środków budżetowych – w szczególności pochodzących z budżetu państwa, regionu, ale przede wszystkim środków unijnych – przy realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć, które wynikać będą z zapisów Programu. **Szczególne znaczenie w tej analizie mają zapisy dokumentu Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030.**

Z uwagi na wielość pozostałych dokumentów o charakterze strategicznym, które potencjalnie mogą zawierać zapisy mogące mieć wpływ na zapisy programu, siłą rzeczy przegląd ten dotyczy jedynie najważniejszych dla przedmiotu opracowania elaboratów. Pamiętać przy tym należy iż dokumenty te ulegają ciągłej ewolucji, co w szczególności dotyczy może szczegółów realizacji polityki wsparcia przy wykorzystaniu środków unijnych jak i polityki rozwoju lokalnego. Podsumowaniem omówienia jest określenie szeregu wniosków do dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji.

I tak, na poziomie lokalnym możliwa jest identyfikacja szeregu dokumentów o charakterze strategicznym. Wśród nich wyróżniono cztery najważniejsze, mające kluczowe znaczenie dla budowy zapisów Programu. Ich lista obejmuje:

- **Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030** (opracowanej w 2021r.);
- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański** (aktualizowane w 2018r.);
- **Dokumenty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;**
- **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025** (uchwalonej dnia 28 czerwca 2017r.);

Skrótowe opisy zawartości tych dokumentów przedstawiono poniżej. Omówiono także inne opracowania, mogące mieć znaczenie w procesie aktualizacji zapisów Programu.

5.1. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030

Opracowany w 2021r. dokument Strategii wyznacza zasadnicze kierunki rozwoju miasta na najbliższe dziesięciolecie. Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2021-2030 składa się z dwóch głównych części:

- 1) wniosków z diagnozy strategicznej,
- 2) określenia strategii rozwoju, w tym wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych i oczekiwanych rezultatów ich realizacji.

W ramach dokumentu określono misję i wizję miasta, sformułowane jako:

Wizja rozwoju miasta:

W ROKU 2030 STAROGARD GDAŃSKI JEST BEZPIECZNYM I ATRAKCYJNYM MIASTEM DO ŻYCIA, DOBRZE SKOMUNIKOWANYM, Z ATRAKCYJNYMI MIEJSCAMI PRACY, DBAJĄCYM O SVOJE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KULTUROWE

Misja miasta:

ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW, TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DO ZAMIESZKANIA ORAZ ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I POWSTAWANIA NOWYCH MIEJSC PRACY, ZAPEWNIANIE BEZPIECZNEJ I WYSOKIEJ JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ DBANIE O WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE

Uszczegółowieniem tak zarysowanych wizji i misji jest lista celów strategicznych i operacyjnych. Ich zapisy określono następująco:

Cel strategiczny: 1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej miasta i rozwój kapitału społecznego:

Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości życia mieszkańców,

Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczna i zapobieganie wykluczeniu,

Cel operacyjny 1.3. Wzmacnianie oferty kulturalnej i promocyjnej miasta bazującej na kulturze Kociewia.

Cel strategiczny: 2. Rozwój gospodarczy miasta oparty na innowacyjności i wdrażaniu nowych technologii:

Cel operacyjny 2.1. Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej miasta,

Cel operacyjny 2.2. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców,

Cel operacyjny 2.3. Wzrost znaczenia i wdrażanie nowych technologii.

Cel strategiczny: 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny miasta w oparciu o dobrze zaprojektowaną i zrealizowaną infrastrukturę techniczną:

Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępu do infrastruktury technicznej i transportowej,

Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz zagospodarowanie terenów rekreacyjnych,

Cel operacyjny 3.3. Dbłość o zagospodarowanie przestrzenne.

Przytoczone powyżej cele zostały następnie rozpisane na zapisy obejmujące kierunki działania, oczekiwane rezultaty działania, wskaźniki pozwalające na monitorowanie stopnia realizacji działania, źródło finansowania, podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania oraz horyzont czasowy realizacji.

Uzupełnieniem tych zapisów stał się model struktury przestrzenno-funkcjonalnej, który obrazuje zagospodarowanie miasta Starogard Gdański, w tym kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogardu Gdańskiego.

Na terenie miasta nie wyznaczono obszarów strategicznej interwencji, jednak wskazano iż obszarem stanowiącym potencjał rozwojowy jest przede wszystkim obszar Śródmieścia. Obejmuje on liczne cenne obiekty zabytkowe, z czego najcenniejszym występującym zespołem, nie tylko w jednostce, ale w całym Starogardzie Gdańskim, o bardzo dobrze zachowanym układzie urbanistycznym i zabudowie, jest współtworzące tożsamość miasta Stare Miasto, pełniące głównie funkcję mieszkaniową wielorodzinną, która uzupełniona jest przez usługi komercyjne i usługi o charakterze publicznym.

Powyższe zapisy określają politykę rozwoju miasta i jej relacje do kwestii rewitalizacji urbanistycznej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego. Z zapisów tych wynika iż **rewitalizacja winna być rozpatrywana w kontekście celów związanych z rozwojem społeczno – gospodarczym Starogardu Gdańskiego**, a także można uznać iż **zapisy niniejszego dokumentu Programu Rewitalizacji są zgodne z zapisami Strategii**.

5.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jednym z zadań własnych gminy jest uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna miasta Starogard Gdański zawarta jest w **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego**, przyjętym uchwałą Nr V/27/2015 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 stycznia 2015 r., które zostało zmienione uchwałą Nr LIV/582/2018 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 czerwca 2018r.

Obejmuje on dwie zasadnicze części – opis uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. W pierwszej części bardzo starannie przeanalizowano wszelkie czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie struktury przestrzennej miasta, w tym m.in.

zasoby i stan ochrony środowiska kulturowego. Podsumowaniem tej części jest generalna syntetyczna ocena miasta, stanowiąca podstawę do kształtowania polityki jego rozwoju.

Określając kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów uwzględniono bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Nie wyznaczono nowych terenów pod zabudowę w odniesieniu do studium z 2015 r., poza drobnymi wyjątkami, które stanowiły uzupełnienia luk pomiędzy terenami zabudowanymi lub wymianę pomiędzy poszczególnymi funkcjami. W ramach terenów przeznaczonych w obowiązujących planach miejscowych do zabudowy, dokonano korekt funkcji, m.in.: zmniejszając powierzchnię terenów produkcyjnych. Jednocześnie nie zwiększono powierzchni terenów poszczególnych grup funkcji zabudowy względem studium z 2015 r., poza terenami usług rekreacyjnych z zielenią – które wprowadzono w miejscu uprzednich terenów przeznaczonych pod budowę drogi głównej (dawnej obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 22) pomiędzy terenami zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

W dokumencie zawarto m.in. postulowane działania o charakterze ogólnym, obejmujące:

- Uzupełnienie zabudowy, poprzez tworzenie zwartych pierzei ulic oraz czytelnych kompozycji kwartałów zabudowy, przy zachowaniu pierwszeństwa dla jednostek położonych bliżej centrum.
- Poprawę jakości życia mieszkańców poprzez uporządkowanie zagospodarowania poszczególnych terenów m.in.: wyznaczenie czytelnych granic pomiędzy przestrzeniami publicznymi i niepublicznymi oraz kształtowanie zieleni.
- Uwypuklenie historycznych układów przestrzennych osiedli np. wielodrożnicowego – wsi Żabno oraz ulicowego - zespołu zabudowy wzdłuż ulicy Druha Józefa Grzybka poprzez odpowiednie kształtowanie zagospodarowania terenów, w tym usunięcie elementów zakłócających historyczny układ przestrzenny.
- Tworzenie ram przestrzennych dla terenów zabudowy kubaturowej oraz obszarów o charakterze publicznym np.: w postaci okalających układów komunikacyjnych, w celu odpowiednio: zahamowania chaotycznego rozprzestrzeniania się zabudowy oraz zapewnienia dobrego dostępu do terenów o funkcjach publicznych.
- Dostosowanie funkcji poszczególnych terenów adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnej społeczności oraz stosownie do położenia obszarów względem centrum miasta, w tym przeniesienie terenów zabudowy usługowo - produkcyjno - składowej i produkcyjno - magazynowej w strefy obrzeżne miasta, w szczególności w rejon linii kolejowej i projektowanej obwodnicy miasta.
- Utworzenie czytelnych powiązań terenów zieleni i wód m.in.: poprzez poszerzenie ich zasięgów, utworzenie ścieżek edukacyjnych, rowerowych i pieszych, kreując sieć obszarów rekreacji i wypoczynku, oplatających obszary zabudowane.

Ponadto w dokumencie wskazano także działania o charakterze szczegółowym. Ze względu na bogactwo zachowanych obiektów zabytkowych oraz walory przyrodnicze występujące na obszarze Starogardu Gdańskiego, działania o charakterze szczegółowym podzielono na trzy grupy - dotyczące obszarów wymagających rehabilitacji, przekształceń oraz rekultywacji.

Do obszarów wymagających rehabilitacji w zakresie istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej należą:

1) fragmenty Starego Miasta:

- kwartał zabudowy między ulicami: Chojnicką, Rycerską, Kellera i Krzywą,

- południowe części kwartałów zabudowy między ulicami: Sambora, Sobieskiego, Tczewską i Zajezdną,
- zabudowa pomiędzy ulicami: Podgórną, Browarową i Wodną a kanałem Wierzycy; dla których postuluje się:
  - ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów dysharmonizujących z historyczną tkanką miejską, wprowadzenie rygorystycznych zasad kształtowania reklam i szyldów, uniemożliwiających zasłanianie lub przysłanianie obiektów zabytkowych,
  - ograniczenie ruchu kołowego,
  - rozbudowę i modernizację sieci infrastruktury technicznej;
- 2) obszar zespołu Młynów wraz z otoczeniem Pałacu Wiecherta, dla którego postuluje się:
  - ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. rekonstrukcję (odtworzenie) spalonych budynków młynów, usunięcie elementów wtórnych zacierających historyczny charakter obiektów, adaptację obiektów na funkcje o charakterze reprezentacyjnym, uporządkowanie zagospodarowania terenów,
  - przekształcenie południowego sąsiedztwa Pałacu Wiecherta w sposób podkreślający jego walory estetyczne poprzez np.: likwidację parkingu placowego oraz ukształtowanie zieleni;
- 3) obszar stanowiący obudowę ulicy Sikorskiego, dla którego postuluje się:
  - ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów dysharmonizujących z historycznym charakterem obiektów zabytkowych, wprowadzenie rygorystycznych zasad kształtowania reklam i szyldów, uniemożliwiających zasłanianie lub przysłanianie obiektów zabytkowych, uporządkowanie otoczenia zabytków,
  - przeniesienie parkingów placowych w głąb kwartałów oraz uzupełnienie zabudowy w celu utworzenia zwartych pierzei ulicy,
  - uporządkowania skwerów poprzez m.in.: świadome kształtowanie zieleni oraz wprowadzenie małej architektury użyteczności publicznej wykonanej według jednorodnego projektu;
- 4) obszar tzw. przedmieścia chojnickiego aż do rzeki Wierzycy, dla którego postuluje się:
  - ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów wtórnych zacierających historyczny charakter obiektów, podkreślenie walorów architektonicznych zabytkowej zabudowy, uporządkowanie otoczenia obiektów zabytkowych,
  - uzupełnienie zabudowy w celu utworzenia zwartych pierzei ulic i czytelnych kompozycji kwartałów zabudowy,
  - urządzenie przestrzeni publicznych - miejsc spotkań lokalnej społeczności,
  - wprowadzenie ramy przestrzennej dla osiedla od strony rzeki Wierzycy np. w formie publicznego ciągu komunikacyjnego;
- 5) obszar w rejonie ulic: Sobieskiego - Owidzkiej - Kościuszki, dla którego postuluje się:
  - ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów dysharmonizujących z historycznym charakterem obiektów zabytkowych, uporządkowanie otoczenia zabytków,
  - uzupełnienie zabudowy w celu utworzenia zwartych pierzei ulic i czytelnych kompozycji kwartałów zabudowy,
  - rozbudowę i modernizację układu komunikacyjnego,
  - urządzenie przestrzeni publicznych - miejsc spotkań lokalnej społeczności np. w formie niewielkich placów, skwerów, zieleńców,
  - ochronę istniejącej zieleni o wysokich walorach przyrodniczych;
- 6) rejon dworca kolejowego oraz Alei Wojska Polskiego, dla którego postuluje się:
  - scalenie z pozostałą częścią miasta poprzez wykształcenie czytelnej kompozycji obszaru z główną osią wytyczoną na przedłużeniu Alei Wojska Polskiego, zakończoną placem przed

dworcem, urządzonym według spójnego projektu, w sposób eksponujący historyczną zabudowę oraz zaspokajający potrzeby użytkowników terenu,

- ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez m.in. usunięcie elementów wtórnych zacierających historyczny charakter obiektów, podkreślenie detali architektonicznych obiektów zabytkowych, uporządkowanie otoczenia obiektów,
- uporządkowanie istniejącej zieleni i świadome kształtowanie nowej zieleni,
- urządzenie miejsc parkingowych po wschodniej stronie dworca, ukrytych w zieleni.

W tym kontekście uznać należy, iż zapisy ujęte w dokumencie Studium mają potencjalnie duże znaczenie dla budowy programu, ponieważ stanowią podstawę do określania bardziej szczegółowych polityk w odniesieniu do poszczególnych, wyodrębnionych obszarów o różnej strukturze i walorach. Jednocześnie analiza zapisów dokumentu – w kontekście zawartych w niniejszym dokumencie Programu Rewitalizacji treści – pozwala na stwierdzenie, iż **dokumenty te są ze sobą zgodne.**

5.3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Dokumenty planów miejscowych są prawną podstawą wszelkich działań w przestrzeni. Jednocześnie wskazać należy na odmienny od wszystkich opisanych powyżej charakter dokumentu jakim jest plan miejscowy – z jednej strony stanowi on o priorytetach i warunkach rozwoju przestrzeni, w tym m.in. ochrony zasobów dziedzictwa, z drugiej zaś jest narzędziem zarządzania operacyjnego – a więc realizacji przyjętej polityki. W odniesieniu do przestrzeni Starogardu Gdańskiego zaznaczyć należy, iż znakomita większość obszaru miasta jest objęta zapisami kompleksowo przygotowanych planów miejscowych, regulujących w sposób kompleksowy działania w przestrzeni. W zapisach planów wskazano regulacje dotyczące zagospodarowania kluczowych przestrzeni miejskich, w tym dotyczące obszaru rewitalizacji. Wszelkie działania, zaplanowane do podjęcia w ramach niniejszego Programu, są z nimi zgodne i wprost bazują na zapisach planów. Tym samym można stwierdzić, iż **dokumenty te są ze sobą zgodne.**

5.4. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański 2017 – 2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2017 – 2025 stanowi wyznaczenie kierunków i działań w sferze społecznej miasta. Jest ona kontynuacją i uzupełnieniem celów określonych w realizowanej przez Gminę Miejską Starogard Gdański Strategii w latach 2005 – 2015. Zakres Strategii obejmuje zadania jakie dla samorządu gminnego wynikają m.in. ustawy o samorządzie gminnym, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o przeciwdziałaniu narkomanii, o ochronie zdrowia psychicznego, o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o świadczeniach rodzinnych, o świadczeniach wychowawczych, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o opiece nad dziećmi do lat 3, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, Prawo oświatowe. Strategia stanowi jednocześnie kompendium zapisów dotychczas realizowanych i projektowanych w sferze polityki społecznej Gminy Miejskiej Starogard Gdański, ukierunkowanej w szczególności na włączenie społeczne i aktywną integrację. Strategia to koncepcja działań zmierzających do utworzenia trwałego systemu rozpoznawania i

profilaktyki zagrożeń społecznych w Starogardzie Gdańskim oraz budowy systemu skutecznej interwencji w sytuacjach zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu mieszkańców miasta.

W dokumencie Strategii zdefiniowano jej misję oraz główne cele. Zapisy te przedstawiają się następująco:

Misja Strategii:

„Wysoka jakość życia mieszkańców Starogardu Gdańskiego, aktywnych społecznie i zawodowo, w systemie gwarantującym profesjonalne wsparcie.”

W strategii sformułowano szereg celów strategicznych i operacyjnych. Poniżej przytoczono wybrane zapisy dotyczące celów wraz z towarzyszącymi im kierunkami działań interwencyjnych, mających największe znaczenie dla zapisów Programu wraz z krótkim określeniem tych powiązań:

Cel strategiczny 1. WSPIERANIE RODZINY.

Cel operacyjny 1.1. Efektywny i sprawny system wspierania rodziny i dziecka.

- 1) Wspieranie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania, pomoc rodzinom będącym w kryzysie;
- 2) Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju;
- 3) Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście;

Cel operacyjny 1.2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

- 1) Zapewnienie osobom i rodzinom bezpieczeństwa socjalnego;
- 2) Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
- 3) Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym;
- 4) Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie ład przestrzennego i architektonicznego – partycypacja mieszkańców w aktywnej realizacji zadań rewitalizacyjnych.

Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i poza nią.

- 1) Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy;
- 2) Zwiększanie skuteczności podejmowanych interwencji i ograniczenie skutków przemocy w rodzinie i poza nią;

Cel operacyjny 1.4. Profilaktyka i minimalizowanie skutków uzależnień w rodzinie i poza nią.

- 1) Wspieranie działań na rzecz profilaktyki uzależnień oraz kształtowania postaw i umiejętności społecznych ważnych dla zdrowia i trzeźwości w środowisku rodzinnym i szkolnym.
- 2) Zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznego wsparcia dla rodzin borykających się z problemem uzależnienia oraz intensyfikacja działań ograniczających degradację psychologiczną osób uzależnionych;

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z wykreowaniem centrum wsparcia rodziny (w tym – zarówno przygotowania obiektów na ten cel jak i stworzeniem odpowiednich instytucji) i realizacją – w jego ramach – różnorodnych programów nakierowanych na wspomoczenie rodzin zagrożonych marginalizacją oraz rozwojem zjawisk patologicznych. Wiązać się będzie także z podjęciem interwencji o charakterze przestrzennym – w tym dotyczących zarówno odnowy przestrzeni sąsiedzkich jak i kluczowych przestrzeni publicznych w granicach obszaru rewitalizacji.

Cel strategiczny 2. AKTYWNI SENIORZY.

Cel operacyjny 2.1. Efektywny i sprawny system wspierania seniorów.

1) Udzielanie wsparcia osobom starszym i ich rodzinom, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki systemu pomocy społecznej, podmioty lecznicze.

Cel operacyjny 2.2. Wspieranie aktywności seniorów.

1) Wspieranie działań umożliwiających seniorom udział w życiu społecznym.

2) Wzbogacanie oferty w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów, w tym Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

3) Rozwój wolontariatu seniorów i grup samopomocowych

Cel operacyjny 2.3. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób starszych.

1) Rozwój dziennych form wsparcia seniorów.

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z powstaniem centrum usług opiekuńczych oraz z powstaniem placówki dziennego pobytu dla osób niesamodzielnych. Dotyczyć to będzie zarówno przygotowania obiektów niezbędnych na ten cel jak i realizacji w ich murach programów związanych z aktywizacją seniorów oraz zapewnianiem im wsparcia.

Cel strategiczny 3. RÓWNOPRAWNI NIEPEŁNOSPRAWNI.

Cel operacyjny 3.1. Efektywny i sprawny system profilaktyki i pomocy osobom niepełnosprawnym.

2) Likwidacja barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

3) Opracowanie standardów dostępności w zakresie kształtowania przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego.

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z przekształceniem przestrzeni publicznych w granicach obszaru rewitalizacji a także przestrzeni sąsiedzkich w sposób pozwalający na udostępnienie ich osobom niepełnosprawnym.

Cel strategiczny 4. INTEGRACJA SYSTEMU POLITYKI SPOŁECZNEJ.

Cel operacyjny 4.1. Partnerstwo międzysektorowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

1) Podejmowanie partnerstw w obszarze wsparcia społecznego.

2) Wypracowanie i wdrożenie mechanizmu diagnozowania potrzeb mieszkańców oraz zasobów miasta w celu efektywnej dystrybucji zasobów miasta w oparciu o zdiagnozowane potrzeby mieszkańców.

3) Prowadzenie badań i analiz poświęconych problemom polityki społecznej.

4) Wypracowanie i wdrożenie systemu pozyskiwania zasobów lokalowych na rzecz osób przebywających w instytucjonalnych formach pomocy

Cel operacyjny 4.2. Wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej.

2) Podejmowanie działań w zakresie pełniejszego udziału mieszkańców miasta i partnerów społecznych, w tym zwłaszcza organizacji pozarządowych, w życiu społecznym.

Cel operacyjny 4.3. Rozwój kapitału społecznego.

2) Rozwój i utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury niezbędnej do realizowania zadań.

3) *Wpieranie lokalowe i doradcze organizacji pozarządowych, grup samopomocowych, podmiotów ekonomii społecznej; promowanie ich działalności w zakresie realizowanych zadań na rzecz mieszkańców miasta.*

Realizacja tego celu strategicznego oraz wybranych celów operacyjnych i związanych z nimi kierunków działań wiązać się powinno z nawiązaniem – w ramach realizacji działań przewidzianych w Programie Rewitalizacji – szeregu partnerstw związanych z realizacją poszczególnych przedsięwzięć. Pozwoli to na autentyczne włączenie kluczowych interesariuszy w proces przygotowania i realizacji poszczególnych elementów Programu.

Niezależnie od w.w, w ramach Strategii zidentyfikowano szereg programów obowiązujących w Starogardzie Gdańskim. W ramach tej listy ujęto m.in.:

j) *Gminny Program Rewitalizacji dla Starogardu Gdańskiego,*

Analiza powyższych zapisów wskazuje iż „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Starogard Gdański 2017 – 2025” **jest w pełni zgodna z finalną listą proponowanych do realizacji działań.**

5.5. Pozostałe dokumenty istotne dla budowy zapisów Programu

Niezależnie od w/w, na potrzeby aktualizacji Programu przeanalizowano szereg innych dokumentów, wśród których wymienić należy:

Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Starogard Gdański

Podstawowe uregulowania w zakresie polityki mieszkaniowej Gminy Miejskiej Starogard Gdański są zawarte w następujących dokumentach:

- Uchwała NR XXXIX/477/2021 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 października 2021 r., w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2021-2028”.
- Uchwała NR XLIV/542/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 2 marca 2022 r., w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Starogard Gdański.

Program Opieki nad Zabytkami Miasta Starogard Gdański na lata 2025-2028

Przyjęty uchwałą Nr X/94/2025 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 lutego 2025r. Program, to dokument własny samorządu Starogardu Gdańskiego, służący do podejmowania planowanych działań dotyczących ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, sporządzony na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Jest to dokument cyklicznie aktualizowany. Niniejszy Program to aktualizacja i kontynuacja polityki zawartej w dokumentach na lata 2009-2012, 2013-2016, 2017-2020 oraz 2021-2024.

Program Ochrony Środowiska

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Starogard Gdański na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032 została przyjęta Uchwałą Nr X/98/2025 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 lutego 2025r. Program ochrony środowiska określa cele, kierunki interwencji i zadania, ich harmonogram oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów związanych ze zrównoważonym rozwojem Starogardu Gdańskiego poprzez poprawę stanu

środowiska przyrodniczego, zachowanie jego istotnych walorów, utrzymanie ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury ochrony środowiska. Do każdego celu przypisany został wskaźnik, czyli liczbowe przedstawienie stanu lub tendencji, które określa w sposób mierzalny wpływ podejmowanych działań na środowisko. Wskaźniki zostały sformułowane w sposób umożliwiający określenie postępu realizacji zadań.

Strategia adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański do roku 2030 z perspektywą do 2050

Strategia adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański do roku 2030 z perspektywą do 2050” (zwana dalej Strategią) została wykonana na podstawie Zarządzenia nr 82/02/2019 Prezydenta Miasta Starogard Gdański z dnia 8 lutego 2019 r. w sprawie przystąpienia do opracowywania strategii adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański do roku 2030 z perspektywą do roku 2050. Celem Strategii jest przystosowanie miasta do zmian klimatu, zwiększenie jego odporności na ekstremalne zjawiska klimatyczne oraz zwiększenie potencjału do podejmowania wyzwań w sytuacjach wystąpienia zagrożeń klimatycznych. W ramach dokumentu określono wizję oraz cel główny, a także

Wizja: Miasto atrakcyjne dla mieszkańców, inwestorów i gości, podejmujące skuteczne działania adaptacyjne w obliczu zmian klimatu.

Cel główny: Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i ochrona wartości przyrodniczych jako podstawa poprawy jakości życia i łagodzenia negatywnego wpływu antropogenicznej zmiany klimatu.

Cel nadrzędny Strategii będzie realizowany przez cele szczegółowe, które zostały sformułowane w odpowiedzi na zidentyfikowane zagrożenia wynikające ze zmian klimatu. Opracowano szczegółowe cele adaptacyjne oraz zidentyfikowano opcje adaptacji, które stanowią zestaw działań adaptacyjnych do wdrożenia w mieście. Zidentyfikowano cztery cele szczegółowe dla miasta Starogard Gdański:

Cel 1: Budowanie potencjału adaptacyjnego miasta do zmian klimatu

Cel 2: Poprawa jakości życia i łagodzenie zagrożeń wynikających ze zmiany klimatu

Cel 3: Rozwój nowoczesnej infrastruktury wspomagającej gospodarkę wodno-ściekową ze szczególnym uwzględnieniem zagospodarowania wód opadowych

Cel 4: Adaptacja miejskiej infrastruktury transportowej do zmian klimatu

5.6. Wnioski do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów strategicznych określić można końcowy zestaw wniosków do dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański.

Pierwszym i najważniejszym wnioskiem jest stwierdzenie iż rewitalizacja wpisuje się w główne cele strategiczne miasta, w tym – określone w dokumencie „Strategii...”. Ponadto zapisy odnoszące się do poszczególnych sfer – w tym ze szczególnym uwzględnieniem sfery społecznej – zawarte zostały w wielu innych dokumentach strategicznych i planistycznych dla Starogardu Gdańskiego.

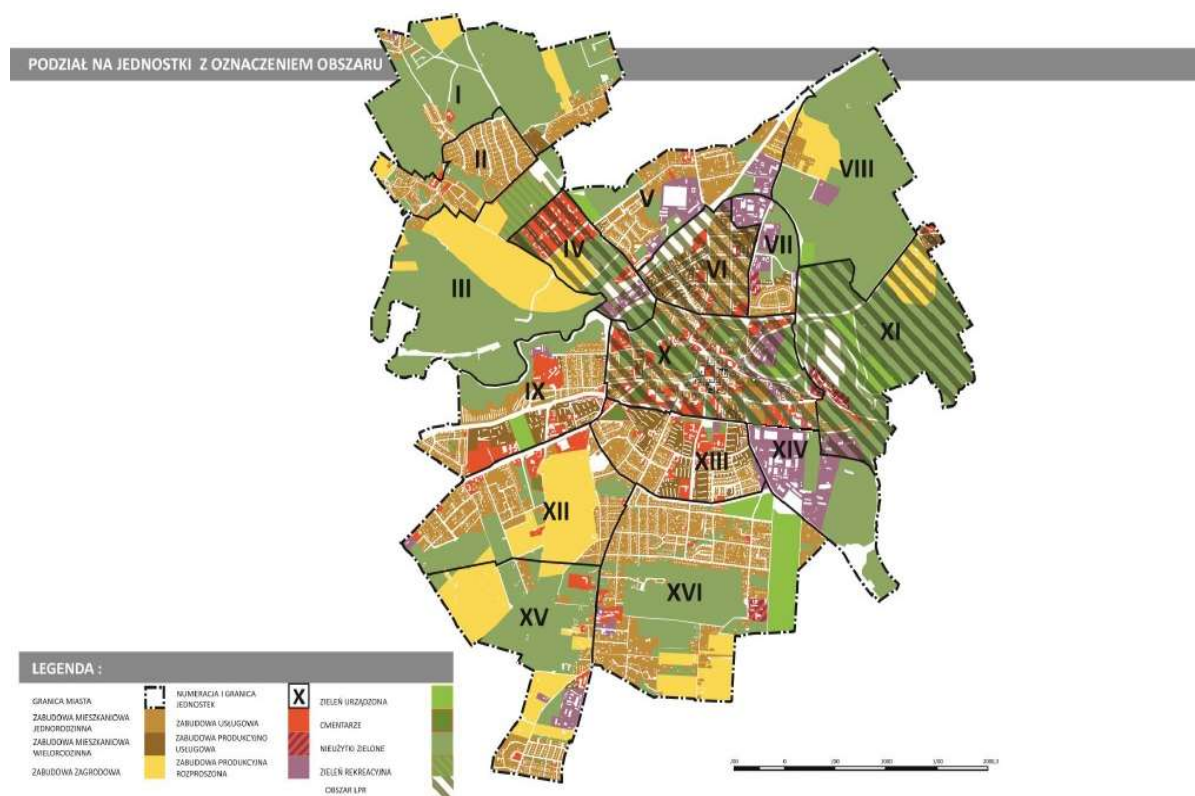
Z zapisów polityk ujętych w przeanalizowanych dokumentach wynika także iż promowany w sposób szczególny winien być kompleksowy rozwój społeczno – gospodarczy miasta i jako taki ma szansę na uzyskanie wsparcia ze strony programów centralnych i regionalnych, w tym – finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie integralnym elementem tych działań winna stać się kompleksowa rewitalizacja obszaru centrum miasta, gdzie – w ramach obszarów zdegradowanych – zlokalizowanych jest większość elementów zasobu dziedzictwa.

Niezmiernie istotnym elementem działań rewitalizacyjnych winno stać się podjęcie działań związanych ze wsparciem rodzin i osób zagrożonych różnym rodzajem wykluczeń czy patologii, a także osób starszych i niepełnosprawnych. Dotyczy to zarówno działań ze sfery organizacyjnej jak i infrastrukturalnej – w tym zarówno wykreowania odpowiedniej bazy dla ich podejmowania czy dostosowania przestrzeni obszaru rewitalizacji do szczególnych potrzeb tych osób.

Uznać więc należy, iż problematyka rewitalizacji jest dobrze osadzona we wszystkich dokumentach strategicznych. Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, i to zarówno na poziomie dokumentu Studium Uwarunkowań, jak i w zapisach planu miejscowego. Ponadto wiele działań sugerowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi wprost podstawę do planowanych działań związanych z rewitalizacją miasta.

6. Określenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji objętego zapisami programu

W trakcie pracy nad przygotowaniem pierwotnej wersji programu jedną z pierwszych decyzji stało się określenie granic obszaru rewitalizacji. Dokonano tego na drodze analizy wskaźnikowej, zaprezentowanej w osobnym dokumencie². Na tej bazie podjęto ostateczną decyzję co do wyboru jednostek urbanistycznych objętych granicami planu rewitalizacji. Na liście tych znalazły się jednostki nr **IV, VI, X, XI**. Określone w ten sposób granice obszaru określonego jako zdegradowany przedstawiono na rysunku poniżej. Przyjęto także, iż na potrzeby aktualizacji programu, przygotowanej w 2023r. granice te nie będą weryfikowane. Decyzja ta wynika z analizy zawartej w dokumencie „Ocena aktualności i stopnia realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”- patrz także tab. 1 zawarta w poprzedniej części dokumentu.

Ryc. 2. Granice obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany obejmuje cztery zidentyfikowane w trakcie prac nad analizą wskaźnikową miasta jednostki urbanistyczne: IV, VI, X i XI. Charakterystykę tych jednostek przedstawiono w tabeli poniżej (dane przyjęto za dokumentem analizy wskaźnikowej):

² Patrz: Analiza wskaźnikowa obszaru miasta. Delimitacja obszaru rewitalizacji. Opr. P. Lorens z zespołem. Gdańsk, grudzień 2014r.

Nr jednostki	Powierzchnia obszaru (ha) / % pow. miasta	Liczba ludności obszaru / % ludności miasta	Krótką charakterystyka
IV	76,55 / 3,03%	311 / 0,68%	Głównym elementem w granicach jednostki jest zespół Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych z zabudową towarzyszącą (obszar wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego)
VI	80,19 / 3,17%	7094 / 15,57%	W granicach jednostki znajdują się zróżnicowane struktury, obejmujące: zabudowę mieszkaniową wielorodzinną z lat 30-tych XX w. oraz z lat 60-80-tych XX w., zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z lat 30-tych i późniejszych, dworce: PKP i PKS, zabudowę handlowo-usługową oraz szkołę podstawową i gimnazjum
X	180,66 / 7,15%	6854 / 15,05%	Obszar śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty przez zabudowę handlowo-usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe
XI	223,30 / 8,84%	373 / 0,82%	Większość jednostki zajmuje kompleks leśny. W jej północnej części znajduje się stado ogierów (kompleks zabudowy wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego). W części południowej -zabudowa produkcyjna i usługowa (hurtownie)

Tab.3. Charakterystyka jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego – dane aktualne na 2016r.

Łącznie **obszar zdegradowany** obejmuje 560,7 ha i na moment określania jego delimitacji był zamieszkały przez 14.632 osoby. Na bazie tej analizy określono także obszar rewitalizacji. Z uwagi na koncentrację zjawisk negatywnych, w szczególności o charakterze społecznym (co wynika z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej) zdecydowano, iż jako **obszar rewitalizacji** określać się będzie jedynie obszar oznaczony jako jednostka X, a więc rejon obszar śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty przez zabudowę handlowo-usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe. **Zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji obszar ten stanowi łącznie mniej niż 20% powierzchni oraz jest zamieszkały przez mniej niż 30% ludności miasta.** W dalszym toku prac skoncentrowano się jedynie na obszarze rewitalizacji.

Obszary te zostały w sposób formalny wyznaczone zapisami **Uchwały nr XXV/230/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Starogard Gdański.** Jej zapisy przedstawiają się następująco:

„Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016r. poz. 446), art. 3 ust. 1, art. 8 ust. 1 oraz art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015r. poz. 1777) uchwala się, co następuje:

§1. Wyznacza się na terenie miasta Starogard Gdański cztery następujące obszary zdegradowane:

1) Obszar Kocborowo – Skarszewska o powierzchni 76,55 ha;

- 2) Obszar Aleja Wojska Polskiego, Kolejowa, Gdańska, Traugutta o powierzchni 80,19 ha;
- 3) Obszar Stare Miasto o powierzchni 180,66 ha;
- 4) Obszar Stado Ogierów o powierzchni 223,30 ha.

§2. Z uwagi na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk oraz istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, spośród obszarów zdegradowanych wyznaczonych w §1 wyznacza się obszar Stare Miasto jako obszar rewitalizacji.

§3. 1. Granice obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji wyznaczonych w §1 i §2 wskazane są na załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Diagnozę potwierdzającą spełnienie przez obszary zdegradowane i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały – „Analiza wskaźnikowa obszaru miasta Starogard Gdański. Delimitacja obszaru zdegradowanego. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.”

§4. Ustanawia się na rzecz Gminy Miejskiej Starogard Gdański prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym w §2 niniejszej uchwały.

§5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.”

Ryc.3. Granice i struktura obszaru rewitalizacji.

7. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Istotne dla dalszej części prac nad programem rewitalizacji jest pogłębienie diagnozy zjawisk i czynników kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji, jak również wskazanie mocnych stron obszaru, na których można oprzeć pomysł na rewitalizację. Istotne jest również dokonanie analizy otoczenia obszaru rewitalizacji i wskazanie szans oraz zagrożeń dla potencjalnych działań rewitalizacyjnych.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, obejmuje ona następujące elementy:

- charakterystykę obszaru wraz z określeniem jego powierzchni oraz liczby ludności;
- wyniki konsultacji społecznych prowadzonych na obszarze;
- analizę podstawowych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych zidentyfikowanych na obszarze wraz z określeniem źródeł degradacji oraz kierunków podejmowanych działań;
- analizę charakteru i skali potrzeb w zakresie rewitalizacji obszaru;
- analizę podstawowych potencjałów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych zidentyfikowanych w granicach obszaru;
- mocne i słabe strony obszaru oraz jego szanse rozwoju i zagrożenia.

Elementy te zostały opisane w odniesieniu do **sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej**. Równocześnie w pracach nad diagnozą stanu obszaru rewitalizacji wykorzystano szereg wykonywanych równolegle (tj. w 2016r.) analiz społecznych i związanych z funkcjonowaniem obszaru rewitalizacji, wykonanych jako niezależne opracowania. Wszystkie te działania pozwoliły na określenie podstawowych problemów i potencjałów społecznych, gospodarczych i przestrzennych zidentyfikowanych w granicach obszaru. Na tej bazie możliwym stało się opisanie zakładanych kierunków podejmowanych działań, mających przyczynić się do eliminacji zjawisk kryzysowych. Określono je w dalszej części dokumentu na bazie wizji oraz celów rewitalizacji.

7.1. Syntetyczna charakterystyka obszaru

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię ok. 180 ha. W 2016r. (czyli w momencie wyznaczenia obszaru rewitalizacji), zamieszkiwało go 6854 mieszkańców, natomiast na koniec 2024r. liczba mieszkańców obszaru zmalała do 5489 osób. Liczba osób w wieku produkcyjnym w obszarze rewitalizacji wynosiła 4422, osób bezrobotnych – 593 (dane na 2016r.). Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia kryteria wskazane w ustawie w zakresie rewitalizacji, a także charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z problemami środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi, technicznymi i gospodarczymi.

W granicach obszaru już na etapie analizy wskaźnikowej zdiagnozowano szereg negatywnych zjawisk w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej. W poniższej tabeli przedstawiono wartości poszczególnych wskaźników dla obszaru³, w tym w ujęciu porównawczym od 2015r. do 2022r.

³ Zgodnie z zapisami dokumentu „delimitacji...”.

Wskaźnik	2015		2019		2020		2021		2022	
	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 1 tys. mieszkańców.	11	22,84	9,76	11,34	6,91	11,96	6,53	11,97	5,98	7,22
Liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców.	17,2	36,5	10,76	27,16	9,57	25,68	10,52	35,06	10,59	36,60
Czyny karalne nieletnich na 1 tys. mieszkańców.	2,30	4,41	0,93	2,24	0,48	1,12	0,56	1,52	0,30	1,20
Liczba ofiar przemocy domowej na 1 tys. mieszkańców.	1,03	45,0	4,06	6,87	3,26	5,42	3,50	6,07	3,54	3,95
Liczba postępowań w procedurze "niebieskiej karty" na 1 tys. mieszkańców.	1,62	3,72	2,67	4,03	2,57	3,69	2,92	4,04	2,79	5,33
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.	4,2	7,2	1,01	brak danych	1,60	brak danych	1,60	brak danych	1,41	brak danych
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.	22	30	27,18	brak danych	27,29	brak danych	26,49	brak danych	28,80	brak danych
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców.	34,3	80,1	28,62	50,15	27,07	50,24	15,97	36,74	15,16	34,88
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę (w zł.)	2385,66	2590,19	3016	3283	2838	2799	3101	2987	3744	3772
Wielkość zasiłku pomocy rodzinie w skali roku na	284	710	62,59	164,65	55,35	140,61	42,55	109,77	49,85	131,55

Wskaźnik	2015		2019		2020		2021		2022	
	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar	miasto	obszar
mieszkańca (w zł.)										
Liczba uczniów, którzy nie otrzymali promocji do klasy wyższej lub świadectwa szkoły (na tys. mieszkańców).	16	1,75	1,04	2,39	0,14	0,64	0,49	0,67	0,77	1,03

Tab. 4. Charakterystyka stanu obszaru rewitalizacji – zmiany wartości wybranych wskaźników w okresie od 2015 do 2022r.

7.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych sfer

Istotne dla dalszej części prac nad zapisami Programu stało się pogłębienie diagnozy zjawisk i czynników kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji. Diagnozę tę przeprowadzono w odniesieniu do sfer: społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Obejmuje ona w odniesieniu do każdej z tych sfer pogłębioną charakterystykę obszaru rewitalizacji, analizę SWOT dla danej sfery, określenie głównych problemów oraz źródeł (czynników) ich degradacji, potrzeb oraz potencjałów.

A. Sfera SPOŁECZNA

POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

W ramach badań przeprowadzonych na potrzeby przygotowania diagnozy w odniesieniu do sfery społecznej omówiono szereg zagadnień, związanych ze stanem i funkcjonowaniem społeczności obszaru, a także jej potrzebami. Wyciąg z nich (najważniejsze cechy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do sfery społecznej) przedstawiono poniżej. Opisano tu wyniki najważniejszych z prowadzonych badań, ukazujące proces zmian w obszarze rewitalizacji

Wprowadzeniem do analiz stało się badanie przeprowadzone w 2013r., którego problematyka dotyczyła waloryzacji najbliższego środowiska zamieszkania oraz ogólnego wyglądu i funkcjonowania miasta w wybranych aspektach. Jego wyniki opisano w dokumencie pt. **Raport z badań Mieszkańcy Starogardu Gdańskiego o swoim mieście**. Biorąc pod uwagę różne czynniki wpływające na percepcję miasta, takie jak wyobrażenie/ocena fizycznej struktury środowiska zamieszkania, emocjonalne związki z miastem, oczekiwania i aspiracje związane z rozwojem miasta, skonstruowano narzędzie badawcze – kwestionariusz ankiety o średnim stopniu standaryzacji. Zawierał on pytania dotyczące kilku bloków tematycznych: ogólnej oceny miasta (satisfakcji z zamieszkiwania; oceny infrastruktury miejskiej); wypoczynku i rekreacji; stanu i jakości zieleni; waloryzacji centrum miasta.

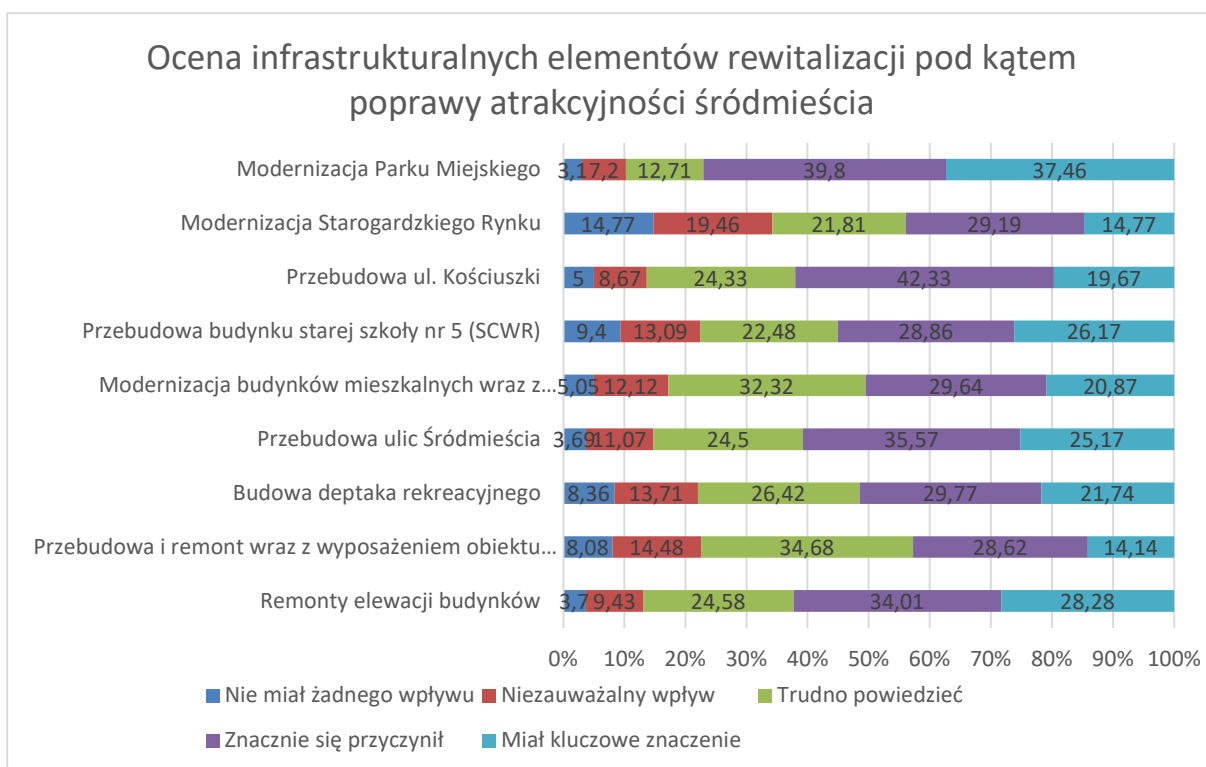
Kontynuacją tych analiz stało się **Badanie socjologiczne społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji (z 2016r.)**, którego celem było przedstawienie pogłębionej oceny, opinii oraz potrzeb i oczekiwań mieszkańców na temat działań rewitalizacyjnych podejmowanych przez

władze miasta a także uzupełnienie dwóch poprzednich badań przeprowadzonych w 2008 i 2013r. (badania z lat 2008 i 2013 zrealizowano dystrybuując ankiety za pośrednictwem uczniów w szkołach zlokalizowanych w centrum miasta na próbie odpowiednio 1153 i 1265 osób).

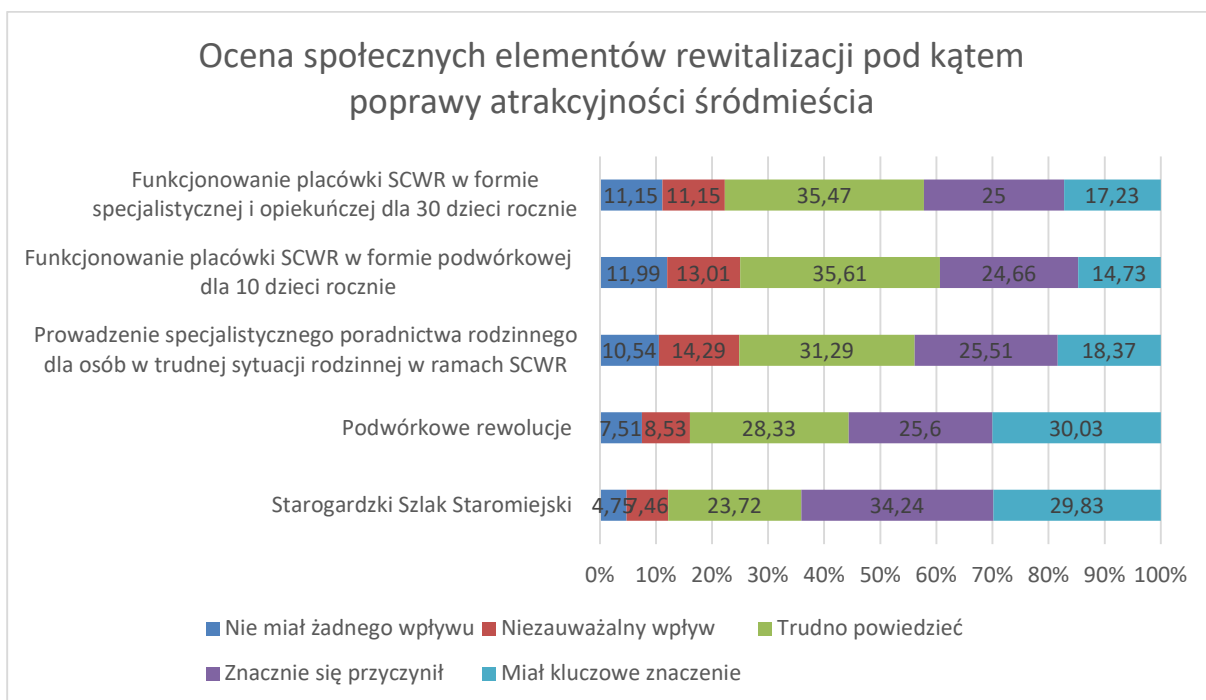
W 2016r. zakres obszarów badawczych w stosunku do poprzednich analiz został rozszerzony i pogłębiony. Badania przeprowadzono za pomocą ankietów którzy przeprowadzili 950 ankiet wśród dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Mieszkańców poproszono o odpowiedź na 50 pytań badawczych zawartych w kwestionariuszu ankiety, które podzielone zostały na 5 bloków tematycznych, odnoszących się kolejno do: ogólnej percepcji miasta (w tym Starego Miasta); funkcjonalności wybranych obszarów rewitalizacji (ład przestrzenny, infrastruktura, transport, bezpieczeństwo, handel, mieszkalnictwo, komunikacja miejska); czasu wolnego i turystyki; atrakcyjności obszarów rewitalizacji wraz z określeniem diagnozy potrzeb oraz problemów społecznych i propozycji zmian; oceny istotności zagadnienia rewitalizacji w optyce mieszkańców. Autorzy badania chcieli się dowiedzieć, jak w ocenie respondentów zmieniło się Centrum miasta pod względem funkcjonalności i warunków życia. Zależało im na zebraniu informacji, z których elementów rewitalizacji przestrzennej, społecznej i ekonomicznej mieszkańcy są najbardziej zadowoleni, a które z nich wymagają podejmowania dalszych działań. W ankiecie poproszono też aby mieszkańcy dokonali wyboru i hierarchizacji celów rewitalizacji rejonu Starego Miasta. W raporcie odwołano się także do wyników sondaży z 2008 i 2013r. roku w celu porównania deklarowanych postaw, ocen i oczekiwań dotyczących wybranych aspektów funkcjonowania miasta.

W 2023 roku przeprowadzone zostało w ramach aktualizacji GPR kolejne badanie mające na celu poznanie opinii mieszkańców dotyczącej obecnego stanu położonego w centrum miasta obszaru rewitalizacji (w tym ogólnej oceny miasta - satysfakcji z zamieszkiwania, oceny infrastruktury miejskiej, wypoczynku i rekreacji, stanu i jakości zieleni, waloryzacji centrum miasta) oraz oceny działań zrealizowanych do tej pory a także wskazanie najistotniejszych zadań, które powinny być realizowane w przyszłości. Badanie prowadzono z wykorzystaniem platformy internetowej w okresie od 17 maja do 15 czerwca 2023 roku. W badaniu uczestniczyło łącznie 347 respondentów, jednak w 47 przypadkach nie odnotowano danych, gdyż najprawdopodobniej ankietowani nie wypełnili ankiety bądź nie zapisali jej po wypełnieniu. Ostatecznie w badaniu wykorzystano 300 wypełnionych ankiet. Najważniejsze konkluzje płynące z tego badania to:

- większość respondentów (64%) wyraziła zadowolenie z zamieszkiwania w Starogardzie Gdańskim,
- większości respondentów (71,65%) odpowiadałoby centrum miasta jako obszar tętniący życiem do późnych godzin, miejsce z licznymi imprezami i wydarzeniami o charakterze kulturalnym i rozrywkowym, miejsce gwarne, z licznymi sklepami, kawiarniami i restauracjami,
- z kilkunastu wyróżnionych aspektów funkcjonowania miasta najlepiej zostały ocenione: stan kanalizacji i wodociągów, sieć handlowo-usługowa oraz oświetlenie i monitoring. Najgorzej zaś możliwości w zakresie spędzania czasu wolnego i rozrywki oraz parkingi dla samochodów,

Ryc. 4. Ocena infrastrukturalnych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

Ryc. 5. Ocena społecznych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

- aby rozwiązać problemy związane z ruchem komunikacyjnym na obszarze centrum największy odsetek respondentów podjąłby działania związane z odciążeniem ruchu w centrum miasta (51,87%), brakiem parkingów (35,16%) i ograniczeniem ruchu samochodów (17,87%),
- respondenci generalnie pozytywnie ocenili wpływ zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych na poprawę atrakcyjności śródmieścia,
- za najważniejsze zadania do realizacji w obszarze rewitalizacji respondenci uznali stworzenie lepszych możliwości spędzania wolnego czasu (56,2%) oraz poprawę stanu zieleni (46,4%),
- dla 97% respondentów proces rewitalizacji jest ważny, przy czym 42,48% z nich zadeklarowało, że osobiście się zaangażowali w sprawy rewitalizacji oraz społeczności lokalnej.

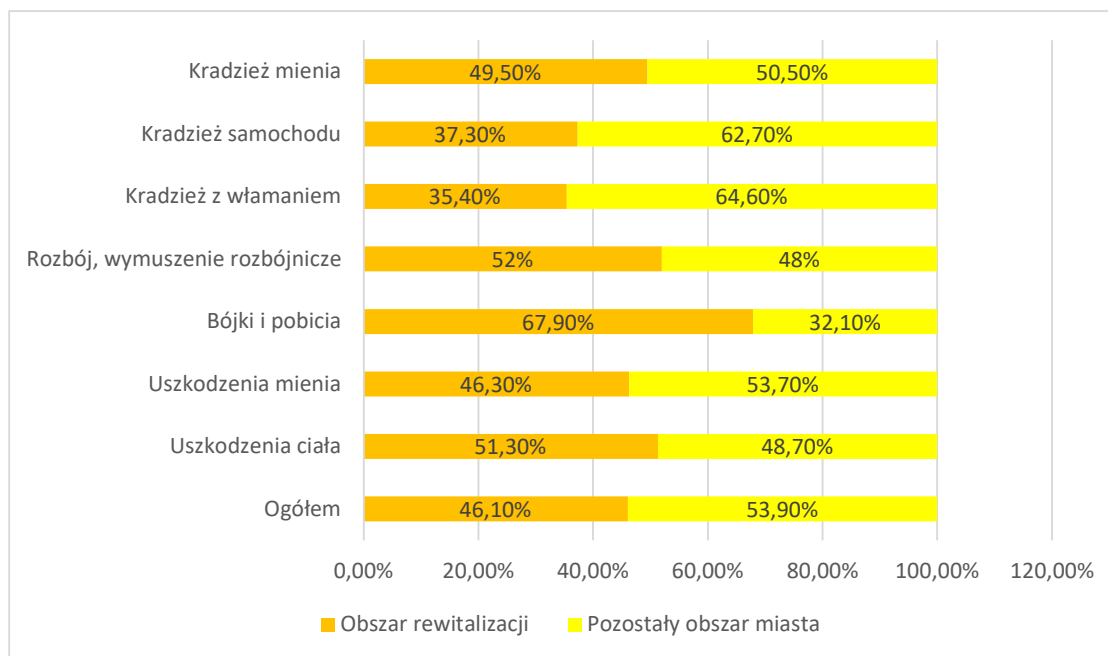
Bazą do określenia szczegółowego stanu obszaru pozostaje w dalszym ciągu **Diagnoza zjawisk społecznych w celu podejmowania działań służących rozwiązywaniu problemów związanych z opieką, wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży; bezrobociem; wykluczeniem społecznym; starzeniem się mieszkańców i biernością społeczną (opracowana w 2016r.)** – która powstała na podstawie szczegółowej analizy problemów i zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, **przy czym część danych z Diagnozy została zaktualizowana w 2023r.** W dokumencie zaprezentowano zarówno stan obecny (problemy i potrzeby), jak i prognozowany w zakresie zjawisk społecznych w 9 obszarach życia społeczno-gospodarczego (z uwzględnieniem liczbowych danych demograficznych i społeczno-ekonomicznych): rynek pracy; bezpieczeństwo; pomoc społeczna; mieszkalnictwo; ochrona zdrowia; edukacja; udział w życiu społecznym; bariery architektoniczne; kultura. Badania przeprowadzono metodą PAPI bezpośrednio przez ankierów na próbie 900 mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz 300 przedstawicieli firm, instytucji, organizacji, jednostek samorządowych, podmiotów kościelnych z obszaru rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano wyciąg z przeprowadzonych badań jak i podsumowanie najważniejszych konkluzji niego płynących.

Bezpieczeństwo

Według danych Komendy Powiatowej Policji niemal 4 z 10 zdarzeń z terenu miasta w latach 2010-2015 zostały odnotowane na obszarze rewitalizacji (37,2%). Najwyższy odsetek dotyczy uszkodzenia mienia (48,6%), a najniższy – bójek i pobic (21,3%). Na obszarze rewitalizacji w latach 2013-2015 liczba interwencji Policji utrzymywała się na poziomie ok. 500-600 rocznie.

W latach 2017-2019 na terenie miasta odnotowywano rocznie, średnio około 3600 interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KPP. W okresie od marca 2020 do marca 2022, za sprawą ogłoszonego w dniu 20 marca 2020 roku stanu epidemii i związanych z tym obostrzeń, ilość podejmowanych interwencji znacząco wzrosła. W okresie tym, w ciągu dwóch lat odnotowano około 12500 interwencji. Po zniesieniu większości obostrzeń covidowych, ilość interwencji spadła do poziomu sprzed pandemii. Ogółem w okresie od stycznia 2017 roku do kwietnia 2023 roku na terenie miasta Starogard Gdański odnotowanych zostało około 27500 interwencji podjętych przez funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KPP, z których na obszarze rewitalizacji odnotowanych zostało około 13800 interwencji. Daje to 50,2% udział interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy tut. KPP na obszarze rewitalizacji w ogóle odnotowanych na terenie miasta interwencji w latach styczeń 2017 – kwiecień 2023. Najwyższy odsetek dotyczy kradzieży – 20,8%.

W okresie od stycznia 2017 roku do kwietnia 2023r. na obszarze rewitalizacji doszło do 1305 zdarzeń zaliczanych do siedmiu podstawowych kategorii przestępstw kryminalnych, co stanowiło 46,1% ogólnej liczby zdarzeń. Należy zwrócić uwagę, że najwyższy odsetek (67,9%) stanowiły bójk i pobicia, które w okresie 2010-2015 obejmowały jedynie 21,3% zdarzeń.

Ryc. 6. Udział zdarzeń odnotowanych na obszarze rewitalizacji i zdarzeń z obszaru Starogardu Gdańskiego w latach 2017-2023 z podziałem na 7 podstawowych kategorii przestępstw kryminalnych

Nieletni na obszarze rewitalizacji popełniali od 14,8% (uszczerbek na zdrowiu) do 100,0% (kradzież samochodu) przestępstw dokonywanych przez osoby poniżej 18 roku życia, odnotowywanych na terenie całego miasta w latach 2010-2015. W latach 2012-2015 wykroczenia popełnione przez nieletnich na obszarze rewitalizacji stanowiły od 46,9% (2013r.) do 75,0% (2015 r.) wykroczeń popełnionych na terenie całego Starogardu.

W 2016 r. udział spraw z obszaru rewitalizacji, objętych nadzorem kuratora rodzinnego, w sprawach tego typu z terenu całego miasta, wynosił ponad 1/3 w przypadku osób poddanych obowiązkowi leczenia odwykowego (36,4%) i spraw opiekuńczych (35,7%). Dla nieletnich, wobec których zapadło orzeczenie o objęciu nadzorem kuratora sądowego odsetek ten był wyższy i wynosił 46,3%

W okresie 2019-2022, liczony dla obszaru rewitalizacji odsetek czynów karalnych nieletnich w stosunku do przestępstw w 7 podstawowych kategoriach, wynosił łącznie dla całego okresu 4,84%. W podziale na poszczególne lata odpowiednio: 2019 – 8,24%, 2020 – 4,35%, 2021 – 4,33%, 2022 – 3,29%.

Zgodnie z danymi KPP również pod względem bezpieczeństwa na drogach, obszar rewitalizacji wypada bardzo niekorzystnie. W okresie 2010-2015 udział zdarzeń z obszaru rewitalizacji w ogóle zdarzeń odnotowanych na terenie miasta wynosił ponad połowę. Najgorzej było w roku

2010, kiedy to na obszarze rewitalizacji doszło do 70,0% wypadków drogowych, a odsetek rannych w zdarzeniach na tym obszarze wyniósł 69,0%. W okresie styczeń 2017 – kwiecień 2023 w obszarze rewitalizacji odnotowanych zostało 62 wypadki drogowe, w których 67 osób odniosło obrażenia a jedna osoba zginęła. Udział zdarzeń z obszaru rewitalizacji w ogólę zdarzeń odnotowanych na terenie miasta wyniósł 18,2%.

W latach 2010 – 2015 w obszarze rewitalizacji zgodnie z wykazem KPP zlokalizowane zostały 3 z 5 miejsc podwyższonego ryzyka (ze względu na liczbę interwencji):

- ul. Rynek oraz ulice przyległe (interwencje publiczne związane ze spożywaniem alkoholu w miejscu zabronionym, zakłócaniem porządku publicznego oraz spoczynku nocnego) w rejonie placówek i lokali, w których oferuje się sprzedaż alkoholu,
- ul. J. Piłsudskiego 20-22 (interwencje publiczne: spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych, zakłócanie porządku publicznego oraz spoczynku nocnego),
- ul. Kościuszki nr 101-119 (zakłócanie porządku publicznego oraz spoczynku nocnego).

W latach 2017-2023 najwyższy odsetek interwencji w obszarze rewitalizacji odnotowany został w obszarach:

- ul. Pomorska 7, czyli w miejscu w którym mieści się galeria handlowa „Neptun” i dotyczył kradzieży sklepowych – 18,7%,
- ul. Kościuszki na całej długości – interwencje publiczne dot. kradzieży sklepowych, spożywania alkoholu w miejscu zabronionym, zakłócenia porządku publicznego oraz domowe dot. zakłócenia spoczynku nocnego oraz awantur rodzinnych – 10,9%,
- ul. Hallera na całej długości – interwencje publiczne dot. kradzieży sklepowych, spożywania alkoholu w miejscu zabronionym, zakłócenia porządku publicznego oraz domowe dot. zakłócenia spoczynku nocnego oraz awantur rodzinnych – 6,1%.

Z przeprowadzonych badań wynika iż co szósty mieszkaniec obszaru rewitalizacji nie czuje się bezpiecznie na terenie swojej najbliższej okolicy lub nie ma na ten temat jasno sprecyzowanego zdania. Najbardziej niebezpiecznym miejscem na obszarze rewitalizacji jest ulica Kościuszki. Wspomniało o niej aż 17,9% mieszkańców, którzy nie czują się bezpiecznie w swojej okolicy. Miejscem, które zdaniem 9,7% respondentów wzbudza niepokój mieszkańców jest także ulica Chojnicka. Wśród miejsc zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców znalazły się także: ul. Kopernika, Rynek, ul. Piłsudskiego. Odsetek wskazań ww. miejsc wynosił co najmniej 4%. W tym kontekście najczęściej sygnalizowanym problemem występującym na ulicy Kościuszki jest problem alkoholowy oraz obecność patologii społecznej na ulicach, co zauważalne jest również na ul. Chojnickiej. Ponadto na ulicy Kościuszki zdarza się bardzo wiele różnego typu incydentów, najczęściej są to pobicia, awantury, groźby, wyzwiska, kradzieże. Rozwiązanie tej kwestii – zdaniem zdecydowanej większości badanych respondentów - wymaga zwiększenia częstotliwości patroli Policji i Straży Miejskiej. Takiej odpowiedzi udzieliło aż 73,1% mieszkańców. Ponad 60% badanych wskazało uznało za konieczność rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego oraz zwiększenie liczby operatorów monitoringu.

Zdecydowana większość respondentów twierdziła, że w ich najbliższym otoczeniu nie istnieje zjawisko przemocy domowej, zaś 12,4% respondentów nie potrafiło jednoznacznie ocenić otoczenia w związku z obecnością przemocy domowej. Mieszkańcy – zapytani o działania, jakie należałoby podjąć w celu pomocy ofiarom przemocy domowej – najczęściej wskazywali konieczność organizowania akcji informacyjnych na temat zapobiegania przemocy w rodzinie

i reagowania na przemoc. Takiej odpowiedzi udzieliło 32,4% badanych. Niespełna 30% respondentów wskazała na potrzebę organizowania lub zwiększenia liczby zajęć dla dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy domowej.

Co piąty respondent ma styczność ze zjawiskiem uzależnień od alkoholu w swoim najbliższym otoczeniu. Odsetek mieszkańców, których dotyka zjawisko uzależnień od substancji psychoaktywnych jest nieco niższy i wynosi 6%. Zgodnie z wynikami badań, mieszkańcy w największym stopniu sugerowali zwiększenie liczby miejsc w ośrodkach wsparcia w celu zapobiegania uzależnieniom od alkoholu. Takiej odpowiedzi udzieliło 29,9% mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ponadto, 26,9% respondentów wskazała na: zwiększenie pomocy prawnej i psychologicznej dla rodzin osób uzależnionych, zorganizowanie/zwiększenie liczby zajęć dla dzieci na temat działania alkoholu na organizm człowieka i szkód wynikających ze spożywania alkoholu oraz organizowanie akcji informacyjnych na temat rozpoznawania i reagowania na przypadki uzależnień.

Ponad połowa respondentów twierdziła, że na zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych miałyby wpływ zorganizowanie/zwiększenie zajęć dla dzieci na temat działania alkoholu na organizm człowieka. Nieco mniejszy odsetek wskazań dotyczył zorganizowania/zwiększenia liczby zajęć dla dzieci i młodzieży na temat uzależnień. Pozostałe działania były wskazywane znacznie rzadziej. Wśród odpowiedzi innych znalazły się: zmniejszenie zapomóg finansowych oraz zwiększenie działań mających na celu wyeliminowanie osób zajmujących się handlem niedozwolonymi substancjami.

Bezrobocie

W kontekście przeprowadzonych badań wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji ponad 1/5 przyznała, że w ich gospodarstwach domowych jest osoba bezrobotna (22,1%)⁴. Największa grupa bezrobotnych pozostaje bez pracy przez okres dłuższy niż 5 lat, grupę tę stanowi 33,5% badanych. Dużą grupę tworzą również bezrobotni, którzy bez pracy pozostają co najwyżej rok (26,9%).

Zgodnie z danymi PUP, w roku 2015 na obszarze rewitalizacji było 216 osób długotrwale bezrobotnych oraz 181 osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

Większość zarejestrowanych bezrobotnych nie korzysta z zasiłku dla bezrobotnych (83,3%). Bezrobotni zapytano o powody, dla których pozostają bez pracy. Co czwarty z nich wskazał na brak ofert pracy na lokalnym rynku. Istotnym problemem okazał się także nieodpowiedni wiek, takiej odpowiedzi udzieliło 17,7% bezrobotnych. Jak twierdzi 16,7% bezrobotnych, brakuje im także odpowiedniego wykształcenia i kwalifikacji. Ponad 15% badanych swoją sytuację na rynku pracy przypisuje złemu stanowi zdrowia. Równie często bezrobotni wskazywali na konieczność zajmowania się dzieckiem lub innym członkiem rodziny, co uniemożliwia podjęcie pracy. Wśród odpowiedzi Innych, znalazły się: likwidacja firmy, niechęć do podjęcia pracy lub częste oferty pracy bez umowy.

⁴ Opracowano na bazie „Diagnozy...” sporządzonej w 2016r. Aktualne dane dotyczące bezrobocia zawarte we wcześniejszej tabeli. Niestety, Urząd Pracy nie jest w stanie dostarczyć danych dotyczących wyłącznie obszaru rewitalizacji, co utrudnia przedstawienie precyzyjnie nakreślonego obrazu obecnej sytuacji.

Bezrobotni wskazali, co mogłoby pomóc im w znalezieniu pracy. Za najbardziej wartościowe bezrobotni uznali staże, szkolenia i kursy. Tak odpowiedziało 29,8% bezrobotnych. Nieco mniej (26,8%) respondentów dostrzegło, że na ich poprawę sytuacji miałyby wpływ podniesienie poziomu wykształcenia lub nawet przekwalifikowanie się. Co piątemu bezrobotnemu pomogłoby zapewnienie opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny. Warto wspomnieć, że również co piąty bezrobotny nie jest zainteresowany żadną pomocą. Wśród innych działań, które mogłyby mieć wpływ na polepszenie sytuacji zawodowej mieszkańców znalazły się m.in.: zwiększenie ilości ofert pracy w najbliższej okolicy oraz uwzględnienie potrzeb zdrowotnych potencjalnych pracowników przez oferujących pracę.

Pomoc społeczna

Ponad 6 z 10 świadczeń z tytułu bezrobocia, wypłacanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 r., dotyczyło obszaru rewitalizacji (60,3%). Proporcje te, pomimo upływu kilku lat, praktycznie nie uległy zmianie - w 2022r. na obszarze rewitalizacji wypłacano 60,4% świadczeń z tytułu bezrobocia. W przypadku świadczeń z tytułu ubóstwa była to w 2015r. nieco ponad połowa (53,0%), w 2022r. prawie połowa (49,3%). W 2015r. więcej niż 1/3 osób objętych pomocą MOPS zamieszkiwało ten obszar (35,0%), w 2022r. prawie 1/3 (31%). Również ok. 1/3 świadczeń z tytułu alkoholizmu i narkomanii jest skierowana na centrum: 2015r. - 33,8%, 2022r. – 34,4%. Wśród rodzin objętych pomocą społeczną około 1/3 jest z obszaru rewitalizacji: 2015r. - 36,2%, 2022r. – 31,2%. W 2015r. wielkość zasiłków pomocy społecznej w rodzinie w przeliczeniu na rodzinę (zł), była ponad dwukrotnie wyższa na analizowanym obszarze niż na terenie całego miasta (2.881,17 do 1.217,82 zł.), natomiast w 2022r. wielkość ta jest porównywalna (3.744,20 do 3.771,66 zł.)

Według danych z 2016r., zdecydowana większość badanych mieszkańców obszaru rewitalizacji nie korzystała z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim (84,8%). Ponad 3/4 ze znajdujących się pod opieką MOPS korzystało z pomocy raz w miesiącu (76,6%). Najczęściej ankietowani będący pod opieką MOPS korzystali ze świadczeń rodzinnych (70,8%).

Ponad połowa badanych oceniła swoją sytuację finansową jako raczej zadowalającą (56,9%), a niemal 1 z 10 jako zdecydowanie zadowalającą (9,4%). Ocenę niezadowalającą wystawiło 33,7% (w tym 9,9% – „zdecydowanie niezadowalająca”). Osoby, które określiły swoją sytuację finansową jako niezadowalającą w większości jej przyczyny upatrywały w niskich zarobkach (57,4%). Około 1/5 wskazała brak pracy (20,8%), przewlekłe choroby (19,5%) i inne, niewymienione w ankiecie opcje (17,5%; 58 odpowiedzi).

W 15,2% gospodarstw domowych uczestników sondażu były osoby niepełnosprawne. Niepełnosprawnych respondentów i tych, w których gospodarstwach domowych są niepełnosprawni członkowie, zapytano o to, z jakimi problemami się spotykają. Najczęściej wskazywano duże wydatki na lekarstwa/leczenie (39,4%) oraz utrudniony dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych (35,8%).

Uczestników badania w wieku 60 lat i więcej zapytano, jakie mają problemy jako osoby starsze. Najwięcej, ponad 1/3, wskazała zły stan zdrowia (37,6%). Taki sam był odsetek deklarujących brak problemów wynikających z wieku. Utrudniony dostęp do usług medycznych,

opiekuńczych i rehabilitacyjnych wymieniło 25,9% ankietowanych, a 19,5% – problemy finansowe.

Ponad połowa respondentów w wieku 60 lat i więcej nie znała oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji pozarządowych i związku emerytów (55,7%). Więcej niż 1/3 znała UTW (33,9%), taki sam odsetek wskazał związek emerytów. Najbardziej mówiono o znajomości organizacji pozarządowych (4,6%; związane z partiami politycznymi, różne fundacje, wolontariat, Stowarzyszenie Wspomagające Osoby ze Środowisk Dysfunkcyjnych „Można Inaczej”).

Kategoria	Miasto	Obszar rewitalizacji	Udział osób objętych pomocą na obszarze rewitalizacji w liczbie osób objętych pomocą na terenie całego miasta
Liczba osób objętych pomocą	1021	317	31,0%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu bezrobocia	328	198	60,4%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu ubóstwa	682	336	49,3%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu alkoholizmu i narkomanii	93	32	34,4%
Liczba osób otrzymujących niepieniężne formy pomocy (usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, posiłki z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz posiłki poza programem wieloletnim)	189	135	71,4%
Liczba osób otrzymujących świadczenia z tytułu bezdomności	54	38	70,4%
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	651	203	31,2%
Wielkość zasiłków pomocy społecznej w rodzinie w przeliczeniu na rodzinę (zł) (kwota w podziale na liczbę osób korzystających z pomocy)	3744,20	3771,66	-
Wielkość zasiłku pomocy w rodzinie w skali roku na mieszkańca (kwota w podziale na liczbę mieszkańców ogółem)	49,85	131,55	-

Tab. 5. Dane dotyczące pomocy udzielanej przez MOPS w Starogardzie Gdańskim na obszarze rewitalizacji i całego miasta w 2022r.

Uczestnicy badania w wieku 60+, w odpowiedzi na pytanie o to, co zrobić, żeby poprawić ich sytuację jako osób starszych, najczęściej mówili, że nie mają takich potrzeb (43,2%). Niemal 4 z 10 wskazywało na ułatwienie dostępu do lekarza (38,2%). Najbardziej oczekiwano organizacji wydarzeń pokazujących społeczności lokalnej potrzeby osób starszych (6,4%).

Problemy społeczne dzieci i młodzieży, zauważane przez ankietowanych w najbliższej okolicy, najczęściej dotyczyły braku: miejsc do zabawy i wypoczynku (34,8%), wsparcia i kontroli rodziców (28,8%), zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (27,1%), a także chęci do aktywności ruchowej i uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych (20,6%).

Oczekiwania badanych związane z pomocą rodzinom w codziennym funkcjonowaniu dotyczyły głównie zwiększenia liczby mieszkań komunalnych i socjalnych (41,8%) i bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (36,8%). Ponad 1/5 wskazała na szerszą ofertę spędzania czasu wolnego dla rodzin (24,9%), dostęp do opieki dziennej nad dziećmi do lat 3 (20,8%), zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (20,3%).

powód przyznania pomocy	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach
	1	2	3	4	5	6	7							
razem	48	131	33	119	24	110	10	60	5	33	2	16	2	18
Alkoholizm	1	3	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna	0	0	0	0	0	0	2	12	2	13	1	8	1	9
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	10	23	8	25	6	28	0	0	1	6	1	8	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3	7	4	15	9	36	0	0	2	14	1	8	1	9
Bezrobocie	17	43	12	44	1	4	4	23	1	7	0	0	0	0
brak danych	9	21	5	15	7	33	1	5	0	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	6	19	3	13	0	0	1	7	0	0	0	0	0	0
Niepełnosprawność	18	54	8	33	9	44	4	25	1	6	1	8	1	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	19	7	26	5	22	3	18	0	0	1	8	0	0
Przemoc w rodzinie	1	3	1	4	0	0	1	7	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	6	18	1	3	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	3	10	1	3	1	4	1	6	0	0	0	0	0	0
trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczej	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ubóstwo	32	88	18	66	14	64	4	26	4	26	2	16	0	0
wielodzietność	1	6	2	9	12	57	6	37	4	26	2	16	2	18

Tab. 6. Dane dotyczące powodów udzielania pomocy przez MOPS w Starogardzie Gdańskim w I poł. 2023r.- w odniesieniu do obszaru rewitalizacji

Analizując najnowsze dane dotyczące powodów przyznawania pomocy w pierwszej połowie 2023 r., najwięcej rodzin z obszaru rewitalizacji korzystało ze wsparcia wskazując jako główną przyczynę ubóstwo (ze 124 rodzin aż 74, w których wychowuje się 286 dzieci). Kolejnymi powodami, poprzez które przyznawano pomoc w zakresie pomocy społecznej była niepełnosprawność w rodzinie (42 rodziny), następnie bezrobocie, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna), potrzeba ochrony macierzyństwa, i w dalszej kolejności inne przesłanki. Rzadko zdarza się aby rodzina była objęta wsparciem wynikającym tylko z jednej przesłanki, najczęściej są to dwie przesłanki lub więcej. Na przykład rodzin z jednym dzieckiem korzystających z pomocy jest 48, z czego 32 rodziny korzystają ze wsparcia z powodu ubóstwa, 18 z powodu niepełnosprawności, 17 z powodu bezrobocia, 10 z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych (rodzina niepełna), w mniejszym stopniu powodem są inne przesłanki.

Tylko w okresie styczeń – czerwiec 2023 r. ze wsparcia pracowników socjalnych korzystały 124 rodziny, w których wychowywało się 487 dzieci. Wśród nich było 48 rodzin z jednym dzieckiem, 33 rodziny z dwojgiem dzieci, 24 rodziny z trojgiem dzieci, 10 rodzin z czworgiem dzieci, 5 rodzin z pięciorgiem dzieci oraz dwie rodziny z sześciorgiem dzieci i dwie z siedmiorgiem.

Należy zauważyć, że liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji korzystających z zasiłków pomocy społecznej systematycznie spada. Wynika to m.in. z faktu iż kryterium dochodowe przyjęte przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i wskazujące osoby/rodziny uprawnione do objęcia pomocą jest stosunkowo niskie oraz – dodatkowo – dochody części rodzin zwiększone są dzięki programowi 500+. W przypadku większości ulic objętych obszarem rewitalizacji zauważany jest spadek kwoty wypłacanych świadczeń (np. ul. Sikorskiego spadek z 72.903 zł w 2019 r. do 35.582 zł w 2022 r., ul. Owidzka - 72.063 zł z 2019 r. do 44.672 zł w 2022 r., ul. Kościuszki 200.553 zł w 2019 r. do 138.466 zł w 2022 r.). Zwiększeniu uległa kwota zasiłków wypłaconych mieszkańcom ulic Hallera, Podgórznej, Rycerskiej oraz Lubichowskiej. Należy pamiętać, że nie każda rodzina mieszkająca w Starogardzie Gdańskim, a potrzebująca wsparcia zgłasza się po pomoc do służb miejskich. Wynika to z różnych przyczyn np. wstydu, lęku przed wizytą służb, brakiem umiejętności znalezienia wsparcia.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nieustannie spotykają się z sytuacjami, w których nieletni mieszkańcy miasta pozbawieni są prawidłowej opieki. Często zagrożone jest ich zdrowie lub życie. Są to dzieci z rodzin, w których nie jest prowadzona praca socjalna, a informacja o nieprawidłowościach i zagrożeniach przekazywana jest do Ośrodka poprzez inne jednostki lub osoby indywidualne. Niewątpliwą przeszkodą w możliwości udzielenia wsparcia jest bardzo duży opór rodziców lub opiekunów tych dzieci, spowodowany negatywnym nastawieniem do służb społecznych i ingerencji w środowisko rodzinne.

Mieszkalnictwo

Według danych z diagnozy obszaru, opracowanej w 2016r., zdecydowana większość ankietowanych uznała swoją sytuację mieszkaniową za zadowalającą (87,4%; w tym 34,1% – „zdecydowanie zadowalająca”). Uczestników badania niezadowolonych ze swojej sytuacji mieszkaniowej (12,6%) poproszono o wskazanie przyczyn takiego stanu. Najczęściej były to powody inne, niż podane w ankiecie odpowiedzi (42,0%; 47 wskazań). Wśród nich dominował

brak własnego mieszkania (18). Często były także: za duże koszty utrzymania (8), nieprzystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych (6), niebezpieczne, pełne hałasu i brudu otoczenie budynku (3), brak prywatności (2) i zbyt duża powierzchnia (2). Ok. 1/3 ankietowanych upatrywała przyczyn w małym metrażu (35,7%) i potrzebie remontu (31,3%), a ponad 1/5 – w braku centralnego ogrzewania (22,3%). Najbardziej mówiono o braku kuchni jako osobnego pomieszczenia w mieszkaniu (5,4%). Nikt nie wskazał braku prądu.

Prawie wszystkie mieszkania respondentów były wyposażone w prąd (99,0%), bieżącą wodę (96,8%), łazienkę (95,4%). W media było wyposażonych 93,8%, kuchnię – 93,3%, toaletę – 90,2%. Centralne ogrzewanie dotyczyło 83,8% z nich, a gaz – 79,1%. Ok. 1/4 posiadała piec do ogrzewania (25,6%) i aneks kuchenny (23,9%). Więcej niż 7 z 10 badanych mieszkało w lokalach własnościowych (73,0%). Wynajem dotyczył 17,1%. Najmniej zajmowało lokale spółdzielcze (4,6%), komunalne (3,4%) i socjalne (1,9%). W lokalach respondentów najczęściej mieszkały 3-4 osoby (46,9%). Dwie osoby zadeklarowało 28,1%, od pięciu do sześciu osób – 13,0%. Niemal co dziesiąty badany mieszkał sam (9,5%). Chęć zmiany miejsca zamieszkania wyraziło 30,2% uczestników badania. Ponad połowie badanych chcących zmienić miejsce zamieszkania uniemożliwiała to sytuacja materialna (52,4%). Ci, którym sytuacja materialna uniemożliwia zmianę miejsca zamieszkania najczęściej oczekivaliby pomocy w postaci wskazania mieszkania komunalnego/socjalnego w innej części miasta (43,0%), dodatku mieszkaniowego (31,0%) i innych, niewymienionych w ankiecie możliwości pomocy (28,2%; 40 wskazań).

Barriere architektoniczne

W trakcie sporządzania diagnozy obszaru w 2016r. przeważająca część respondentów twierdziła, że budynek, w którym mieszkają nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (88,4%). Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tylko 11,6% mieszkańców. Częściej niż co czwarty badany ocenił tereny wokół budynków prywatnych i publicznych jako przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (28,4%), a 11,1% nie potrafiła ustosunkować się do tej kwestii. Aż 60,5% odpowiedziało, że tereny te nie są przystosowane do potrzeb niepełnosprawnych.

Prawie połowa ankietowanych stwierdziła, że osoby niepełnosprawne nie mogą bez przeszkód poruszać się po mieście (47,3%; w tym 16,0% – „zdecydowanie nie”). Ponad 1/3 miała odmienne zdanie (35,6%; w tym 6,3% - „zdecydowanie tak”). Zdecydowana większość respondentów, odpowiadając na pytanie o problemy jakie zaobserwowano w związku z poruszaniem się niepełnosprawnych, zwróciła uwagę na brak podjazdów (71,5%). Co drugi wskazał na wąskie chodniki (50,6%) i brak wind (50,1%). Problemami okazały się ponadto: wąskie drzwi (32,2%), wąskie korytarze 25,5%), za małe litery na rozkładach jazdy autobusów (20,5%).

W efekcie działań rewitalizacyjnych do końca 2022 roku na obszarze objętym rewitalizacją zostało przebudowanych i zmodernizowanych ok. 60% ulic. W ramach tych prac wykonano nowe nawierzchnie jezdni, ciągów pieszych, nawierzchnie parkingów. Dostosowano przestrzeń dla osób niepełnosprawnych: obniżono w większości krawężniki, na przejściach zastosowano płytki integracyjne, część przejść dla pieszych wyposażono w dodatkowe oświetlenie.

Ochrona zdrowia

W 2016 r. na terenie Starogardu usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w ramach systemu świadczeń finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczyło 8 podmiotów POZ, w tym 1 mający siedzibę na obszarze rewitalizacji. Przychodni świadczących usługi specjalistyczne było 13 (w tym 5 zajmujących się też POZ), z czego 4 znajdowały się na obszarze rewitalizacji. W mieście działały też 3 szpitale oraz obiekty opieki całodobowej (Kociewskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o., Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. St. Kryzana, Szpital św. Jana). Liczba przychodni ogółem zmieniała się nieznacznie w analizowanym okresie.

Z dniem 1 stycznia 2020r. Uchwałą nr XIII/144/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 21 sierpnia 2019r. w sprawie wyodrębnienia Środowiskowego Domu Samopomocy ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim i utworzenia odrębnej jednostki organizacyjnej Gminy Miejskiej Starogard Gdański pod nazwą Środowiskowy Dom Samopomocy w Starogardzie Gdańskim został utworzony Środowiskowy Dom Samopomocy. ŚDS zapewnia 75 miejsc dla uczestników: przewlekłe psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną, wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Czynny jest 5 dni w tygodniu w godzinach 7.30–16.00. Zajęcia prowadzone są przez opiekunów, instruktorów terapii zajęciowej, fizjoterapeutę oraz psychologa. Uczestnicy mają możliwość konsultacji z lekarzem psychiatrą, logopedą oraz lekarzem rehabilitacji.

W badaniach mieszkańców obszaru rewitalizacji, najczęściej wskazywaną odpowiedzią na pytanie o częstotliwość korzystania z usług podstawowej opieki zdrowotnej była opcja „do kilku razy w roku” (47,2%). Co czwarty badany korzysta średnio raz w miesiącu (25,7%) z usług podstawowej opieki zdrowotnej, natomiast co piąty mieszkaniec obszaru rewitalizacji zadeklarował częstotliwość raz na kilka lat (21,1%).

Zdecydowana większość badanych mieszkańców obszaru rewitalizacji zadeklarowała, że nigdy nie korzystała do tej pory z usług zasugerowanych lekarzy specjalistów. Badani, którzy odpowiedzieli, że korzystają z wizyt u specjalistów, najczęściej wybierali kategorię „do kilku razy w roku”. Wśród tej opcji najliczniej wskazywano ginekologa (11,2%) oraz okulistę (10,6%). Nieco mniej odpowiedzi dotyczyło wizyty u neurologa (9,3%) i kardiologa (9,2%).

Edukacja

Na obszarze rewitalizacji w 2016r. przed reformą oświaty znajdowały się dwie publiczne szkoły podstawowe (w tym jedna prowadzona przez organ inny niż j.s.t.), jedno publiczne gimnazjum, cztery szkoły ponadgimnazjalne oraz jedna niepubliczna szkoła wyższa. W wyniku reformy oświaty funkcjonujące na obszarze rewitalizacji gimnazjum zostało wygaszone. Jak wynika z „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych” obiekty szkolne są sukcesywnie remontowane, a przyjęty harmonogram remontów kapitalnych konsekwentnie jest realizowany. Ważnym elementem tych działań jest likwidowanie barier architektonicznych w budynkach szkolnych. Szkoły miejskie posiadają zaplecze sportowe, są wyposażone w księgozbiór i pomoce dydaktyczne (w tym w pracownię komputerowe), działają w nich stołówki i świetlice szkolne.

Wyniki sprawdzianów klas szóstych z lat 2013-2014 w prowadzonej przez gminę i położonej na obszarze rewitalizacji Publicznej Szkole Podstawowej nr 2, odbiegały od średniej dla miasta

(o 2,13 punktu w 2013 r. i 2,53 w 2014), powiatu (0,2 i 1,63 punktu), województwa (2,28 i 4,16 punktu) i kraju (2,62 i 4,44) na jej niekorzyść. Zgodnie z danymi za rok 2022-2023, wyniki sprawdzianów klas ósmych dla PSP2 w dalszym ciągu są niższe od średniej dla miasta, powiatu, województwa i kraju⁵. Wyniki w szkołach z terenu całego miasta są niższe niż średnie dla województwa i kraju, jednak różnice te są mniejsze niż w przypadku PSP2.

W 2021 roku w obszarze rewitalizacji powstało Centrum Edukacji Nad Wierzycą, w którym mieści się klub dziecięcy i punkty przedszkolne zapewniające opiekę dzieciom w wieku 1-6 lat.

W badaniach mieszkańców obszaru rewitalizacji, na pytania w bloku tematycznym „edukacja” odpowiadały tylko te osoby, które zadeklarowały, że posiadają dziecko/dzieci poniżej 18 roku życia. Dostępność przedszkoli w najbliższej okolicy została oceniona dobrze przez większość badanych (29,1% - „raczej dobrze”; 11,6% - „bardzo dobrze”). Odpowiedzi negatywne odnotowano w 27,3% przypadków (16,5% - „raczej źle”; 11,3% - „bardzo źle”). Warto podkreślić, że 31,5% badanych nie potrafiło jednoznacznie ustosunkować się do tej kwestii.

Respondentów poproszono o ocenę dostępności szkół w najbliższej okolicy. Najczęściej wybierano opcję „raczej dobrze” (55,3%). Nieco mniej wskazań dotyczyło odpowiedzi „bardzo dobrze” (23,5%). Warto zauważyć, że odpowiedzi negatywne łącznie wskazywano w niespełna 4% przypadków (2,7% - „raczej źle”; 1,2% - „bardzo źle”). Nie potrafiło podać jednoznacznej odpowiedzi 17,3% badanych.

Na pytanie o ocenę jakości opieki w przedszkolach w najbliższej okolicy, najwięcej badanych zadeklarowało ich przeciętną jakość (53,9%). Nieco mniej wskazań dotyczyło ocen pozytywnych (31,5% - „raczej wysoko”; 11,8% - „bardzo wysoko”). Opcje negatywne były wybierane przez respondentów niezwykle rzadko (2,0% - „raczej nisko”; 0,7% - „bardzo nisko”). Podobnie jak w przypadku oceny jakości opieki w przedszkolach, również ocena jakości edukacji w szkołach w najbliższej okolicy została uznana przez respondentów za „przeciętną” (48,8%). Znacznie więcej odnotowano odpowiedzi pozytywnych (33,7% - „raczej wysoko”; 10,8% - „bardzo wysoko”) niż odpowiedzi negatywnych (5,2% - „raczej nisko”; 1,5% - „bardzo nisko”). Zdecydowana większość badanych (72,3%) odpowiedziała, że ich dzieci nie korzystają z darmowych zajęć pozalekcyjnych świadczonych przez placówki edukacyjne i inne organizacje działające w okolicy. Co czwarty badany (26,9%) zadeklarował, że jego dziecko korzysta z takich zajęć. Wśród tych badanych, którzy zadeklarowali, że ich dzieci nie uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych, najwięcej wskazań (34,1%) dotyczyło braku interesującej oferty zajęć. Nieco rzadziej podawano brak wiedzy o zajęciach (30,1%). Wśród respondentów, którzy zadeklarowali, że ich dziecko/dzieci korzystają z darmowych zajęć pozalekcyjnych, najwięcej wskazań (38,5%) dotyczyło kółek zainteresowań. Nieco mniej odpowiedzi (35,8%) dotyczyło uczestnictwa dzieci w zajęciach sportowych i rekreacyjnych. Kolejnymi licznymi wymienianymi zajęciami pozalekcyjnymi okazały się: zajęcia artystyczne (22,9%) i pomocy w odrabianiu zadań domowych (16,5%). Pozostałe kategorie nie przekroczyły 10% wskazań.

Respondentów poproszono o określenie co pomogłoby w edukacji i rozwijaniu zainteresowań ich dziecka/dzieci. Najwięcej, bo ponad 25% odpowiedzi badanych (25,4%) odnosiło się do

⁵ Raport o stanie Gminy Miejskiej Starogard Gdański 2023, zał. 3.

zwiększenia promocji zajęć pozalekcyjnych dostępnych w najbliższej okolicy. Podobną liczbę wskazań odnotowano w przypadku podniesienia jakości zajęć pozalekcyjnych (22,9%) oraz dofinansowania zakupu podręczników, książek (22,7%). Opcję „dofinansowanie zakupu przyborów szkolnych” wskazano 59 razy, co stanowi 14,5% udzielonych odpowiedzi.

Udział w życiu społecznym

W 2016r. badanych zapytano czy są aktywnymi członkami jakiegokolwiek organizacji, stowarzyszenia, klubu. Zdecydowana większość odpowiedziała, że nie bierze aktywnego udziału. Tylko 101 badanych (11,2%) odpowiedziało twierdząco na postawione pytanie. Spośród tych, którzy potwierdzili swoje członkostwo najwięcej respondentów zadeklarowało, że jest członkami stowarzyszenia/fundacji (34,7%) oraz innej instytucji (34,7%) niż tej, którą zawierała ankieta. Kluby sportowe wybrano w 21,8% przypadków

Wśród badanych, którzy zadeklarowali swoje aktywne członkostwo w innej organizacji, najwięcej wskazań odnotowano wśród organizacji hobbystycznych (6 wskazań; 17,1%) oraz związku emerytów (17,1%). Polski Związek Działkowców, Niewidomych oraz Wędkarski wybierano równie często (po 8,6%). Równie często badani podawali, że są aktywnymi członkami Koła Gospodyń Wiejskich (5,2%), jak i Młodzieżowej Rady Miasta (5,2%) oraz Związku Harcerstwa Polskiego (5,2%).

Zdecydowana większość badanych (91,7%) nigdy nie była wolontariuszem. Tylko 8,3% respondentów zadeklarowała, że była w przeszłości lub nadal pełni taką funkcję. Badanych zapytano czy biorą aktywny udział w życiu społeczności lokalnej poprzez udział w spotkaniach rady miasta, spotkaniach konsultacyjnych z mieszkańcami. Odpowiedź twierdzącą podało tylko 104 mieszkańców obszaru rewitalizacji, co stanowi 11,6% ogółu badanych.

Spośród tych badanych, którzy zadeklarowali swój aktywny udział w życiu społeczności lokalnej, prawie połowa (47,1%) odpowiedzi dotyczyła chęci wpływu na wydarzenia dotyczące swojej okolicy. Wariant „czuję się związany ze społecznością lokalną” wskazano w 31 odpowiedziach (29,8%). Chęć zmiany na lepsze deklarowano w 26,0% przypadków. Po tyle samo wskazań otrzymały odpowiedzi „mam dużo wolnego czasu” oraz „chcę poznać wszystkich sąsiadów” (po 13,5%).

Prawie trzech z czterech respondentów (73,0%) odpowiedziało twierdząco na pytanie o swój aktywny udział w wyborach samorządowych i referendach lokalnych. Nie biorą udziału w wyborach i referendach 243 badane osoby obszaru rewitalizacji (27,0%). Głównym powodem, dla którego mieszkańcy biorą aktywny udział w wyborach samorządowych i referendach lokalnych okazała się chęć wpływu na wydarzenia dotyczące ich okolicy (60,6%). Nieco rzadziej (56,0%) wybierano wariant „chcę coś zmienić na lepsze”. Odpowiedź dotyczącą związania badanych ze społecznością lokalną wskazano w 20,4% przypadków.

Kultura / sport / rekreacja

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są:

Muzeum Ziemi Kociewskiej - instytucja kultury, mająca na celu zachowanie i promocję dziedzictwa regionu Kociewie. Muzeum posiada bogate zbiory obejmujące różnorodne dziedziny związane z historią, kulturą i przyrodą regionu. Oprócz organizacji wystaw Muzeum prowadzi także liczne programy edukacyjne dla szkół, warsztaty, wykłady i inne wydarzenia. Działalnością merytoryczną obejmuje terytorium trzech powiatów: starogardzkiego, świeckiego i tczewskiego. Muzeum posiada również bibliotekę liczącą prawie 3000 tomów, z której korzystają uczniowie szkół, studenci a także mieszkańcy miasta oraz regionu.

Miejska Biblioteka Publiczna im. ks. Bernarda Sychty - biblioteka posiada bogate zbiory obejmujące różnorodne dziedziny wiedzy. Zbiory są stale aktualizowane i rozbudowywane, aby zaspokajać potrzeby czytelników. W bibliotece znajduje się wypożyczalnia i czytelnia dla dzieci i młodzieży. Księgozbiór liczy obecnie ponad 15000 woluminów. Na terenie biblioteki organizowane są też wystawy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, spacer literackie.

Ośrodek Sportu i Rekreacji - dysponuje zróżnicowaną infrastrukturą sportową, która obejmuje boiska do piłki nożnej, korty tenisowe, hale sportowe, baseny, siłownie, bieżnie, ścianki wspinaczkowe. Jest odpowiedzialny za organizację imprez sportowych, oferuje również kursy i zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

W 2016r. badanych poproszono o ocenę dostępności usług kulturalnych/sportowych/rekreacyjnych na terenie miasta. Zdecydowana większość badanych (42,5%) nie potrafiła ustosunkować się do tej kwestii, wybierając opcję „ani dobrze, ani źle”. Zdecydowana większość respondentów częściej wybierała odpowiedzi pozytywne (40,3% - „raczej dobrze”, 6,0% - „bardzo dobrze”) niż odpowiedzi negatywne (8,1% - „raczej źle”, 3,1% - „bardzo źle”). Respondentów zapytano jak często korzystają z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej na terenie miasta. Badani najczęściej deklarowali (47,4%), że z oferty kulturalnej korzystają kilka razy w roku.

Na pytanie o częstotliwość korzystania z oferty rekreacyjnej na terenie miasta, badani najczęściej (40,6%) wybierali opcję „kilka razy w roku”. Znacznie mniej wskazań odnotowano w kwestii „kilka razy w miesiącu” (14,9%) oraz „raz w roku” (9,1%). Badani najrzadziej odpowiadali, że z oferty rekreacyjnej korzystają „raz w miesiącu” (5,2%) i „rzadziej niż raz w roku” (3,2%). Warto podkreślić, że aż 27,0% badanych nie korzysta wcale z dostępnej oferty rekreacyjnej. Respondentów zapytano co należałoby zrobić, aby zachęcić ich do korzystania z oferty kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej. Ponad połowa wskazań wiązała się z organizowaniem nieodpłatnych wydarzeń sportowych połączonych z wydarzeniami kulturalnymi (52,1%). Nieco mniej odpowiedzi odnotowano w przypadku organizowania darmowych wydarzeń kulturalnych (48,8%). Odsetek wskazań dla „finansowania dodatkowych zajęć sportowych dla dzieci” wyniósł 34,1%.

Na potrzeby przygotowania pogłębionej charakterystyki obszaru przygotowano także szereg innych opracowań, w tym **Analizę poziomu integracji, aktywności i odpowiedzialności społecznej oraz zaufania społecznego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji**⁶ – której celem było poznanie stopnia odpowiedzialności społecznej i zaufania społecznego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, jako podstawowego składnika życia społecznego. Badania przeprowadzono metodą PAPI oraz w formie spotkań o charakterze happeningów z

⁶ Opr. Fundacja Kultury Przestrzeni „Zobaczyć na nowo”, Stowarzyszenie Rozwoju Inspiracje – 2016r.

mieszkańcami i mieszkankami obszaru rewitalizacji – łączna próba 392 mieszkańców obszaru rewitalizacji. Najważniejsze wnioski płynące z tej analizy obejmują:

- respondenci ogólnie wykazują zaufanie społeczne w wymiarze horyzontalnym (prywatnym), jednakże jego stopień maleje wraz ze spadkiem poziomu znajomości osoby, która ma być tym zaufaniem obdarowana,
- zaufanie wertykalne (do różnych instytucji) - największym zaufaniem respondentów cieszy się Policja. Dużym zaufaniem większości respondentów cieszą się również osoby pracujące społecznie (58,9%), miejscowe parafie i księża,
- tylko 33,9% respondentów zadeklarowało, iż angażuje się w życie wspólnoty sąsiedzkiej,
- większość respondentów (74,3%) w ciągu ostatnich dwóch lat uczestniczyła w wydarzeniach kulturalnych w mieście bądź okolicy, jednak tylko niespełna 19,9% respondentów przynależy do organizacji społecznej, bądź z nimi współpracuje (55,2% nie potrafi wymienić lokalnych organizacji),
- tylko 25,7% respondentów wskazało na udział w spotkaniach obywatelskich bądź konsultacjach. Jako powód nie uczestnictwa w spotkaniach obywatelskich, najczęściej podawano brak informacji (przeszło 55%),
- wskazuje się na konieczność animacji czasu wolnego małoletnich dzieci z obszaru rewitalizacji ze względu na ich liczebność na dworze - w obszarze przestrzeni publicznych i półpublicznych - bez opieki. Rekomenduje się zwłaszcza działania animacyjne prowadzone w terenie połączone ze zdobywaniem umiejętności manualnych, które mogą w sposób trwały wywrzeć wpływ na życie młodych mieszkańców obszaru.
- przy odpowiedniej atrakcyjności planowanych działań animacyjnych, istnieje duże prawdopodobieństwo włączenia lekko wycofanych na dzień dzisiejszy osób dorosłych, w różnego rodzaju wspólne działania na rzecz podniesienia jakości najbliższego otoczenia. Pośrednictwo dzieci i ich energia pozostają przy tym nadal nieocenione.

Ostatnim wreszcie badaniem stała się **Analiza zagrożeń dysfunkcjami edukacyjnymi oraz analiza relacji rodzinnych mieszkańców obszaru rewitalizacji**⁷ – obejmującą analizy zagrożeń dysfunkcjami edukacyjnymi oraz relacji rodzinnych mieszkańców obszaru rewitalizacji. W wyniku przeprowadzonych w jej ramach studiów stwierdzono iż w obszarze rewitalizacji w gronie 720 osób objętych badaniem, w przedziałach wiekowych 7-13; 13-16 lat występują dysfunkcje mające wpływ na realizację procesu edukacyjnego. Poczynione obserwacje w poszczególnych procesach analitycznych wskazują, że w obszarze objętym badaniem występuje zagrożenie dysfunkcjami edukacyjnymi o różnym nasileniu. Zagrożenia te dotyczą różnych obszarów rozwoju i funkcjonowania osób badanych. Poczynione obserwacje pozwalają na wniosek, że proces kreacji problemu pozostaje w ścisłym związku z:

- indywidualnymi możliwościami,
- indywidualnymi potrzebami,
- uwarunkowaniami środowiskowymi,
- kreowanym systemem motywacji, ocen indywidualnych i sposobu wyjaśniania doświadczeń indywidualnych,
- wzorcami środowiskowymi, rodzinnymi i stosowanymi mechanizmami obronnymi,

⁷ Opr. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „PRO VOBIS” – 2016r.

- podejściem do indywidualnie doświadczanych konfliktów wewnętrznych,
- zakresem funkcjonowania potencjalności.

W macierzystych placówkach (szkoły) prowadzone są działania wspierające w zakresie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, socjoterapeutycznej. Współpraca szkoły z rodzicami dzieci oceniana jest przez nauczycieli w sposób ogólny pozytywnie. Relacje rodzinne opierają się o określone systemy wartości, przy czym niektóre z oznaczonych obszarów wskazują na niższy statystycznie zakres ich występowania. Zagrożenie dysfunkcjami edukacyjnymi i zakres funkcjonowania rodziny pozostają ze sobą w ścisłej korelacji.

B. Sfera GOSPODARCZA

POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Podobnie jak miało to miejsce w odniesieniu do sfery społecznej, także przy budowaniu pogłębionej charakterystyki obszaru w odniesieniu do sfery gospodarczej (w tym ze szczególnym uwzględnieniem aspektów **rynku pracy**) posiłkowano się niezależnym raportem sporządzonym w 2016r. na potrzeby prac nad Programem Rewitalizacji.⁸ Obejmowało ono zarówno badania przeprowadzone wśród **mieszkańców obszaru** jak i **działających na jego obszarze firm i instytucji**. Wyciąg z tego badania (najważniejsze cechy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do rynku pracy) przedstawiono poniżej.

Badanie przeprowadzone wśród firm i instytucji działających na obszarze rewitalizacji

Firmy i instytucje obecne w 2016r. na terenie obszaru rewitalizacji najczęściej funkcjonowały tam od 10 do 20 lat lub powyżej 20 lat. Przeważająca większość przedstawicieli badanych instytucji przyznała, że w ich instytucjach są zatrudnieni mieszkańcy z okolicy. Powodem, dla którego podjęli decyzję o ich zatrudnieniu była dogodność takiego rozwiązania dla pracowników (bliska odległość miejsca zamieszkania do pracy), co ma wpływ na ich dyspozycyjność. Co trzeci przedstawiciel badanych instytucji zasygnalizował problem z rekrutacją nowych pracowników (30,7%). Najczęściej jest on spowodowany ogólną niechęcią podejmowania pracy przez bezrobotnych. Prawie co drugi respondent spotkał się z sytuacją, w której osoby aplikujące nie posiadały odpowiednich kwalifikacji (48,9%). Tylko 26,1% odpowiedzi dotyczyło nieodpowiedniego wykształcenia aplikantów. Wśród odpowiedzi innych znalazły się: niskie zainteresowanie ofertą (50%), brak podstawowej wiedzy (16,6%), brak wiedzy specjalistycznej (16,6%) oraz niechętnie nastawienie do pracy wśród osób kierowanych przez Urząd Pracy (16,6%). Po 40% respondentów przyznało, że poszukuje pracowników za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy lub zamieszczając ogłoszenia o pracy w lokalnym serwisie internetowym.

Ponad połowa respondentów oceniła poziom atrakcyjności okolicy jako miejsca do prowadzenia działalności na przeciętny (54,8%). Prawie co szósty respondent tej grupy twierdził, że na badanym terenie funkcjonuje zbyt mała liczba zakładów pracy, w tym przede wszystkim produkcyjnych (14,6%). Ponadto wskazano na słaby rozwój i brak nowych inwestycji. Wysokiej oceny atrakcyjności tego obszaru dokonało 22,7% respondentów. Ich zdaniem Starogard usytuowany jest w dobrej lokalizacji, na co ma wpływ droga krajowa, bliskość Trójmiasta i obecność autostrady (23,5%), ponadto okolica ma także idealne warunki turystyczne (20,6%). Część przedstawicieli instytucji dokonała negatywnej oceny okolicy jako miejsca do prowadzenia działalności (22,4%). Co dziesiąty z nich (10,4%) za powód takiej oceny uznawał brak klientów wynikający z wysokiego bezrobocia oraz niską atrakcyjność miasta i brak odpowiedniej infrastruktury. Niewiele niższy odsetek wskazań (9,0%) dotyczył braku perspektyw oraz wolnego rozwoju.

⁸ Badania te przeprowadzone zostały dla obszaru rewitalizacji, a ich szeroko opisane wyniki zostały zawarte w opracowaniu „Diagnoza zjawisk społecznych w celu podejmowania działań służących rozwiązywaniu problemów związanych z opieką, wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży; bezrobociem; wykluczeniem społecznym; starzeniem się mieszkańców i biernością społeczną”, opr. Biostat sp. z o.o., 2016r. Na potrzeby niniejszej diagnozy przygotowano jedynie ich syntezę.

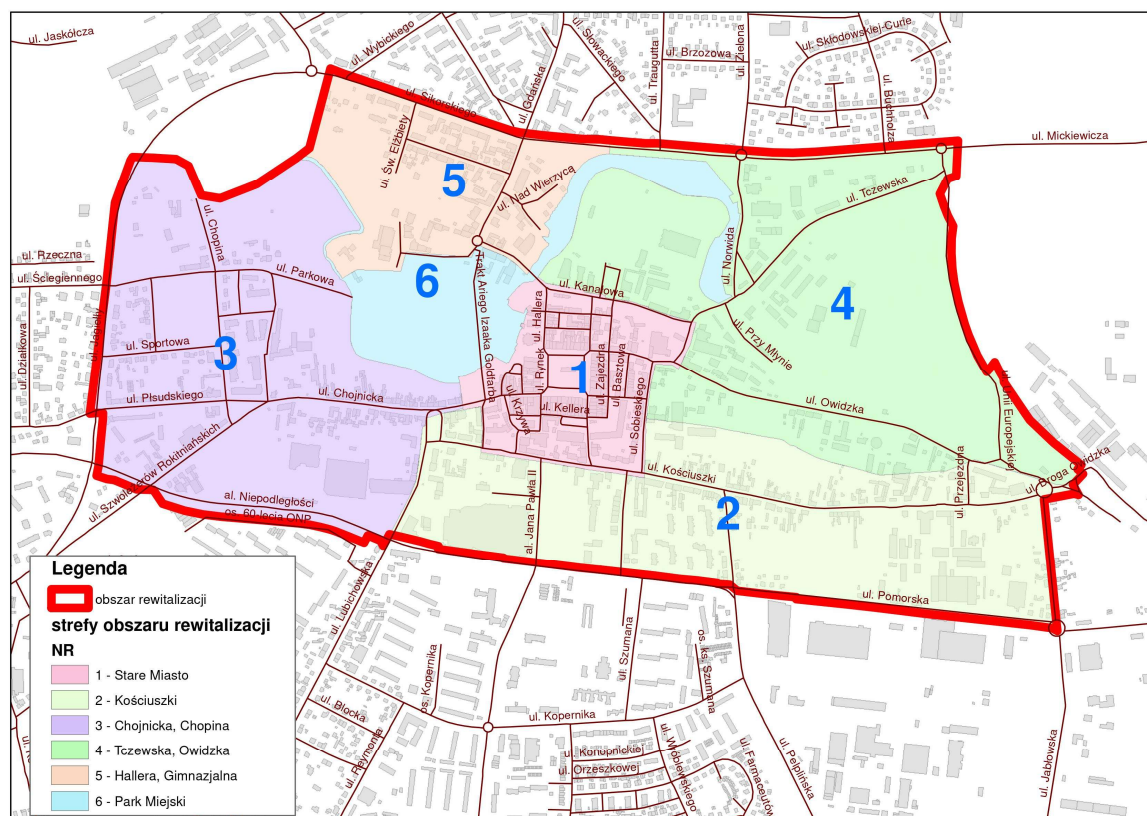
Co dziesiąta instytucja zatrudniała osoby niepełnosprawne (10,3%). Osoby niepełnosprawne w tych instytucjach stanowią średnio 19,4% wszystkich zatrudnionych. W większości instytucji (61,3%), odsetek pracowników niepełnosprawnych w stosunku do wszystkich zatrudnionych mieści się w przedziale od 1 do 10%. W co trzeciej instytucji (32,3%) odsetek ten jest wyższy i wynosi od 11 do 50%. Tylko u 6,5% instytucji odsetek ten przekracza 50%. Osoby niepełnosprawne zatrudnione w instytucjach najczęściej zajmują stanowiska administracyjne (61,3%).

C. Sfera PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA, ŚRODOWISKOWA I TECHNICZNA

POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji można zdefiniować jako śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty głównie przez zabudowę handlowo - usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną, zabudowę wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe. Ograniczony jest on ul. Pomorską, Al. Niepodległości, ul. Jagiełły, rzeką Wierzycą, ul. Sikorskiego, Mickiewicza, Unii Europejskiej i ul. Jabłowską. W przestrzeni przeznaczonej do rewitalizacji znajduje się duża liczba obiektów użyteczności publicznej tj. Starostwo Powiatowe, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Straż Pożarna, Kościoły, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, niepubliczna szkoła wyższa, Ośrodek i Sportu Rekreacji i wiele innych, która powoduje, że oprócz ruchu tzw. wewnętrznego przez strefę przemieszcza się codziennie bardzo dużo ludzi i pojazdów. Obszar można podzielić na sześć mniejszych stref:

- Strefa 1 – obszar tzw. Starego Miasta w skład której wchodzi Rynek i otaczająca go zabudowa ograniczona ul. Kościuszki, Lubichowską, Chojnicką, rzeką Wierzycą, ul. Kanałową, Tczewską i Sobieskiego;
- Strefa 2 – rejon ul. Kościuszki,
- Strefa 3 - rejon ul. Chojnickiej i ul. Chopina,
- Strefa 4 – rejon Tczewskiej i Owidzkiej,
- strefa 5 – rejon ul. Hallera i Gimnazjalnej,
- Strefa 6 – Park Miejski wraz z terenami rekreacyjnymi wzdłuż rzeki Wierzycy.

Ryc. 7. Podział obszaru rewitalizacji na strefy

W strefach 1-5 zabudowa ma zróżnicowany charakter, występuje tam zarówno zabudowa o tradycyjnej formie i ceglanej elewacji, jak i bardziej współczesna architektura. Jest tam zarówno zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna, która w zdecydowanej większości zarządzana jest przez Spółdzielnię Mieszkaniową Kociewie (zabudowa blokowa w strefie 2) oraz Towarzystwo Budownictwa Społecznego Ziemi Kociewskiej Starogardzie Gdańskim (zabudowa w strefie 5).

Zarówno w 2016r. jak i obecnie (2025r.) otoczenie budynków zarządzanych przez SM Kociewie stanowi zielen osiedlowa – w większości trawniki, a w kilku przypadkach są to zagospodarowane ogródki przy wejściach do klatek z pojedynczymi elementami małej architektury. W przypadku pozostałych budynków wielorodzinnych na pozostałym obszarze brak jest urządzonych miejsc rekreacyjnych, które dawałyby mieszkańcom możliwość odpoczynku i zabawy. Występują tam jedynie pojedyncze ławki o przypadkowym rozmieszczeniu, które w zdecydowanej większości są już w bardzo złym stanie technicznym. Otoczenie budynków jest niezagospodarowane, wykorzystywane głównie jako nieurządzone parkingi. Stan ten od 2016r. nie uległ znaczącej poprawie – w ramach realizacji ujętego w GPR projektu dotyczącego modernizacji budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości prowadzono prace jedynie przy 12 budynkach zarządzanych przez SM Kociewie, przy czym tylko w jednym przypadku prace dotyczyły otoczenia budynku - remont drogi wewnętrznej oraz parkingu (wymiana nawierzchni asfaltowej na nawierzchnię z kostki betonowej).

Zabudowa jednorodzinna występuje w mniejszości i skupiona jest głównie w strefie 2 i 3, na pozostałym obszarze zlokalizowane są pojedyncze budynki. Niektóre z tych budynków mają urządzone tzw. ogródki przydomowe, ale stanowią one mniejszość. Otoczenie zabudowy stanowią tereny o charakterze półprywatnym (w dużym stopniu, w większości niezagospodarowane – głównie wydepczyska, „dzikie” parkingi, niejednokrotnie stanowią tereny o nieuregulowanym stanie prawnym, co dodatkowo utrudnia prowadzenie w ich granicach jakichkolwiek działań. Zastosowane ogrodzenia i elewacje budynków w większości charakteryzują się niskim poziomem estetyki.

W południowej i wschodniej części obszaru rewitalizacji tj. głównie w strefie 2 i 4 znajdują się nieużytkowane obecnie i zniszczone budynki dawnych zakładów przemysłowych m.in. bardzo zniszczony teren młynów. Należy przy tym jednak zaznaczyć, że od kilku lat część z tych zdegradowanych terenów poprzemysłowych ulega stopniowemu przekształcaniu i zagospodarowywaniu, jak np. obszar przy ul. Jana Pawła II (teren po byłych Zakładach Farmaceutycznych Polfa oddz. A), gdzie w wyniku działań inwestora prywatnego powstaje kompleks zabudowy mieszkalno-usługowej, który powinien przyczynić się do poprawy jakości przestrzeni w tej części miasta.

Liczba budynków wybudowanych przed 1970r. do ogólnej liczby budynków wynosi ok. 79%, a udział procentowy budynków wymagających remontu stanowi obecnie (2025r.) ok. 39% (poprawa w stosunku do stanu z 2016r., kiedy to odsetek ten szacowano na 42%). Udział procentowy zabudowy o charakterze zabytkowym wynosi ok. 24%, a intensywność zabudowy w kontekście całego obszaru to ok. 0,3%. Od 2018 roku w ramach Rewitalizacji Śródmieścia przeprowadzono szereg działań mających na celu poprawienie stanu budynków i ich otoczenia. W 2018 r. wykonano przebudowę nieużytkowanego budynku przy ul. Kościuszki 65 na Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny. W latach 2018-2022, w ramach modernizacji budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości, wykonano remonty i modernizacje 36 budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zarządzanymi przez SM Kociewie). W ramach tego samego działania, przeprowadzono również modernizację 12 obszarów wokół nieruchomości.

W 2017 roku na terenie stanowiącym ok. 80% obszaru rewitalizacji stan nawierzchni jezdni, chodników oraz istniejących miejsc parkingowych wymagał wymiany nawierzchni. W obszarze brak jest wystarczającej ilości miejsc parkingowych. Tereny te, stanowiące miejsca, gdzie przemieszczają się wszyscy mieszkańcy naszego Miasta niejednokrotnie stanowiły barierę przestrzenną, uniemożliwiającą swobodne przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami (dziury w nawierzchniach, brak bezpiecznych przejść dla pieszych, wysokie krawężniki na przejściach itp.). W strefach 1-5 występuje brak terenów urządzonej zieleni. Do końca 2022 roku na obszarze objętym rewitalizacją zostało przebudowanych i zmodernizowanych ok. 60% ulic. Przebudowano następujące ulice: Paderewskiego, Rycerską, Sambora od Rynku do Sobieskiego, Chojnicką od Rynku do ul. Krzywej, Plac 16 Dywizji, Kellera, Kozia, Szewską oraz Spichrzową. W ramach tych prac wykonano nowe nawierzchnie jezdni, ciągów pieszych, nawierzchnie parkingów. Dostosowano przestrzeń dla osób niepełnosprawnych: obniżono w większości krawężniki, na przejściach zastosowano płytki integracyjne, część przejść dla pieszych wyposażono w dodatkowe oświetlenie. Prace związane z przebudową ulic są obecnie kontynuowane i kolejne ulice podlegają modernizacji. Oznacza to, że zasadnicza zmiana w tym zakresie będzie możliwa dopiero w kontekście wdrożenia niniejszej aktualizacji Programu.

Teren zieleni urządzonej stanowi prawie w całości strefa 6. Jest to teren z którego korzystają nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji ale i wszyscy pozostali mieszkańcy Starogardu Gdańskiego. Zdecydowaną większość tej strefy stanowi Park Miejski gdzie zlokalizowana jest fontanna, oczko wodne, liczne alejki, przy których zlokalizowane są ławki i kosze na śmieci oraz plac zabaw. W latach 2016-2019 przeprowadzono jego modernizację. W ramach tych prac wykonano nowe nawierzchnie na wszystkich ścieżkach parkowych, zrewitalizowano oczko wodne, zmodernizowano fontannę, kładkę dla pieszych na Wierzycy, plac zabaw, powstał nowy obiekt w postaci tężni solankowej. Dokonano nasadzeń różnych roślin w ilości 30 tys. sztuk (byliny, krzewy). W dalszej części tej strefy, na odcinku od. wzdłuż rzeki Wierzycy tj. od ul. Jagiełły do Parku Miejskiego oraz od ul. Hallera do ul. Tczewskiej zlokalizowany jest tzw. Bulwar Diepholz i tzw. ścieżki zdrowia. Niestety, wszystkie elementy małej architektury i zdecydowana większość alejek jest znacznie zdegradowana i nadaje się do wymiany/modernizacji. Oznacza to, że zasadnicza zmiana także i w tym zakresie będzie możliwa dopiero w kontekście wdrożenia niniejszej aktualizacji Programu.

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego naturalna szata roślinna w obszarze miasta uległa w procesie urbanizacji znacznym przekształceniom, w związku z czym konieczne jest prowadzenie działań takich jak uzupełnienie zieleni urządzonej, znaczący wzrost zieleni przyulicznej oraz wzmocnienie zieleni w śródmiejskiej części miasta. Zieleń miejska stanowi nie tylko element estetyczny, ale przede wszystkim tworzy bardzo potrzebną miastom infrastrukturę oraz pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zwiększanie udziału zieleni w miastach poprawia jakość powietrza, zatrzymuje wodę, zmniejsza poziom hałasu oraz skutecznie obniża temperaturę, co w obecnym czasie ma szczególne znaczenie w zabudowanych przestrzeniach i wobec konieczności adaptacji miast do zmian klimatu. W obszarze rewitalizacji jest niewiele miejsca na nowe założenia zielone, dlatego ważne jest wykorzystanie nawet najmniejszych przestrzeni poprzez tworzenie np. parków kieszonkowych i skwerów a także właściwe zagospodarowanie zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji terenów położonych wzdłuż rzeki Wierzycy: Bulwaru Diepholz, skweru łączącego wspomniany bulwar z ulicami Mickiewicza i Norwida, a także terenu łączącego Park Miejski z ulicami Parkową i Chopina.

Oprócz problemów z infrastrukturą nadziemną i zdegradowaną w znacznym stopniu infrastrukturą terenów zielonych, mieszkańcy obszaru rewitalizacji borykają się z problemami środowiskowymi związanymi z występującą w centrum Starogardu Gdańskiego i na większości terenu wskazanego do rewitalizacji kanalizacją ogólnospławną, odbierającą zarówno ścieki sanitarne jak i spływ wód opadowych. Wynika to z zaszłości sięgających okresu międzywojennego. Dzielnice Starogardu, poza Śródmieściem, budowane w okresie powojennym posiadają sieć wybudowanej kanalizacji sanitarnej. W niektórych rejonach śródmieścia wybudowano kanały kanalizacji sanitarnej natomiast zdecydowana jego część posiada nadal kanalizację ogólnospławną. Funkcjonowanie kanalizacji ogólnospławnej w czasie nasilonych opadów deszczu lub wód roztopowych niekorzystnie wpływa na działanie oczyszczalni ścieków. W ramach prowadzonej w ostatnich latach modernizacji ulic przebudowie podlega również sieć wodno-kanalizacyjna. Następuje podział kanalizacji ogólnospławnej na sieć kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej. Na przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej zainstalowano urządzenia podczyszczające w postaci osadników oraz separatorów. Sytuacja w tym obszarze ulega systematycznej poprawie.

Jednym z najpoważniejszych problemów środowiskowych, występujących na obszarze rewitalizacji, jest tzw. niska emisja (emisja pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40m), wynikająca głównie z obecności indywidualnych źródeł ciepła, tj. kotłów i pieców opalanych węglem lub drewnem w budynkach mieszkalnych, zarówno jednorodzinnych, jak i wielolokalowych. Pomimo, że miasto wyposażone jest w dość rozbudowany system ciepłowniczy, gdyż posiada zasilanie w ciepło z dwóch konkurencyjnych zakładów, tj. GPEC Starogard Sp. z o.o. oraz Elektrociepłowni Starogard Sp. z o.o. oraz rozwiniętą sieć gazową, znaczną część spośród zabudowy przyczyniającej się do zjawiska niskiej emisji na obszarze rewitalizacji stanowią budynki wielorodzinne, w tym budynki socjalne, zamieszkiwane przez najmniej zamożnych mieszkańców, zaopatrywane w ciepło za pośrednictwem nieefektywnych i nieekologicznych indywidualnych instalacji ciepłowniczych. Występujące zjawisko ubóstwa energetycznego wśród powyższej grupy społecznej powoduje, że jakość powietrza atmosferycznego na omawianym obszarze oraz w jego sąsiedztwie jest wysoce niezadowolająca. Ponadto na złą jakość powietrza w przedmiotowej strefie wpływają znaczne straty energii cieplnej, spowodowane złym stanem technicznym budynków i brakiem ich termomodernizacji. Na terenie miasta, w celu zmniejszenia negatywnych skutków niskiej emisji, realizowane są działania zapisane w programie ochrony powietrza⁹ oraz tzw. „uchwale antysmogowej”¹⁰, a także zadania związane z modernizacją źródeł ciepła i termomodernizacją budynków w ramach programów „Czyste Powietrze” oraz „Ciepłe Mieszkanie”. Wysokie stężenia zanieczyszczeń pyłowych występują przede wszystkim w okresie grzewczym, jednak na jakość powietrza w pewnym stopniu wpływa również liniowa emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych, która rośnie wraz ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego przy niedostatecznej przepustowości głównych układów drogowych miasta. Dotyczy to w szczególności emisji gazowych (głównie dwutlenku węgla i wielotlenków azotu), ale także zanieczyszczeń pyłowych (pyłem ze ścieranych opon i klocków hamulcowych) oraz zanieczyszczeń metalami ciężkimi (szczególnie ołowiem). W związku z tym należy dążyć do znaczącego ograniczenia ruchu samochodów indywidualnych w strefie śródmiejskiej i budowania modelu transportu zrównoważonego (możliwie niskoemisyjnego) oraz do skierowania ruchu tranzytowego poza teren miasta za pośrednictwem obwodnicy.

Innym negatywnym zjawiskiem na obszarze rewitalizacji jest problem właściwej organizacji miejsc gromadzenia odpadów komunalnych i prowadzenia w sposób właściwy selektywnej zbiórki odpadów. Zwarta zabudowa śródmiejska, szczególnie w strefie nr 1 obszaru rewitalizacji, jako że strefa ta ma charakter zabytkowy, a wiele budynków w jej obrębie posadowionych jest po obrysie działek, bez uwzględnienia infrastruktury do gromadzenia

⁹ UCHWAŁA NR 308/XXIV/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 września 2020 roku w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu, zmieniona UCHWAŁĄ NR 414/XXXIV/21 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 czerwca 2021 roku zmieniającą uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszony PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu oraz UCHWAŁĄ NR 603/XLVIII/22 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 listopada 2022 roku zmieniającą uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszony PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu

¹⁰ UCHWAŁA NR 309/XXIV/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 września 2020 roku

w sprawie wprowadzenia na obszarze miast województwa pomorskiego, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

odpadów komunalnych, rodzi trudności związane z umiejscowieniem pojemników na odpady komunalne. Pozostaje to również w związku ze zjawiskami niskiej emisji oraz ubóstwa energetycznego, gdyż w sezonie grzewczym na obszarze rewitalizacji obserwuje się zjawisko nielegalnego spalania odpadów w przydomowych piecach.

Oprócz budynków mieszkalnych wiele spośród nieruchomości w strefie rewitalizacji zajęta jest przez przedsiębiorców świadczących różnego rodzaju usługi, zatem w dobie wyzwania, jakim jest współczesna gospodarka odpadami, aspekt właściwego postępowania z odpadami komunalnymi na obszarze rewitalizacji pozostaje jednym z problemów, z którymi musi się uporać miasto, np. poprzez budowę podziemnych zbiorczych miejsc do gromadzenia odpadów komunalnych. Wymaga to jednak znacznych nakładów finansowych oraz edukacji społeczeństwa w zakresie świadomości ekologicznej.

Jeżeli chodzi o pozostałe przekroczenia norm środowiskowych, w obszarze rewitalizacji nie stwierdzono innych znaczących przekroczeń standardów środowiskowych, czy to w zakresie przekroczenia norm hałasu, czy też w kontekście zagrożenia dla form ochrony przyrody.

Na potrzeby przygotowania pogłębionej charakterystyki obszaru przygotowano także **Analizę komunikacyjną obszaru Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim (2016r.)** – obejmującą: analizę komunikacji kołowej wraz z propozycjami zmian w kierunku stopniowego wycofywania ruchu samochodowego z obszaru Starego Miasta; analizę i określenie potrzeb ruchu pieszego, rowerowego i komunikacji zbiorowej wraz z propozycjami rozwiązań w celu poprawy stanu istniejącego; analizę barier komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych; określenie potrzeb parkingowych; oraz określenie wpływu zmian obsługi komunikacyjnej na miejski układ komunikacyjny. W jej wyniku stwierdzono iż obszar Starego Miasta charakteryzuje się licznymi mankamentami oraz obciążony jest wieloma problemami komunikacyjnymi, w efekcie których strefa ta pod względem komunikacyjnym jest przez większość mieszkańców negatywnie postrzegana, a ściśle centrum jest nieatrakcyjne.

Równocześnie wykonano **Badanie obszaru zdegradowanego Starogardu Gdańskiego metodą map mentalnych (2016r.)** - obejmujące następujące etapy: pozyskanie danych do opracowania metodą rozmów z mieszkańcami oraz spotkań warsztatowych ze zróżnicowaną wiekowo, społecznie i zawodowo grupą minimum 70 mieszkańców; wyznaczenie w obszarze rewitalizacji zgodnych z klasyfikacją Kevina Lyncha elementów – dróg, węzłów, punktów odniesienia, obszarów i krawędzi; opracowanie merytoryczne uzyskanych danych w postaci tekstowej i graficznej. Metodologia badania uzupełniona została o elementy map poznawczych – wskazanie miejsc lubianych oraz miejsc niebezpiecznych.

7.3. Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji

Zgodnie z zapisami art. 36 ustawy Zasad realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U.2022.1079 z dnia 20.05.2022) w ramach innych instrumentów terytorialnych, do których zalicza się Gminny Program Rewitalizacji, koniecznym jest określenie **syntezy diagnozy obszaru realizacji w/w IIT**, w tym z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Poniżej zaprezentowano zarówno skrótowe ujęcie w/w diagnozy obszaru. Jej uzupełnieniem stała się w/w analiza analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, która przeprowadzona została w ramach konsultacji z udziałem interesariuszy rewitalizacji w okresie czerwiec 2023r. – październik 2025r.

SYNTEZA DIAGNOZY OBSZARU

W ramach diagnozy obszaru rewitalizacji określono szereg jego cech, odnoszących się zarówno do kwestii demograficznych, geograficznych jak i w odniesieniu do sfer społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Dokonano tego w kontekście zarówno w odniesieniu do poprzedniego okresu programowania, wyników realizacji poprzedniej edycji programu rewitalizacji miasta jak i przeprowadzonych w trakcie ostatniego czasu analiz.

Obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię ok. 180ha, a zamieszkuje go, według danych na koniec 2024r., 5489 osób. Stan i funkcjonowanie społeczności lokalnej przebadano w 2023r. W wyniku tej analizy stwierdzono, że większość respondentów oczekuje wytworzenia w granicach obszaru tętniącego życiem centrum Starogardu Gdańskiego, będącego miejscem organizacji różnego rodzaju imprez i wydarzeń. Obecnie jednak w przestrzeni tej możliwości spędzania czasu wolnego i korzystania z oferty rozrywkowej są bardzo ograniczone.

Równocześnie obszar cechuje się stosunkowo dużym odsetkiem osób bezrobotnych (ok. 10%), a także niskim poziomem bezpieczeństwa publicznego (aż 37% zdarzeń oraz ok. 50% interwencji Policji Państwowej na terenie miasta ma miejsce na obszarze rewitalizacji). Szczególnie dotkliwymi zagrożeniami są kradzieże oraz bójki i pobicia. Wiele przestępstw jest także popełnianych przez nieletnich. Do rejonów szczególnie niebezpiecznych zaliczają się ul. Kościuszki, Hallera oraz fragment ul. Pomorskiej (w rejonie DT Neptun). Aż co piąty mieszkaniec obszaru ma styczność z kwestiami uzależnień od alkoholu oraz problemami związanymi z bezrobociem, przy czym zdecydowana większość osób bezrobotnych nie korzysta z zasiłku. Wiele osób jest także objętych różnymi formami pomocy społecznej – przykładowo, 6 na 10 świadczeń z tytułu bezrobocia, wypłacanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jest realizowanych na obszarze rewitalizacji. Stosunkowo duży jest także odsetek gospodarstw domowych, w których znajdują się osoby z niepełnosprawnościami (ok. 15%). Dużo jest także osób otrzymujących wsparcie w formie niepieniężnej oraz z tytułu bezdomności.

W trakcie badań przeprowadzonych w 2016r. wśród osób z niepełnosprawnościami oraz osób 60+, obie grupy wskazały problemy związane głównie ze stanem zdrowia i dostępem do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych. Natomiast w trakcie konsultacji społecznych prowadzonych od 2023r. uczestnicy wskazali dodatkowo na potrzebę stworzenia większej ilości miejsc umożliwiających integrację osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami (np. w formie Klubu Seniora – pod warunkiem dostosowania tego typu placówek do potrzeb osób

z niepełnosprawnościami) oraz potrzebę podobnego dostosowania innych planowanych do realizacji obiektów.

W granicach obszaru rewitalizacji pewne problemy obserwować można także w odniesieniu do kwestii edukacji. Wyniki sprawdzianu szkół podstawowych odbiegają tu in minus od średniej dla miasta, województwa i kraju. Podobnie, odnotować należy niski poziom udziału zaangażowania mieszkańców obszaru w życie społeczne – np. udziału w pracach organizacji społecznych czy w wolontariacie. Pozostaje to w pewnej sprzeczności z deklarowanym przez mieszkańców obszaru dobrym dostępem do instytucji kultury oraz bazy sportowej, choć z drugiej strony oferta tych jednostek nie jest przedmiotem zainteresowania społeczności obszaru.

Także w odniesieniu do analizy kwestii gospodarczych posłużono się badaniami i analizami, wykonanymi w ostatnim czasie. Wskazały one, iż w obszarze rewitalizacji działa szereg firm i instytucji oraz że są one dobrze osadzone w lokalnym kontekście – wiele z nich działa od dłuższego czasu. Niezależnie od tego, problemem jest niska atrakcyjność obszaru – mimo jego śródmiejskiego położenia oraz walorów kulturowych. Poziom atrakcyjności gospodarczej obszaru określono jako przeciętny (ok. 55% udzielonych w trakcie badań ankietowych odpowiedzi). Ankietowani przedsiębiorcy wskazywali także na niewielką liczbę zakładów pracy działających w okolicy oraz niski poziom inwestycji, pogłębiający jeszcze w/w zjawisko niskiej atrakcyjności otoczenia.

Natomiast w kontekście kwestii przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych kluczowe znaczenie mają zagadnienia własnościowe i – będące ich pochodną – problemy. W odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej problemem jest wiek i degradacja zabudowy mieszkaniowej – ponad 80% obiektów powstało przed 1970-tym rokiem, a ok. 40% obiektów wymaga remontu. Część obiektów jest w zarządzie Spółdzielni Mieszkaniowej Kociewie, a ich otoczenie wymaga zdecydowanej poprawy w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego. Także otoczenie pozostałych budynków jest w przeważającej części niezagospodarowane i wykorzystywane głównie jako nieurządzone parkingi. Stan ten utrzymuje się mimo prowadzonych w ramach poprzedniej edycji Gminnego Programu Rewitalizacji prac remontowych i modernizacyjnych przy budynkach mieszkalnych i ich otoczeniu. Problemem są także nieużytkowane i zniszczone budynki przemysłowe, w tym dawnych młynów. W 2017r. ponad 80% nawierzchni jezdni, chodników i miejsc parkingowych wymagało wymiany nawierzchni. Do końca 2022 roku na obszarze objętym rewitalizacją zostało przebudowanych i zmodernizowanych ok. 60% ulic przy czym prace związane z przebudową ulic są obecnie kontynuowane i kolejne ulice podlegają modernizacji. Na większości obszaru rewitalizacji odczuwalnym brakiem jest niedostatek terenów zieleni urządzonej. Na tym tle wyróżnia się jedynie Park Miejski, gdzie w ramach prowadzonej w latach 2016-2019 modernizacji wykonano nowe nawierzchnie ścieżek, wyremontowano i zrealizowano nowe elementy urządzeń parkowych i zrewaloryzowano zielen. Podjęcia podobnych działań wymaga jednak sąsiadujący z terenem Parku Miejskiego zespół Bulwaru Diepholz.

W obszarze rewitalizacji uprządkowania i modernizacji wymaga w dalszym ciągu infrastruktura kanalizacyjna - obsługiwana częściowo siecią ogólnospławną. Podobnie, podjęcia działań wymaga problem tzw. niskiej emisji – z uwagi na wykorzystywane przestarzałe sposoby ogrzewania jakość powietrza atmosferycznego w obszarze rewitalizacji jest niezadowolająca.

Także w odniesieniu do kwestii transportowych obszar rewitalizacji (a szczególnie obszar Starego Miast) wymaga podjęcia kompleksowych działań. Obarczony jest on wieloma problemami komunikacyjnymi, co prowadzi do tego że strefa ta przez większość mieszkańców miasta jest postrzegana negatywnie pod względem komunikacyjnym, a ściśle centrum – jako nieatrakcyjne.

W podsumowaniu należy stwierdzić, nawiązując do wniosków sformułowanych w dokumencie „Ocena aktualności i stopnia realizacji „Gminnego programu rewitalizacji miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025” (ww. wnioski zamieszczono na s. 13 Programu), iż prowadzone dotychczas działania rewitalizacyjne doprowadziły do poprawy sytuacji w granicach obszaru rewitalizacji, jednakże wiele problemów i wyzwań – szczególnie w sferze społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej – jest jeszcze do rozwiązania.

ANALIZA PROBLEMÓW, POTRZEB I POTENCJAŁÓW ROZWOJOWYCH – WYNIKI KONSULTACJI PROWADZONYCH Z INTERESARIUSZAMI W OKRESIE CZERWIEC – WRZESIEŃ 2023R.

Uzupełnieniem przedstawionej powyżej syntezy diagnozy obszaru rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych sfer stał się – wypracowany przy udziale interesariuszy rewitalizacji (przedstawiciele społeczności lokalnej, Komitetu Rewitalizacji, władz miasta, przedsiębiorców, działaczy organizacji pozarządowych) podczas warsztatów organizowanych w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023r. – zestaw wniosków odnoszących się do zapisów analizy SWOT dla obszaru rewitalizacji, analizy problemów i potencjałów obszaru oraz finalnej listy zidentyfikowanych problemów i potrzeb rewitalizacji obszaru. Podczas ich opracowywania bazowano na materiałach zawartych w poprzednim dokumencie GPR, które w trakcie spotkań warsztatowych były weryfikowane.

SFERA SPOŁECZNA

Analiza SWOT – sfera społeczna

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • kreatywność mieszkańców, • pozytywny stosunek do zamieszkiwania w centrum, • zaangażowanie społeczne mieszkańców, • pozytywny wizerunek miasta w opinii miast sąsiednich, • zaangażowanie organizacji pozarządowych w życie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilna kondycja ekonomiczna mieszkańców, • niewystarczająca komunikacja społeczna, • niż demograficzny, • rozwarstwienie ekonomiczne społeczności miasta.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój demograficzny, • podnoszący się poziom edukacji młodzieży i dorosłych, • stworzenie silnej marki miasta, • siła robocza / wykształcenie społeczeństwa zgodnie z potrzebami rynku pracy, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie rozwarstwienia społecznego, • zmniejszająca się atrakcyjność dla ludzi młodych (migracja i emigracja), • dalszy odpływ mieszkańców do większych ośrodków i/lub za granicę,

<ul style="list-style-type: none"> • rosnący poziom wykształcenia mieszkańców, • migracja do miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • odpływ mieszkańców miasta na periferia (suburbanizacja).
--	--

Tab. 7. Analiza SWOT – sfera społeczna

Problemy społeczne zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- brak możliwości wpływu na własne życie, brak zaradności,
- brak poczucia ładu przestrzennego,
- brak dbałości o własne otoczenie,
- brak identyfikacji (tożsamości) z miejscem zamieszkania,
- brak bezpieczeństwa głównie po zmroku,
- mała liczba ofert pracy (głównie handel),
- ubóstwo części społeczeństwa,
- wzrastające zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym dużej części społeczności lokalnej,
- brak czynszowego budownictwa mieszkaniowego,
- brak miejsca integrującego i kształtującego pozytywne postawy społeczne,
- niewłaściwe wykorzystanie terenów kulturalnych i turystycznych,
- struktura zawodowa i niedopasowanie do potrzeb rynku generujące ubóstwo,
- brak animatorów życia kulturalnego i społecznego,
- dezorganizacja społeczności lokalnej,
- niska aktywność mieszkańców, niechęć do włączania się do różnego rodzaju działań, przedsięwzięć,
- izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych,
- niewystarczająca promocja i akcentowanie dziedzictwa kulturowego śródmieścia miasta i niewystarczające wykorzystanie funkcji rynku jako placu integrującego mieszkańców,
- mała liczba turystów – w tym spowodowana niedostatecznym wyeksponowaniem walorów Ratusza, zabytkowych budynków Starówki oraz niskim poziomem niewykorzystania infrastruktury,
- mała atrakcyjność osiedleńcza śródmieścia,
- odpływ młodych, wykształconych ludzi w poszukiwaniu pracy poza gminą,
- niedostateczne wsparcie grup społecznych wymagających pomocy,
- rozbieżność między potrzebami środowiska, a ustawowymi możliwościami służb społecznych,
- mała aktywność organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu funduszy na dofinansowanie realizowanych zadań,
- postępująca degradacja społeczna bezrobotnych,
- dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci,
- niska tolerancja i defaworyzacja środowisk wymagających opieki,
- silna identyfikacja osób długotrwale bezrobotnych z „rolą” bezrobotnego.

Potencjały obszaru w sferze społecznej, zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru :

- istniejące ciała doradcze Prezydenta i grupy nieformalne, które angażują się w realizację działań społecznych,
- duże zaangażowanie mieszkańców w podejmowanie inicjatyw gospodarczych i społecznych,
- istnienie różnych aktywnych stowarzyszeń,
- tradycja stolicy Kociewia i historycznego Starogardu w granicach dzisiejszego Starego Miasta,
- tradycje sportowe miasta i budowanie na tym tożsamości i identyfikacji z regionem,
- patriotyzm lokalny i zaufanie społeczne przejawiane w wymiarze horyzontalnym,
- duża inicjatywa i inwencja mieszkańców, chęć upiększenia swojego otoczenia,
- zwiększająca się aktywność społeczna mieszkańców obszaru w wyniku dotychczas zrealizowanych zadań i projektów rewitalizacyjnych,
- rosnąca profesjonalizacja organizacji pozarządowych i instytucji, które coraz lepiej i skuteczniej odpowiadają na zapotrzebowanie społeczne,
- rosnąca świadomość społeczna, rosnąca umiejętność mieszkańców w sięganiu po różne, wypracowane narzędzia służące zaspokajaniu potrzeb społecznych.

Zdefiniowane problemy rewitalizacji obszaru w sferze SPOŁECZNEJ

Na bazie powyższych analiz określono finalną listę problemów rewitalizacji obszaru w odniesieniu do sfery społecznej. Ich lista przedstawia się następująco:

- znaczący poziom występowania problemu alkoholowego i narkomanii, jak również problemów związanych z wykluczeniem społecznym i bezdomnością,
- dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci – brak prawdziwej integracji społecznej, tworzenie gett,
- izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych
- niewystarczający poziom zaangażowania społeczności obszaru w rozwiązywanie problemów lokalnych i realizację działań kulturalnych,
- pogłębiające się zjawisko przemocy domowej,
- duży udział osób z niepełnosprawnościami w strukturze społeczności obszaru,
- niewystarczający poziom kompetencji społecznych i edukacyjnych młodzieży,
- niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami,
- niski poziom uczestnictwa w działaniach konsultacyjnych oraz w pracach organizacji pozarządowych,
- niższe kompetencje zawodowe (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) mieszkańców obszaru,
- nałogi wśród osób dorosłych – rodziców – powodujące narastanie zachowań destrukcyjnych wśród dzieci i młodzieży,
- gorsze (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) perspektywy startu życiowego dzieci zamieszkujących obszar – stygmatyzacja poprzez miejsce zamieszkania,
- otrzymywanie wsparcia jedynie przez osoby zgłaszające się – pozostałe osoby potrzebujące zostają bez pomocy.

Zdefiniowane potrzeby rewitalizacji obszaru w sferze społecznej

Na bazie powyższych analiz określono główne potrzeby rewitalizacji obszaru w sferze społecznej. Ich lista przedstawia się następująco:

- utworzenie i prowadzenie jednostek i infrastruktury działających na rzecz i wspomagających społeczność lokalną,
- przygotowanie i wdrożenie systemu wsparcia dla rodzin doświadczających różnego rodzaju trudności, wykluczeń i dysfunkcji,
- utworzenie i prowadzenie jednostek działających na rzecz integracji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami,
- podjęcie działań na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej, prowadzących m.in. do większej jej integracji i włączenia w życie społeczne obszaru i miasta.

SFERA GOSPODARCZA

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Sily	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana infrastruktura handlowa, • potencjał ludzki, • kreatywność, • przedsiębiorczość mieszkańców, • przestrzeń i tereny możliwe do zainwestowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • słaba sieć powiązań transportowych z innymi ośrodkami miejskimi w regionie, • brak dobrych tradycji przedsięwzięć publiczno-prywatnych, • marginalizacja centrum miasta, • słaba kondycja ekonomiczna mieszkańców, • niewystarczające programy wspierające przedsiębiorczość, • rosnące koszty utrzymania obszaru, • niewielkie zaangażowanie sfer gospodarczych w tworzenie dokumentów i projektów strategicznych miasta.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gospodarczy miasta, • poprawienie wizerunku miasta, • możliwość uczynienia procesu rewitalizacji motorem rozwoju gospodarczego miasta, • lepsze wykorzystanie walorów turystycznych regionu, • stworzenie silnej marki miasta, • pozyskanie nowych inwestorów, • lokalne produkty turystyczne, • budowa obwodnicy, • elektryfikacja linii kolejowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrata znaczenia miasta w województwie na rzecz innych, dynamicznie rozwijających się miast, • wzrastające zadłużenie miasta, • zmniejszająca się atrakcyjność dla ludzi młodych (migracja i emigracja), • dalszy odpływ mieszkańców do większych ośrodków, • wzrastająca konkurencja miast ościennych, • odpływ mieszkańców na tereny wiejskie, • brak środków finansowych.

Tab. 8. Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Problemy gospodarcze zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- niewystarczający poziom informowania na temat pozyskiwanych funduszy,
- rosnące koszty utrzymania miasta,
- mała ilość miejsc parkingowych (niepełnosprawni),
- niewykorzystanie Ratusza dla celów rozwoju lokalnego,
- mała różnorodność usług na rynku,
- brak polityki marketingowej w celu ściągnięcia inwestorów,
- niedostateczny poziom rozwoju przemysłu,
- niedostateczna ścigalność inwestycji i inwestorów,

- niewystarczające ułatwienia dla przedsiębiorców i inwestorów,
- niewystarczająco interesująca oferta turystyczna,
- niewystarczająca ilość znaczących inwestycji,
- niedostosowanie szkolnictwa ponadpodstawowego do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem w działalność na terenie miasta,
- odpływ wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z miasta,
- słabo rozwinięty układ sieci drogowej i rowerowej,
- niewystarczająco przygotowana infrastruktura inwestycyjna.

Potencjały obszaru w sferze gospodarczej, zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- tereny przemysłowe do zagospodarowania,
- inwencja mieszkańców – rozwój małych przedsiębiorstw,
- tradycje przemysłowe, gospodarcze, handlowe,
- siła robocza,
- lokalizacja,
- rozbudowana infrastruktura handlowa,
- silni inwestorzy wewnętrzni.

Zdefiniowane problemy rewitalizacji obszaru w sferze gospodarczej

Na bazie powyższych analiz określono finalną listę problemów rewitalizacji obszaru w odniesieniu do sfery gospodarczej. Ich lista przedstawia się następująco:

- niewielka liczba nowych inwestycji i inwestorów zainteresowanych podjęciem działań w obszarze,
- niedostatecznie rozwinięta oferta turystyczna,
- niedostosowanie szkolnictwa ponadpodstawowego (zawodowego) do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- odpływ wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z miasta,
- małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem w działalność na terenie miasta,
- niewystarczająco przygotowana infrastruktura inwestycyjna.

Zdefiniowane potrzeby rewitalizacji obszaru w sferze gospodarczej

Na bazie powyższych analiz określono główne potrzeby rewitalizacji obszaru w sferze gospodarczej. Ich lista przedstawia się następująco:

- podniesienie atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej obszaru,
- utworzenie systemu wspomagania rozwoju nowych inicjatyw gospodarczych, w tym poprzez wprowadzania nowych form doradztwa i kształcenia zawodowego,
- wytworzenie nowej oferty gospodarczej, w tym w rejonie targowiska miejskiego.

Analiza SWOT – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • historyczny charakter miasta, • Starówka i piękny park miejski blisko starówki, • rozbudowana infrastruktura handlowa, • rzeka Wierzyca, • leśne otoczenie miasta, • obecność jezior na obrzeżach miasta, • pokrycie miasta w 100% miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, • istniejący węzeł komunikacyjny. 	<ul style="list-style-type: none"> • słaba sieć powiązań transportowych z innymi ośrodkami miejskimi w regionie, • brak dobrych tradycji przedsięwzięć publiczno-prywatnych, • bariery architektoniczne głównie w rejonie Starego Miasta, • zaniedbane istniejące tereny zielone, • niewystarczająca ilość terenów zieleni, • kanalizacja ogólnospławna w centrum, • brak parkingów w rejonie budowli zażytkowych (Rynek) i miejsc rekreacji, • wąskie chodniki przy punktach usługowych i handlowych przy szerokich jezdniach jednokierunkowych, • zanieczyszczenie powietrza – niska emisja, • słabo wykorzystana istniejąca infrastruktura.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • spójne zagospodarowanie wolnych przestrzeni, • lepsze wykorzystanie walorów turystycznych (przyrodniczych i kulturowych) regionu, • stworzenie silnej marki miasta, • budowa obwodnicy, • elektryfikacja linii kolejowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrata znaczenia miasta w województwie na rzecz innych, dynamicznie rozwijających się miast, • degradacja przestrzeni miejskiej, • zwiększenie rozwarstwienia społecznego, • wzrastająca konkurencja miast ościennych, • brak środków finansowych.

Tab. 9. Analiza SWOT – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Problemy przestrzenno – funkcjonalne, środowiskowe i techniczne zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- niski poziom estetyki Rynku, znaczny poziom wyeksploatowania infrastruktury technicznej,
- brak obwodnicy miejskiej,
- niewystarczająca ilość miejsc parkingowych,
- niewystarczająca przepustowość komunikacyjna układu komunikacyjnego na Starym Mieście,
- nieestetyczne reklamy,
- brak polityki parkingowej,
- brak kompleksowego pomysłu na zagospodarowanie centrum,
- fatalny stan dróg, nawierzchni i chodników w Śródmieściu,
- niewystarczająca dbałość o istniejące zabytki,
- niewystarczający poziom ładunku przestrzennego,
- brak współpracy urzędów samorządowych/ Niedostateczna współpraca urzędów samorządowych,
- niewystarczający stan zagospodarowania parku i korytarza ekologicznego doliny Wierzycy,
- niski poziom estetyki budynków i modernizacja podwórek,
- niewystarczające wykorzystanie potencjału Rynku oraz Ratusza jako miejsc integrujących mieszkańców oraz promujących lokalne dziedzictwo kulturowe,
- brak przestrzeni wspólnej, miejsca spotkań mieszkańców oraz turystów,
- brak odpowiedniej małej architektury (wygodnych ławek, stojaków na rowery czy oświetlenia) i miejsc odpoczynku,
- nieestetyczny wygląd budynków i podwórek w rejonie Śródmieścia, niewykorzystanie potencjału podwórek,
- zły stan techniczny zabytkowych budynków.

Potencjały obszaru w sferach przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej, zidentyfikowane w trakcie spotkań warsztatowych z udziałem interesariuszy rewitalizacji obszaru:

- park miejski w sąsiedztwie Rynku,
- tradycje turystyczne miasta,
- centrum historyczne, zabudowa historyczna (mury, budynki),
- piękny Rynek i Starówka,
- rzeka i obszar wokół,
- szlaki turystyczne.

Zdefiniowane problemy rewitalizacji obszaru w sferach przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

Na bazie powyższych analiz określono finalną listę problemów rewitalizacji obszaru w odniesieniu do sfery przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Ich lista przedstawia się następująco:

- dominacja ruchu samochodowego i duże jego natężenie,
- zanieczyszczenie powietrza,
- niewystarczający poziom bezpieczeństwa w rejonie ul. Kościuszki i w rejonie młynów,
- zły stan dróg i chodników, niewielka dostępność ścieżek rowerowych – niewielki komfort poruszania się po mieście, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- uboga oferta mieszkań socjalnych i komunalnych,
- niska jakość zasobu mieszkaniowego,
- zły stan techniczny obiektów zabytkowych,
- istniejąca kanalizacja ogólnospławna,
- niska jakość bezpośredniego otoczenia obiektów mieszkalnych,
- niewielkie znaczenie Rynku jako istotnego punktu na mapie miasta – utrata jego znaczenia handlowego na rzecz galerii handlowych,
- niewystarczająca ilość miejsc parkingowych,
- niewielki stopień wykorzystania historycznego centrum miasta jako miejsca realizacji funkcji kulturalnych i społecznych,
- brak możliwości wydzielenia ścieżek rowerowych i słaba jakość istniejącej infrastruktury rowerowej,
- niewystarczająca ilość terenów zielonych i rekreacyjnych,
- brak ogólnodostępnego zaplecza na potrzeby rekreacji sportowej na obszarze rewitalizacji,
- niska jakość sieci komunikacyjnej na obszarze miasta.

Zdefiniowane potrzeby rewitalizacji obszaru w sferach przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

Na bazie powyższych analiz określono główne potrzeby rewitalizacji obszaru w sferach przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Ich lista przedstawia się następująco:

- podniesienie atrakcyjności – w tym poprzez rewaloryzację – kluczowych przestrzeni miejskich i obiektów dziedzictwa kulturowego oraz zabudowy mieszkaniowej wraz z jej otoczeniem,
- rewaloryzacja i modernizacja oraz utworzenie nowych terenów zieleni, w tym zarówno o znaczeniu ogólnomiejskim jak i lokalnym,
- poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i związanej z aktywizacją społeczności lokalnej, w szczególności związanej z możliwościami rozwoju oferty dla dzieci i młodzieży,
- poprawa dostępności transportowej i jakości infrastruktury drogowej, pieszej i parkingowej w obszarze rewitalizacji.

Określenie finalnej listy problemów oraz ich źródeł – przyczyn degradacji obszaru

Przeprowadzone spotkania z interesariuszami pozwoliły na określenie pogłębionej charakterystyki obszaru rewitalizacji, wynikającej z przeprowadzonej wcześniej analizy eksperckiej. Wnioski z tych spotkań stały się podstawą do określenia źródeł problemów i zjawisk kryzysowych zdiagnozowanych na wyznaczonym obszarze. Ich szczegółową listę w odniesieniu do poszczególnych sfer zaprezentowano poniżej. Przyjęto przy tym, iż szereg zdefiniowanych problemów może wiązać się z jednym, głównym czynnikiem degradacji.

A. Sfera SPOŁECZNA

Zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> niewystarczający poziom zaangażowania społeczności obszaru w rozwiązywanie problemów lokalnych, niski poziom uczestnictwa w działaniach konsultacyjnych oraz w pracach organizacji pozarządowych, nałogi wśród osób dorosłych – rodziców – powodujące narastanie zachowań destrukcyjnych wśród dzieci i młodzieży. 	Niski poziom integracji społecznej mieszkańców.
<ul style="list-style-type: none"> znaczący poziom występowania problemu alkoholowego i narkomanii, jak również problemów związanych z wykluczeniem społecznym, pogłębiające się zjawisko przemocy domowej, izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych. 	Niski poziom wsparcia dla rodzin i osób wykluczonych społecznie.
<ul style="list-style-type: none"> duży udział osób z niepełnosprawnościami w strukturze społeczności obszaru, niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci – brak prawdziwej integracji społecznej, tworzenie gett. 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający poziom kompetencji społecznych i edukacyjnych młodzieży, • gorsze (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) perspektywy startu życiowego dzieci zamieszkujących obszar – stygmatyzacja poprzez miejsce zamieszkania. 	<p>Niedostatecznie rozwinięta oferta edukacyjna, kulturalna i rozrywkowa.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • niższe kompetencje zawodowe (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) mieszkańców obszaru, • otrzymywanie wsparcia jedynie przez osoby zgłaszające się – pozostałe osoby potrzebujące pozostają bez pomocy. 	<p>Niski poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców.</p>

Tab. 10. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera społeczna

B. Sfera GOSPODARCZA

Zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • niewielka liczba nowych inwestycji i inwestorów zainteresowanych podjęciem działań w obszarze, • niedostatecznie rozwinięta oferta turystyczna, • niedostosowanie szkolnictwa ponadpodstawowego do potrzeb lokalnego rynku pracy, • odpływ wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z miasta, • małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem w działalność na terenie miasta, • niewystarczająco przygotowana infrastruktura inwestycyjna. 	<p>Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej.</p>

Tab. 11. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera gospodarcza

C. Sfera PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA, ŚRODOWISKOWA I TECHNICZNA

Zdefiniowane problemy obszaru rewitalizacji	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> niewielki stopień wykorzystania historycznego centrum miasta jako miejsca realizacji funkcji kulturalnych i społecznych, brak ogólnodostępnego zaplecza na potrzeby rekreacji sportowej na obszarze rewitalizacji. 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej.
<ul style="list-style-type: none"> uboga oferta mieszkań socjalnych i komunalnych, niska jakość zasobu mieszkaniowego, zły stan techniczny obiektów zabytkowych, niska jakość bezpośredniego otoczenia obiektów mieszkalnych. 	Niewystarczający poziom wsparcia renowacji obiektów zabytkowych, zasobów mieszkaniowych, infrastruktury i otoczenia budynków.
<ul style="list-style-type: none"> niewystarczająca ilość terenów zielonych i rekreacyjnych, zły stan dróg i chodników, niewielka dostępność ścieżek rowerowych – niewielki komfort poruszania się po mieście, w tym dla osób niepełnosprawnych, niewielkie znaczenie Rynku jako istotnego punktu na mapie miasta – utrata jego znaczenia handlowego na rzecz galerii handlowych. 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru.
<ul style="list-style-type: none"> dominacja ruchu samochodowego i duże jego natężenie, zanieczyszczenie powietrza, niewystarczający poziom bezpieczeństwa w rejonie ul. Kościuszki, w rejonie młynów i parku, niewystarczająca ilość miejsc parkingowych, brak możliwości wydzielenia ścieżek rowerowych i słaba jakość istniejącej infrastruktury rowerowej, niska jakość sieci komunikacyjnej na obszarze miasta. 	Niefektywny system komunikacyjny obszaru.

Tab. 12. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Na bazie zidentyfikowanych w ten sposób źródeł problemów określone zostaną następnie cele rewitalizacji oraz działania do podjęcia w ramach Programu.

Określenie wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Określona powyżej synteza diagnozy obszaru wskazuje na konieczność zaspokojenia szeregu potrzeb oraz rozwiązania problemów w odniesieniu do poszczególnych sfer: społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Zaspokojenie każdej z tych potrzeb i rozwiązanie poszczególnych problemów wiąże się jednak z koniecznością podjęcia działań o charakterze wielowątkowym. Stąd celowym jest wskazanie podstawowych powiązań pomiędzy poszczególnymi zagadnieniami zidentyfikowanymi w ramach poszczególnych sfer, co pozwolić może na prawidłowe określenie celów działania, a następnie – na zidentyfikowanie projektów i przedsięwzięć do realizacji. Poniżej zaprezentowano najważniejsze zidentyfikowane powiązania pomiędzy sferami w odniesieniu do możliwości zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb.

I tak, **utworzenie i prowadzenie jednostek i infrastruktury działających na rzecz i wspomagających społeczność lokalną** (sfera społeczna) wiąże się z koniecznością **poprawy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej i związanej z aktywizacją społeczności lokalnej, w szczególności związanej z możliwościami rozwoju oferty dla dzieci i młodzieży** (sfera przestrzenna). W/w poprawa infrastruktury społecznej stanowić także będzie bazę dla **przygotowania i wdrożenia systemu wsparcia dla osób starszych oraz rodzin doświadczających różnego rodzaju trudności, wykluczeń i dysfunkcji** (sfera społeczna).

Z kolei działania związane z **aktywizacją społeczności lokalnej, prowadzące m.in. do większej jej integracji i włączenia w życie społeczne obszaru i miasta** (sfera społeczna) przyczyniać się będą do **podniesienia atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej obszaru** (sfera gospodarcza), a realizacja tych potrzeb wymagać będzie także **podniesienia atrakcyjności – w tym poprzez rewaloryzację – kluczowych przestrzeni miejskich i obiektów dziedzictwa kulturowego oraz zabudowy mieszkaniowej wraz z jej otoczeniem oraz rewaloryzacji i modernizacji oraz utworzenia nowych terenów zieleni, w tym zarówno o znaczeniu ogólnomiejskim jak i lokalnym** (sfera przestrzenna). W/w aktywizacja społeczności lokalnej wymagać także będzie **zbudowania systemu wspomagania rozwoju nowych inicjatyw gospodarczych, w tym poprzez wprowadzania nowych form doradztwa i kształcenia zawodowego** (sfera gospodarcza).

Natomiast realizacja szeregu działań ze sfery przestrzennej, związanych z **poprawą dostępności transportowej i jakości infrastruktury drogowej, pieszej i parkingowej w obszarze rewitalizacji** przyczyniać się będzie do **wytworzenia nowej oferty gospodarczej, w tym w rejonie targowiska miejskiego** (sfera gospodarcza).

Powyższe zestawienie przygotowane zostało w odniesieniu do zidentyfikowanych potrzeb i problemów wiążących się z rewitalizacją obszaru. Stanowi ono także podstawę do sformułowania wizji obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji, określeniu celów rewitalizacji oraz działań niezbędnych do podjęcia.

8. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji

Na bazie powyższej analizy określono zaktualizowaną w 2023r. wizję stanu docelowego obszaru. Także i w tym wypadku określono zapisy w odniesieniu do poszczególnych sfer. Przedstawiają się one następująco:

A. Wizja społeczna

- rozwinięte życie kulturalne,
- lepsze warunki bytowe dla społeczności lokalnej,
- dobrze działające grupy animatorów życia kulturalnego i społecznego (w tym – streetworkerów),
- rozbudowa infrastruktury dla wszystkich (niepełnosprawni),
- miasto bezpieczne,
- infrastruktura rekreacyjna i wypoczynkowa dla wszystkich (parki kieszonkowe i miejsca spotkań),
- aktywna społeczność lokalna i organizacje pozarządowe,
- właściwe wykorzystanie na cele społeczne przestrzeni zrewitalizowanych (np. deptak).

B. Wizja Gospodarcza

- skuteczny program zachęt dla inwestorów,
- spójna oferta usługowo-handlowa, dostosowana do potrzeb mieszkańców i turystów,
- struktura szkolnictwa dostosowana do rynku pracy.

C. Wizja Przestrzenno-funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

- uporządkowany układ uliczny i parkingowy,
- historyczny Ratusz wizytówką miasta,
- atrakcyjny Rynek,
- zrewaloryzowane historyczne centrum,
- brak barier dla osób niepełnosprawnych,
- uporządkowana estetyka przestrzeni,
- uporządkowane otoczenie rzeki,
- rozbudowany system ścieżek i infrastruktury rowerowej oraz traktów pieszych,
- wielofunkcyjna przestrzeń Rynku,
- rozwinięty system zróżnicowanych formalnie i funkcjonalnie przestrzeni publicznych,
- uporządkowany system komunikacji publicznej,
- lepsza mała retencja,
- zwiększona ilość i zróżnicowanie form terenów zieleni,
- stosowane na szeroką skalę ekologiczne źródła energii.

Na tej bazie możliwym stało się sformułowanie finalnego zapisu wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Przedstawia się on następująco:

„Historyczne centrum Starogardu Gdańskiego miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów, oferujące wysoką jakość zamieszkania i możliwości rozwoju społecznego oraz prowadzenia działalności gospodarczej”.

9. Cele rewitalizacji

Na podstawie zapisów wizji oraz zidentyfikowanych problemów i potencjałów obszaru określono zaktualizowaną na potrzeby bieżącej edycji GPR-u listę celów rewitalizacji miasta, w podziale na cel główny oraz cele nadrzędne i szczegółowe w odniesieniu do poszczególnych sfer. W trakcie ich formułowania wykorzystano także wyniki wcześniej przeprowadzonych badań społecznych. Lista wypracowanych w ten sposób celów przedstawia się następująco:

Cel główny:

Kompleksowa rewitalizacja obszaru z uwzględnieniem różnorodnych funkcji i walorów przyrodniczych, kulturowych i społecznych

Cele w odniesieniu do sfery społecznej:

Cel nadrzędny:

Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej

Cele szczegółowe:

- S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa
- S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej
- S3. Aktywizacja społeczności lokalnej
- S4. Wyrównanie kompetencji zawodowych i społecznych

Cele w odniesieniu do sfery gospodarczej:

Cel nadrzędny:

Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji

Cele szczegółowe:

- E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni obszaru rewitalizacji
- E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy

Cele w odniesieniu do sfery przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej:

Cel nadrzędny:

Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze

Cele szczegółowe:

- P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich¹¹, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania
- P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej
- P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych

¹¹ Kluczowe przestrzenie miejskie - rejon Doliny Wierzycy wraz ze Starym Miastem oraz rejon ulicy Kościuszki.

- P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych
- P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów

Na bazie tych zapisów sformułowane zostały szczegółowe projekty i przedsięwzięcia.

10. Sposoby realizacji celów – określenie głównych kierunków działań oraz wstępnej listy projektów i przedsięwzięć

Przystępując do zaktualizowania listy konkretnych projektów i przedsięwzięć, koniecznym stało się wyprzedzające określenie sposobów realizacji wypracowanych wcześniej celów – czyli głównych kierunków zakładanych do podjęcia działań. Wypracowane zapisy przedstawiono w odniesieniu do każdego z celów. Posłużyły one następnie jako podstawa do określenia głównych projektów i przedsięwzięć do realizacji.

A. Główne kierunki działań w odniesieniu do celów sfery społecznej:

S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa

Kierunki działań:

- rozpoznanie potrzeb mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją,
- ciągły monitoring zjawisk patologicznych,
- wspieranie integracji i rozwoju lokalnej społeczności,
- poprawa bezpieczeństwa,
- edukacja społeczna.

S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej

Kierunki działań:

- rozpoznanie potrzeb mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją,
- poprawa warunków bytowych i socjalnych.

S3. Aktywizacja społeczności lokalnej

Kierunki działań:

- przekazywanie realizacji części zadań publicznych i kulturalnych organizacjom pozarządowym,
- wspieranie społecznych inicjatyw dotyczących spędzania czasu wolnego przez mieszkańców.

S4. Wyrównanie kompetencji zawodowych i społecznych

Kierunki działań:

- szkolenia zawodowe zgodne z indywidualnymi ścieżkami rozwoju zrekrutowanych mieszkańców,
- stworzenie warunków do edukacji – np. opieka nad dzieckiem w trakcie stażu, kursu.

B. Główne kierunki działań w odniesieniu do celów sfery gospodarczej:

E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- zapewnienie różnorodnej, zrównoważonej oferty usług, rozrywki i handlu,
- wykreowanie atrakcyjnej i dostępnej dla społeczności przestrzeni handlowej i usługowej w obszarze rewitalizacji.

E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy

Kierunki działań:

- opracowanie i wdrożenie programu działań zwiększających kompetencje zawodowe mieszkańców,
- opracowanie i wdrożenie programu działań dla aktywizacji zawodowej mieszkańców i tworzenia nowych miejsc pracy.

C. Główne kierunki działań w odniesieniu do celów sfer przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej:

P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania

Kierunki działań:

- opracowanie i wdrożenie projektu kompleksowego ukształtowania przestrzeni publicznych w centrum miasta,
- budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji,
- poprawa ładu przestrzennego i estetyki, w tym uporządkowanie i ograniczenie reklam.

P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej

Kierunki działań:

- wdrożenie dobrego projektu komunikacyjnego i parkingowego obsługującego Stare Miasto - z uwzględnieniem potrzeb ruchu pieszego,
- ograniczenie poziomu komunikacyjnych zanieczyszczeń powietrza,
- opracowanie i wdrożenie kompleksowego, dostosowanego do realnych potrzeb projektu odnowy infrastruktury technicznej obszaru.

P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych

Kierunki działań:

- utrzymanie korytarza zieleni w centrum miasta wzdłuż rzeki Wierzycy, wraz z jego uporządkowaniem i zagospodarowaniem obiektami małej architektury,
- zaaranżowanie dodatkowych przestrzeni zielonych w centrum miasta poprzez utworzenie systemu parków kieszonkowych.

P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

- przygotowanie i wdrożenie zestawu działań zmierzających do usunięcia barier dla osób niepełnosprawnych.

P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów

Kierunki działań:

- przygotowanie i wdrożenie projektu rozwoju infrastruktury rowerowej i związanej z potrzebami pieszych.

Na bazie powyższych ustaleń sformułowano listę projektów i przedsięwzięć – działań do podjęcia. Przygotowano ją na bazie zarówno zgłoszeń projektów drogą elektroniczną i papierową, jak i w trakcie spotkań warsztatowych oraz spaceru studialnego.

11. Lista przewidzianych do realizacji projektów i przedsięwzięć oraz ich osadzenie we wnioskach wynikających z konsultacji społecznych oraz szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji

Na bazie wyników konsultacji społecznych oraz diagnozy obszaru rewitalizacji sformułowano ostateczną listę działań do podjęcia. Ich finalna lista obejmuje:

A. Działania w sferze społecznej

- **S.1. Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny**
- **S.2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny**
- **S.3. Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora**
- **S.4. Czytelnia pod chmurką**
- **S.5. Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury**
- **S.6. Aktywizacja społeczności lokalnej**
- **G.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa**
- **G.2. Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego**

B. Działania w sferze gospodarczej

- **G.3. Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego**

C. Działania w sferach przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

- **P.1. Utworzenie Klubu Seniora**
- **P.2. Starogardzki Rynek od nowa**
- **P.3. Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy**
- **P.4. Stworzenie systemu parków kieszonkowych**
- **P.5. Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży**
- **P.6. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta**
- **P.7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców**
- **P.8. Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości**
- **P.9. Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim**
- **P.10. Sąsiedzka Przestrzeń Kultury**
- **P.11. Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków**

Działania te stanowią odpowiedź na źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru – zidentyfikowane na etapie pogłębionej diagnozy obszaru (patrz s.79). Analiza tych powiązań przedstawiona została w tabeli poniżej.

A. Sfera SPOŁECZNA

Działania – finalne zapisy dotyczące projektów i przedsięwzięć	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja społeczności lokalnej 	Niski poziom integracji społecznej mieszkańców
<ul style="list-style-type: none"> Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury 	Niski poziom wsparcia dla rodzin i osób wykluczonych społecznie
<ul style="list-style-type: none"> Czytelnia pod chmurką 	Niedostatecznie rozwinięta oferta edukacyjna, kulturalna i rozrywkowa
<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych
<ul style="list-style-type: none"> Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych
<ul style="list-style-type: none"> Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych
<ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja społeczno-zawodowa 	Niski poziom aktywizacji zawodowej mieszkańców Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej
<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego 	Niski poziom integracji społecznej mieszkańców Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej

Tab. 13. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery społecznej

B. Sfera GOSPODARCZA

Działania – finalne zapisy dotyczące projektów i przedsięwzięć	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego 	Niewystarczający poziom wsparcia dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych form działalności gospodarczej

Tab. 14. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery gospodarczej

C. Sfera PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA, ŚRODOWISKOWA I TECHNICZNA

Działania – finalne zapisy dotyczące projektów i przedsięwzięć	Źródła problemów – przyczyny degradacji obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Klubu Seniora 	Niewystarczający poziom rozwoju systemu wsparcia dla młodzieży i osób starszych
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości 	Niewystarczający poziom wsparcia renowacji obiektów zabytkowych, zasobów mieszkaniowych, infrastruktury i otoczenia budynków
<ul style="list-style-type: none"> • Starogardzki Rynek od nowa 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków 	Niewystarczający poziom wsparcia renowacji obiektów zabytkowych, zasobów mieszkaniowych, infrastruktury i otoczenia budynków
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie systemu parków kieszonkowych 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta 	Nieefektywny system komunikacyjny obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none"> • Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim 	Duży poziom zaniedbania przestrzeni publicznych i stref rekreacyjnych w obrębie obszaru
<ul style="list-style-type: none"> • Sąsiedzka Przestrzeń Kultury 	Niski poziom rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej

Tab. 15. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

12. Mechanizm integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z zasadami przygotowania i realizacji programów rewitalizacji, określonymi w literaturze przedmiotu, koniecznym jest zapewnienie komplementarności interwencji. Reguła ta odnosi się do konieczności zapewnienia ich wielowymiarowej komplementarności. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

12.1. Komplementarność przestrzenna działań

W ramach przygotowanej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji przewiduje się skoncentrowanie działań w obszarze o szczególnych walorach kulturowo – przyrodniczych oraz unikatowym znaczeniu dla kształtowania tożsamości Starogardu Gdańskiego. Mimo realizacji poprzedniej edycji GPR-u w jego granicach wciąż można obserwować degradację przestrzenną, społeczną i ekonomiczną. Praktycznym jej wyrazem jest niska jakość przestrzeni, duża ilość zabudowy zabytkowej wymagającej kosztownych działań remontowych, niski stopień identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz niski poziom aktywności ekonomicznej mieszkańców. Jego głównym zadaniem jest więc eliminacja czynników degradacji oraz odwrócenie negatywnych tendencji. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez podjęcie równoległych działań w sferze społecznej (związanych z aktywizacją społeczności lokalnej), przestrzennej (związanych z przebudową ulic lokalnych i przestrzeni publicznych) oraz ekonomicznej (związanych z pobudzaniem mieszkańców do podejmowania nowych form działań w sferze gospodarczej).

12.2. Komplementarność problemowa działań

Powyższe zestawienie pozwala na określenie charakteru poszczególnych przedsięwzięć oraz stopnia powiązań koncepcji wywodzących się z różnych sfer w ramach jednego działania. Stanowi więc to dowód na realizację zasady komplementarności problemowej.

12.3. Komplementarność proceduralno - instytucjonalna działań

Wymienione powyżej działania – stanowiąc kluczowe elementy Programu – mogą być realizowane w rozmaity sposób i przy udziale różnorodnych partnerów. Oznacza to iż realizacja Programu wiązać się będzie z budowaniem partnerstw na rzecz realizacji poszczególnych zadań, a w konsekwencji – z podejmowaniem przez różne podmioty działań o charakterze synergicznym, pozwalających na osiągnięcie zamierzonych celów. Wśród kluczowych grup partnerów wymienić należy:

- przedstawicieli sektora publicznego – w tym zarówno władze miasta, władze powiatu jak i inne jednostki administracji publicznej oraz instytucji publicznych;
- przedstawicieli sektora prywatnego – w tym m.in. przedsiębiorców i ich organizacje;
- mieszkańców miasta i ich organizacje – w tym organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji.

Podjęcie działań na rzecz budowy partnerstw obejmujących w/w podmioty wiąże się z zaprojektowaniem systemu zarządzania Programem pozwalającego na efektywne

współdziałanie wymienionych powyżej grup. Zagadnienie to szczegółowo omówiono w rozdziale 15 Programu.

12.4. Komplementarność międzyokresowa działań

W ramach w/w listy działań do podjęcia ujęto zarówno działania zdefiniowane na nowo, w ramach niniejszej aktualizacji programu, jak i te związane z kontynuacją podjętych wcześniej zadań. Wśród tych ostatnich w ramach poprzedniej edycji programu wyróżniono działania/projekty/przedsięwzięcia o charakterze podstawowym – niezbędnym do realizacji głównych celów rewitalizacji obszaru – jak i uzupełniającym – mające przyczynić się do sukcesu całości programu rewitalizacji. Zostały one określone także na bazie realizowanych dotychczas interwencji, a także z uwzględnieniem przygotowanych już projektów w ramach innych inicjatyw. Pozwoliło to na kontynuację wcześniej podejmowanych inicjatyw, w tym – wsparcia udzielonego w ramach polityki spójności w poprzednich okresach programowania. Porównanie zakresu działań planowanych w ramach niniejszej aktualizacji oraz wypracowanych w ramach poprzedniej edycji programu zamieszczono w tabeli poniżej.

Działania planowane na lata 2017-2025	Działania planowane w ramach aktualizacji programu do roku 2035 – stanowiące kontynuację/rozwinięcie wcześniej zdefiniowanych projektów i przedsięwzięć
Spoleczne Centrum Wsparcia Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny • Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny
Zaczynam się interesować- włączenie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Klubu Seniora • Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora • Aktywizacja społeczności lokalnej • Czytelnia pod chmurką • Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury • Budowa Centrum Sportowo- Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży
Przebudowa budynku starej szkoły nr 5 na potrzeby stworzenia Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>

Działania planowane na lata 2017-2025	Działania planowane w ramach aktualizacji programu do roku 2035 – stanowiące kontynuację/rozwińnięcie wcześniej zdefiniowanych projektów i przedsięwzięć
osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	
Modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości • Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków
Modernizacja ulic Śródmieścia	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta
Budowa deptaka rekreacyjnego	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>
Starogardzki Rynek od nowa	<ul style="list-style-type: none"> • Starogardzki Rynek od nowa • Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta • Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim
Zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych korytarza ekologicznego doliny Wierzycy przez ochronę bioróżnorodności oraz ukierunkowanie wykorzystania tego obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy
Przebudowa ul. Kościuszki etap II	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>
Przebudowa i remont wraz z wyposażeniem obiektu centrum kształcenia ustawicznego i praktycznego w Powiecie Starogardzkim w ramach kształtowania sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w wojew. pomorskim	<i>Brak kontynuacji – projekt zrealizowany</i>
Kuznia przedsiębiorczości- aktywizacja zawodowa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczno-zawodowa
Stworzenie systemu wsparcia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz indywidualnych działalności gospodarczych, w tym – inkubatora przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego • Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego

Działania planowane na lata 2017-2025	Działania planowane w ramach aktualizacji programu do roku 2035 – stanowiące kontynuację/rozwińnięcie wcześniej zdefiniowanych projektów i przedsięwzięć
<p>Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków • Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości • Stworzenie systemu parków kieszonkowych

Tab. 16. Relacje pomiędzy ujętymi w pierwotnej wersji Programu oraz w jego bieżącej aktualizacji działaniami rewitalizacyjnymi

Równocześnie podjęto decyzję iż władze miasta prowadzi będą działania nakierowane na **pozyskanie wsparcia dla rewitalizacji tego obszaru ze środków zewnętrznych** z uwzględnieniem tych działań.

12.5. Komplementarność działań w odniesieniu do źródeł finansowania

Zakłada się iż przedstawione powyżej działania będą finansowane na bazie łączenia wsparcia z różnych źródeł, tak publicznych jak i prywatnych. Szczegółowe propozycje w tym względzie zostały zawarte w kolejnych częściach Programu.

Co istotne, w ramach wsparcia publicznego przewidziano zarówno wykorzystanie środków budżetu miasta jak i Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jak i Funduszu Spójności.

13. Określenie uproszczonego planu rzeczowo – finansowego realizacji projektów i przedsięwzięć oraz ich lokalizacji

Na bazie opisów zawartych w poprzednim rozdziale określono także listę projektów i przedsięwzięć stanowiących **aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański** (wszystkie niżej wymienione projekty i przedsięwzięcia są zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji). Uproszczoną ich charakterystykę przedstawiono w tabeli poniżej.

ZAKRES PODSTAWOWY

Nazwa przedsięwzięcia	S.1. Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny
Lokalizacja	ul. Kościuszki 65, ul. Hallera 19a
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Organizacje pozarządowe wyłonione w konkursie
Czas realizacji	2026-2032
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i skierowane jest do rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w szczególności do rodziców dzieci i młodzieży otrzymujących wsparcie w ramach placówek wsparcia dziennego realizowanych w ramach programu.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Z uwagi na zbyt wolno malejącą ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej, realizacja zadań wspierających rodzinę w pełnieniu jej roli opiekuńczej i wychowawczej jest kluczowa. Istotą realizacji zadania jest przeciwdziałanie kumulowaniu się problemów w rodzinach, co jest szczególnie ważne z uwagi na znaczący odsetek postępowań procedury „niebieskiej karty”.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na rozszerzeniu wsparcia specjalistycznego w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny. Wsparcie rodzin realizowane będzie w formie warsztatów grupowych i spotkań indywidualnych. Przewiduje się m.in. wsparcie psychologiczne, psychoterapeutyczne, pedagogiczne, treningi, mediację, animację rodzin oraz treningi umiejętności społecznych.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej, – eliminowanie dziedziczenia negatywnych postaw społecznych w kolejnych pokoleniach, – podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców z obszaru rewitalizacji, – eliminowanie zjawiska napiętnowania społecznego, – otoczenie interwencją osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</p> <p>S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa</p> <p>Kierunki działań: Wspieranie integracji i rozwoju lokalnej społeczności; Edukacja społeczna</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Gminę Miejską Starogard Gdański we współpracy z wyłonionymi w ramach konkursu organizacjami pozarządowymi.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	400.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej – 30 osób</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu – 5</p>

Nazwa przedsięwzięcia	S.2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny
Lokalizacja	ul. Kościuszki 65
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Organizacje pozarządowe wyłonione w konkursie
Czas realizacji	2026-2032
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter społeczny i skierowane jest do dzieci i młodzieży doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Przedsięwzięcie koncentruje się na rozszerzeniu wsparcia w placówkach wsparcia dziennego, w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny. Zadanie odpowiada na problem niewystarczającego poziomu kompetencji społecznych i edukacyjnych młodzieży oraz dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Placówki Wsparcia Dziennego funkcjonować będą w oparciu o budynek Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny mieszczącego się przy ul. Kościuszki 65. Zajęcia kierowane będą do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 21 lat. W przypadku większego zainteresowania ze strony różnych grup wiekowych, placówki zapewnią zorganizowanie zajęć w podziale na grupy. Przedsięwzięcie będzie prowadzone w formule zajęć popołudniowych oraz w dniach wolnych od obowiązku szkolnego. Oprócz klasycznych form wsparcia jak: socjoterapia, wsparcie w odrabianiu lekcji czy zajęć artystycznych placówka oferować będzie m.in. programowanie i pracę z nowoczesnymi mediami, edukację ekologiczną zero waste oraz programy mentoringowe.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej, – eliminowanie dziedziczenia negatywnych postaw społecznych w kolejnych pokoleniach, – podniesienie kompetencji edukacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, – eliminowanie zjawiska napiętnowania społecznego, – otoczenie interwencją osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, – wprowadzenie nowych narzędzi i metod edukacyjnych w proces kształtowania postaw społecznych i proces edukacyjny.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</p> <p>S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa</p> <p>Kierunki działań: Wspieranie integracji i rozwoju lokalnej społeczności; Edukacja społeczna</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Gminę Miejską Starogard Gdański we współpracy z wyłoniętymi w ramach konkursu organizacjami pozarządowymi.

<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p>	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
<p>Szacunkowy koszt</p>	<p>1.900.000 zł.</p>
<p>Sposób finansowania</p>	<p>Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>
<p>Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej – 90 osób Wskaźniki rezultatu: Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu – 5</p>

Nazwa przedsięwzięcia	S.3. Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora
Lokalizacja	ul. Hallera 19a
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	-
Czas realizacji	2026-2035
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter społeczny. Jego celem jest zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych, zindywidualizowanych i zintegrowanych usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności, w oparciu o diagnozę sytuacji problemowej.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Miasto Starogard Gdański, a w szczególności obszar rewitalizacji, boryka się z problemem niezwykle szybko starzejącego się społeczeństwa. Potrzeby seniorów obejmują m.in. wsparcie w utrzymaniu aktywności społecznej, relacji interpersonalnych oraz dostępu do usług społecznych, opiekuńczych, zwłaszcza dla osób mniej samodzielnych.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na organizacji wsparcia seniorów w ramach Klubu Seniora. Zajęcia organizowane będą m.in. w formie: warsztatów tematycznych, spotkań ogólnych (prelekcji, odczytów, wycieczek, wizyt studyjnych, spotkań integracyjnych itp.) oraz zajęć indywidualnych, w tym fizjoterapii i poradnictwa specjalistycznego. Uczestnicy zajęć w ramach Klubu Seniora będą także korzystać z pomieszczeń i wyposażenia Warsztatu Społecznego w ramach aktywizacji społecznej i warsztatów wielopokoleniowych.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług społecznych, - zapewnienie wsparcia seniorom, w szczególności poprzez zajęcia terapeutyczne, kulturalne oraz zaangażowanie seniorów w działania na rzecz środowiska lokalnego, - zapobieganie procesom wykluczenia społecznego osób starszych, - jak najdłuższe utrzymanie aktywności i autonomii osób starszych, - wzmacnianie nieformalnych więzi społecznych tworzących sieci wsparcia i zastępowanie ich wsparciem formalnym, gdy zachodzi taka potrzeba, - kształtowanie środowiska codziennego pobytu w taki sposób, by było przyjazne osobom starszym, - możliwość twórczego i wartościowego spędzania czasu przez seniorów.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</p> <p>S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa</p> <p>Kierunki działań: Wspieranie integracji i rozwoju lokalnej społeczności</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Gminę Miejską Starogard Gdański
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, - dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań

	<p>realizowanych w jego ramach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	700.000,00 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 20 osób</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej – 10</p>

Nazwa przedsięwzięcia	S.4. Czytelnia pod chmurką
Lokalizacja	ul. Sambora wzdłuż budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej, zlokalizowanej przy ul. Paderewskiego 1
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie
Czas realizacji	2026-2029
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter społeczny oraz przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie bezpośrednio odpowiada na problem niewystarczającego wykorzystania potencjału Rynku jako miejsca integrującego mieszkańców oraz problem braku przestrzeni wspólnej, miejsca spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zadanie będzie jednocześnie odpowiedzią na niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży i osób starszych.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Projekt przewiduje stworzenie przestrzeni sprzyjającej aktywności społecznej oraz działania aktywizujące lokalną społeczność. Zadanie polega na stworzeniu miejsca przyjaznego mieszkańcom a jednocześnie dostępnego dla przyjezdnych. W ramach projektu przewidziano zagospodarowanie ul. Sambora wzdłuż budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej, na której posadowione zostaną instalacje tematyczne np.: kolorowe girlandy z parasoli, nadrukowane stronami książek płótna. Przewiduje się utworzenie literackiego placu zabaw dla dzieci oraz czyteln i kina letniego. Ściana biblioteki lub sąsiadującego budynku zostanie pokryta murałem literackim nawiązującym do różnych pozycji książkowych. Zarówno w projektowanie jak i realizację zagospodarowania przestrzeni zostaną aktywnie włączeni mieszkańcy.</p> <p>Na stworzonej przestrzeni prowadzone będą zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W ofercie znajdują się warsztaty, wydarzenia artystyczne, spacer, spektakle plenerowe i koncerty dla różnych grup wiekowych, tak by każdy znalazł coś dla siebie.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p> <p>Kierunki działań: Budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji.</p> <p>Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej S3. Aktywizacja społeczności lokalnej</p> <p>Kierunki działań: Wspieranie społecznych inicjatyw dotyczących spędzania czasu wolnego przez mieszkańców</p>

Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. ks. Bernarda Sychty w Starogardzie Gdańskim
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.
Szacunkowy koszt	400.000,00 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 500</p>

Nazwa przedsięwzięcia	S.5. Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury
Lokalizacja	Stanica Hufca w Parku Miejskim, ul. Hallera 19b
Podmiot realizujący	Związek Harcerstwa Polskiego
Potencjalne partnerstwa	Gmina Miejska Starogard Gdański
Czas realizacji	2026-2030
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter społeczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem niewystarczającego poziomu rozwoju wsparcia dla młodzieży i osób starszych. Zadanie będzie odpowiedzią na niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży i osób starszych.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Projekt przewiduje prowadzenie różnego rodzaju aktywności począwszy od kulturalnych (typu spotkania z filmem lub muzyką), poprzez integracyjne (np. planszówki) skończywszy na sportowych (np. joga). Aktywności te skierowane będą do różnych grup odbiorców zapewniając możliwość wartościowego i twórczego spędzania czasu, jednocześnie wzmacniając więzi społeczne.</p> <p>Realizacja projektu będzie się odbywała przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – animowanie społeczności lokalnej, zachęcanie jej do udziału w pracach i współtworzenia SPK – realizację oferty opierającej się o działania cykliczne – warsztaty inne formy edukacji kulturalnej o wysokiej jakości, włączające, prezentujące różne obszary kultury i równych twórców, ale też dedykowane do poszczególnych płci <p>Celem projektu jest wzmacniania roli kultury w procesie zwiększania spójności społecznej miasta Starogard Gdański, w szczególności przez budowania więzi społecznych, inspirowanie postawy twórczej, otwartej samodzielności myślenia, zdolności do samokształcenia.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie nowego miejsca rozwoju dla mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</p> <p>S3. Aktywizacja społeczności lokalnej</p> <p>Kierunki działań: Wspieranie społecznych inicjatyw dotyczących spędzania czasu wolnego przez mieszkańców</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz zrealizowano przebudowę i rozbudowę obiektu z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań

	<p>realizowanych w jego ramach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostępność informacyjno-komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiekcie, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	2.000.000 zł.
Sposób finansowania	Środki własne, odpłatność uczestników, finansowanie krzyżowe w ramach projektu FEPM.06.10-IZ.00-0045/23 Sąsiedzka Przestrzeń Kultury w Starogardzie Gdańskim
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	Wskaźniki rezultatu: Liczba osób współtworzących i korzystających z oferty Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury - 750 os/rok

Nazwa przedsięwzięcia	S.6. Aktywizacja społeczności lokalnej
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	organizacje pozarządowe wyłonione w konkursach w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
Czas realizacji	2025-2035
Opis przedsięwzięcia	Zadanie skoncentrowane jest na pobudzaniu oddolnej aktywności lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji związanej z dbałością o swoje otoczenie, kreowaniem jego atrakcyjności i kompleksowości wykorzystania. W ramach przedsięwzięcia przewidziano szereg działań w następujących zakresach: <ul style="list-style-type: none"> – poprawa estetyki i użyteczności przestrzeni wspólnych, – działania wzmacniające poczucie lokalnej tożsamości, budowania więzi z miejscem zamieszkania i edukacji w zakresie odpowiedzialności za najbliższe otoczenie, – organizacja działań społecznych, kulturalnych, sportowych w formie wydarzeń, warsztatów, szkoleń, turniejów, targów, programów mikrograntów na oddolne działania sąsiedzkie oraz zawiązywania partnerstw na rzecz rozwoju społecznego obszaru rewitalizacji.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej S3. Aktywizacja społeczności lokalnej. Kierunki działań: Przekazywanie realizacji części zadań publicznych i kulturalnych organizacjom pozarządowym; Wspieranie społecznych inicjatyw dotyczących spędzania czasu wolnego przez mieszkańców.
Sposób zarządzania	Za zarządzanie projektem odpowiada Gmina Miejska Starogard Gdański
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	– 300.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 9 Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 200

Nazwa przedsięwzięcia	G.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa
Lokalizacja	ul. Kościuszki 65, ul. Hallera 19a
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej
Czas realizacji	2026-2029
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter społeczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Projekt odpowiada na problem niższych kompetencji społecznych i zawodowych (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na aktywizacji społeczno-zawodowej osób biernych zawodowo a także osób, rodzin i społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, jak i społeczności marginalizowanych. Dla każdego uczestnika przewidziana będzie ścieżka reintegracji społecznej i zawodowej stworzona indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. Działania aktywizujące polegać będą na wdrażaniu kompleksowych programów aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zawodowej.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – podniesienie kompetencji społecznych oraz nabycie kompetencji /kwalifikacji zawodowych przez osoby biernie zawodowo, – kompleksowe wsparcie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w celu umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, – poprawa sytuacji życiowej i wzmocnienie poczucia własnej wartości osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</p> <p>S4. Wyrównanie kompetencji zawodowych i społecznych</p> <p>Kierunki działań: Szkolenia zawodowe zgodnie z indywidualnymi ścieżkami rozwoju zrekrutowanych mieszkańców.</p>
Sposób zarządzania	Zadanie będzie koordynowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach, w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	546.463,00 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu: Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 10 Wskaźniki rezultatu: Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 10 Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu - 2
---	--

Nazwa przedsięwzięcia	G.2. Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego
Lokalizacja	ul. Hallera 19a
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie
Czas realizacji	2026-2032
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter gospodarczy, techniczny i społeczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie bezpośrednio odpowiada na problem jakim jest brak zdeinstytucjonalizowanych form i miejsca usług społecznych integrujących i kształtujących pozytywne postawy społeczne oraz miejsc, w których oferta kierowana do mieszkańców zakłada kreatywne i twórcze spędzanie wolnego czasu niezależnie od wieku.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Projekt polega na utworzeniu i prowadzeniu Warsztatu Społecznego celem stworzenia miejsca usług społecznych, miejsca integracji i aktywizacji międzypokoleniowej oraz działań aktywizujących lokalną społeczność. W celu realizacji zadania wyremontowana zostanie niezagospodarowana przestrzeń w budynku Agro. Utworzone zostaną pracownie i stanowiska robocze wyposażone zarówno w tradycyjne narzędzia rzemieślnicze jak m.in.: maszyny do szycia, plotery, warsztaty robocze do majsterkowania i naprawy urządzeń, jak i nowoczesne i specjalistyczne urządzenia do tworzenia produktów designerskich i multimedialnych jak: komputery z programami do wizualnych metod obrazowania oraz specjalistyczne narzędzia.</p> <p>Warsztat będzie dostępny dla mieszkańców obszaru rewitalizacji ale stanie się także przestrzenią towarzyszącą działalności Klubu Seniora. Stoiska warsztatowe posłużą aktywizacji seniorów w ramach prowadzonych przez Klub Seniora działań.</p> <p>Celem jest stworzenie miejsc usług społecznych, miejsca integracji i aktywizacji międzypokoleniowej oraz działań aktywizujących lokalną społeczność.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w życiu społecznym mieszkańców obszaru rewitalizacji – stworzenie nowego miejsca rozwoju dla mieszkańców, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców, – zapobieganie procesom wykluczenia społecznego osób starszych, – utrzymywanie aktywności i autonomii osób starszych.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji</p> <p>E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy</p> <p>Kierunki działań: Opracowanie i wdrożenie programu działań zwiększających kompetencje zawodowe mieszkańców</p>
Sposób zarządzania	Gmina Miejska Starogard Gdański we współpracy z organizacją pozarządową wyłonioną w konkursie
Opis działań zapewniających	– dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i

dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<p>budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania,</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.
Szacunkowy koszt	1.720.000,00 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne - 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Roczna liczba użytkowników obiektów świadczących usługi społeczne - 35</p>

Nazwa przedsięwzięcia	G.3. Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego
Lokalizacja	Targowisko Miejskie Al. Niepodległości 2a
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	MZK, handlowcy, rolnicy
Czas realizacji	2024-2026
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny, techniczny i gospodarczy.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem niewystarczająco przygotowanej infrastruktury inwestycyjnej.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Projekt polega na stworzeniu odpowiednio zaaranżowanej przestrzeni Targowiska Miejskiego w celu połączenia prowadzenia działalności handlowej z miejscem spotkań dla lokalnej społeczności. Możliwym uzupełnieniem oferty programowej stać się może tzw. jadłodzielnia, zarządzana/prowadzona np. przez osoby z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie terenów w celu wykorzystania ich potencjału w zakresie usług handlu, – stworzenie miejskiej strefy reprezentatywnej, przestrzeni wspólnej.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji</p> <p>E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta</p> <p>Kierunki działań: Wykreowanie atrakcyjnej i dostępnej dla społeczności przestrzeni handlowej i usługowej w obszarze rewitalizacji</p>
Sposób zarządzania	Zadanie będzie zarządzane przez Gminę Miejską Starogard Gdański
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.
Szacunkowy koszt	7.900.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej – 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p>

	Liczba podmiotów gospodarczych korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej – 90
--	---

Nazwa przedsięwzięcia	P.1. Utworzenie Klubu Seniora
Lokalizacja	ul. Hallera 19a
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	-
Czas realizacji	2026-2029
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie bezpośrednio odpowiada na problem niewystarczającej ilości miejsc świadczenia usług społecznych dla seniorów. Stale rosnąca liczba osób w wieku senioralnym wymagających opieki i wsparcia a także zapewnienia ciekawych form spędzania wolnego czasu wskazuje na potrzebę realizacji zadania.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na modernizacji i przebudowie niezagospodarowanych pomieszczeń w budynku Agro Kociewie na ul. Hallera 19 a, w celu stworzenia miejsc świadczenia usług społecznych w ramach Klubu Seniora. Zmodernizowane pomieszczenia, wyposażone w nowoczesne sprzęty, komfortowe i przyjazne przestrzenie pozwolą realizować wsparcie seniorów na najwyższym poziomie.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie miejsc świadczenia usług społecznych, – zaangażowanie seniorów w działania na rzecz środowiska lokalnego, – zapobieganie procesom wykluczenia społecznego osób starszych, – jak najdłuższe utrzymanie aktywności i autonomii osób starszych, – wzmacnianie nieformalnych więzi społecznych tworzących sieci wsparcia i zastępowanie ich wsparciem formalnym, gdy zachodzi taka potrzeba, – kształtowanie środowiska codziennego pobytu w taki sposób, by było przyjazne osobom starszym, – możliwość twórczego i wartościowego spędzania czasu przez seniorów.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p> <p>Kierunki działań: Budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji.</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Gminę Miejską Starogard Gdański.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono

	czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	1.000.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne – 1 Wskaźniki rezultatu: Roczna liczba użytkowników obiektów świadczących usługi społeczne - 15

Nazwa przedsięwzięcia	P.2. Starogardzki Rynek od nowa
Lokalizacja	Rynek
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza
Czas realizacji	2026-2035
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na zdiagnozowane podczas spotkań z mieszkańcami problemy: niewystarczającą dbałość o istniejące zabytki, niewystarczające wykorzystanie potencjału Rynku i Ratusza jako miejsc integrujących mieszkańców oraz promujących lokalne dziedzictwo kulturowe oraz brak przestrzeni wspólnej, miejsca spotkań mieszkańców oraz turystów.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na modernizacji dwóch kluczowych przestrzeni w obrębie Rynku. Pierwszym z nich są mury obronne. W tym zakresie przewidziano szereg działań mających na celu przywrócenie ich świetności, takich jak: wymiana galerii wraz ze schodami na Baszcie Gdańskiej oraz wykonanie galerii – tarasu wzdłuż muru pomiędzy Basztą Gdańską i Basztą Narożną, konserwacja i restauracja murów obronnych zlokalizowanych przy Kościele katolickim pod wezwaniem Św. Mateusza, oświetlenie i iluminacja murów obronnych, montaż tabliczek informacyjnych.</p> <p>Drugą kluczową przestrzenią jest Ratusz Miejski. Dla tego obiektu przewidziano następujące działania: przebudowa budynku Ratusza Miejskiego w celu przystosowania do prowadzenia w nim działalności przez Muzeum Ziemi Kociewskiej wraz z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami oraz renowacją, oświetleniem i iluminacją elewacji budynku Ratusza.</p> <p>Modernizacji obu przestrzeni towarzyszyć będzie szereg działań społecznych skierowanych do mieszkańców obszaru oraz realizowanych z ich udziałem, głównie działań kulturalnych, spotkań tematycznych, wspólnej aktywności ekologicznej oraz przedsięwzięć wzmacniających lokalną tożsamość.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – wyeksponowanie i ochrona istotnych elementów, układów przestrzennych przypominających o tożsamości i historii miasta (ochrona i renowacja zabytków), – zwiększenie atrakcyjności miasta jako ośrodka turystycznego poprzez utworzenie dostępnych i bezpiecznych dla mieszkańców i turystów przestrzeni publicznych, – wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości, budowanie więzi z miejscem zamieszkania i edukacja w zakresie historii i kultury miasta i regionu.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p> <p>Kierunki działań: Budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji.</p>
Sposób zarządzania	Zadanie będzie zarządzane przez Gminę Miejską Starogard Gdański

<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p>	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.
<p>Szacunkowy koszt</p>	<p>20.000.000 zł</p>
<p>Sposób finansowania</p>	<p>Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027</p>
<p>Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu</p>	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 2</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 3000</p>

Nazwa przedsięwzięcia	P.3. Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy
Lokalizacja	Tereny nad rzeką Wierzycą od drogi krajowej 22, obszar w Parku Miejskim, wzdłuż Bulwaru Diepholz i ul. Mickiewicza, do terenów zieleni przy ul. Owidzkiej
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	-
Czas realizacji	2026-2035
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem niewystarczającego stanu zagospodarowania parku i korytarza ekologicznego Doliny Wierzycy oraz brak odpowiedniej małej architektury (wygodnych ławek, stojaków na rowery czy oświetlenia) i miejsc odpoczynku</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na zagospodarowaniu terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy. Zadanie skoncentrowane jest na polepszeniu infrastruktury - głównie małej architektury, poprawie bezpieczeństwa poprzez realizację monitoringu i oświetlenia, ciągów pieszych oraz elementów informacyjnych bez nadmiernej ingerencji w zieleni i starodrzew. Przewiduje się nowe nasadzenia, przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych i odświeżenie istniejącej roślinności - jednak z zachowaniem spójności gatunkowej.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu zieleni w mieście, utrzymanie korytarza zieleni w centrum, - zagospodarowanie cennych przyrodniczo terenów korytarza ekologicznego doliny Wierzycy z zachowaniem bioróżnorodności, - stworzenie nowych miejsc odpoczynku, rekreacji i integracji społecznej wchodzących w skład spójnego systemu zielonych terenów rekreacyjnych w dolinie Wierzycy, - poszerzenie miejskiej strefy reprezentacyjnej, przestrzeni publicznej, - harmonijne uporządkowanie przestrzeni zielonych i istniejących na ich obszarze zdegradowanych elementów infrastruktury, - poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę monitoringu i oświetlenia.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>Kierunki działań: Utrzymanie korytarza zieleni w centrum miasta wzdłuż rzeki Wierzycy, wraz z jego uporządkowaniem i zagospodarowaniem obiektami małej architektury.</p>
Sposób zarządzania	Za zarządzanie projektem odpowiada Gmina Miejska Starogard Gdański
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, - dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, - dostępność informacyjno- komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez

	wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.
Szacunkowy koszt	5.300.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu: Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 20.000m ² Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 5000

Nazwa przedsięwzięcia	P.4. Stworzenie systemu parków kieszonkowych
Lokalizacja	Tereny: przy ul. Kanałowej 15, przy kościele p.w. św. Mateusza, pomiędzy Tczewską 14 a Owidzką 4
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	-
Czas realizacji	2026-2035
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem niewystarczającej ilości terenów zielonych i rekreacyjnych.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na stworzeniu w obszarze rewitalizacji parków kieszonkowych, przewidzianych jako miejsca na cele rekreacyjne, edukacyjne i społeczne.</p> <p>Celem projektu jest zaaranżowanie dodatkowych przestrzeni zielonych w centrum miasta, zwłaszcza wokół terenów zabetonowanych aby poprawić warunki naturalne oraz stworzyć dodatkowe miejsca spotkań mieszkańców.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie powierzchni terenów zieleni i poprawa stanu istniejącej zieleni w centrum miasta - w tym szczególnie zieleni urządzonej, - stworzenie nowych miejsc odpoczynku i rekreacji dla mieszkańców, - ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatu i antropopresji w obszarach intensywnie zabudowanych.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych</p> <p>Kierunki działań: Zaaranżowanie dodatkowych przestrzeni zielonych w centrum miasta poprzez utworzenie systemu parków kieszonkowych.</p>
Sposób zarządzania	Za zarządzanie projektem odpowiada Gmina Miejska Starogard Gdański
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, - dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, - dostępność informacyjno- komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.
Szacunkowy koszt	1.100.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 650 m²</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – 600</p>

Nazwa przedsięwzięcia	P.5. Budowa Centrum Sportowo – Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży
Lokalizacja	Teren Ośrodka Sportu i Rekreacji, ul. Olimpijczyków Starogardzkich 1
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Organizacje pozarządowe, OSiR
Czas realizacji	2024-2026
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem niewystarczającej oferty sportowo - edukacyjnej dla mieszkańców i turystów. Zadanie przyczyni się do wzbogacenia oferty turystycznej miasta oraz uatrakcyjnienia przestrzeni sportowej i oferty edukacyjnej dla mieszkańców miasta.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Budowa centrum edukacyjno-sportowego mającego na celu promowanie szeroko rozumianej kultury fizycznej. Inwestycja ma się stać lokalnym centrum, miejscem charakterystycznym, rozpoznawalnym, które będzie służyć różnym grupom odbiorców. Budynek centrum Deyny ma być projektem wyjątkowym – łączącym funkcję nowoczesnego multimedialnego muzeum poświęconego postaci Kazimierza Deyny z funkcjami szkoleniowo-sportowymi, widowiskowymi, społecznymi i kulturalnymi. W Centrum prowadzone będą również zajęcia poszerzające wiedzę z zakresu ekologii oraz kształtujące świadomość ekologiczną odbiorców. Budynek o dwóch kondygnacjach nadziemnych zaprojektowano jako komplementarne uzupełnienie dla całego kompleksu Ośrodka Sportu i Rekreacji. Efektem realizacji będzie również poprawa efektywności energetycznej obiektów zarządzanych przez OSiR poprzez wymianę źródeł oświetlenia na LED i montaż instalacji fotowoltaicznych.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – funkcja ekspozycyjna – prezentacja postaci Kazimierza Deyny na szerokim tle piłkarskim i społecznym, upowszechnienie wiedzy zarówno o samym piłkarzu jak i w konsekwencji o dyscyplinie sportowej którą uprawiał, – funkcja szkoleniowo – sportowa – prowadzenie tematycznych warsztatów i szkoleń oraz możliwość jednoczesnej zabawy i praktycznego sprawdzenia swoich umiejętności związanych z piłką nożną, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p> <p>Kierunki działań: Budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji.</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Gminę Miejską Starogard Gdański.
Opis działań zapewniających dostępność osobom	– dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania,

ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	32.000.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1000</p>

Nazwa przedsięwzięcia	P.6. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta
Lokalizacja	ulice: Kilińskiego, Krótka, Browarowa, Wodna, Tczewska, Basztowa, Zajezdna, Plac Koszarowy i ul. Krzywa
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	-
Czas realizacji	2026-2030
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem niskiej jakości sieci komunikacyjnej na obszarze miasta.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Modernizacja leżących w obrębie strefy zamieszkania ulic Starego Miasta (ulice: Kilińskiego, Krótka, Browarowa, Wodna, Tczewska, Basztowa, Zajezdna, Plac Koszarowy i ul. Krzywa).</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - wyeksponowanie i ochrona istotnych elementów, układów przestrzennych przypominających o tożsamości i historii miasta (ochrona i renowacja zabytków), - podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej poprzez przywrócenie ładu przestrzennego i architektonicznego (położenie nowej nawierzchni nawiązującej do dawnych, brukowanych, kamiennych przestrzeni, - wprowadzenie małej architektury, - poprawa stanu technicznego dróg i chodników w rejonie Śródmieścia, - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, - poprawa bezpieczeństwa poprzez montaż nowego, wydajnego i energooszczędnego oświetlenia, - tworzenie warunków do turystyki i rekreacji rowerowej, - poprawa estetyki Śródmieścia.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układu infrastruktury technicznej.</p> <p>Kierunki działań: Wdrożenie dobrego projektu komunikacyjnego i parkingowego obsługującego Stare Miasto – z uwzględnieniem potrzeb ruchu pieszego.</p> <p>P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych. Kierunki działań: Przygotowanie i wdrożenie zestawu działań zmierzających do usunięcia barier dla osób niepełnosprawnych</p> <p>P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Kierunki działań: Przygotowanie i wdrożenie projektu rozwoju infrastruktury rowerowej i związanej z potrzebami pieszych.</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Gminę Miejską Starogard Gdański.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, - dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań

	<p>realizowanych w jego ramach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	15.000.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Długość wyremontowanych/przebudowanych dróg, chodników, ścieżek rowerowych – 600 mb Liczba miejsc przebudowanych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego - 8</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z nowej / wyremontowanej / przebudowanej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów - 1000</p>

Nazwa przedsięwzięcia	P.7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Lokalizacja	ul. Tczewska
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Ochotnicza Straż Pożarna, Państwowa Straż Pożarna, Powiat Starogardzki
Czas realizacji	2027-2030
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem niewystarczającego poziomu bezpieczeństwa w rejonie ul. Kościuszki, w rejonie młynów i parku.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Projekt polega na wybudowaniu nowego budynku z przeznaczeniem na siedzibę Ochotniczej Straży Pożarnej. Oprócz funkcji użytkowej, zapewniającej mieszkańcom bezpieczeństwo przeciwpożarowe ma także pełnić funkcje edukacyjne, społeczne i szkoleniowe.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, – poprawa warunków życia mieszkańców, – podniesienie kompetencji edukacyjnych i społecznych dzieci, młodzieży i dorosłych z obszaru rewitalizowanego.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p> <p>Kierunki działań: Budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji.</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Gminę Miejską Starogard Gdański.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.
Szacunkowy koszt	8.000.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Programie Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 40</p>

Nazwa przedsięwzięcia	P.8. Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości
Lokalizacja	ul. Kanałowa 15, 15A,; Hallera 38; Chojnicka 71; Tczewska 17-19
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	-
Czas realizacji	2026-2035
Opis przedsięwzięcia	<p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem złego stanu technicznego i niskiej efektywności energetycznej obiektów oraz niewykorzystania potencjału podwórek.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Zadanie polega na przywróceniu estetyki terenu zdegradowanego poprzez zagospodarowanie podwórek i poprawę stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków mieszkalnych.</p> <p>W ramach zagospodarowania przestrzeni wokół budynków planowane jest utworzenie przyjaznych dla mieszkańców podwórek poprzez wykonanie nasadzenia zieleni, małej architektury, ciągów pieszych, nawierzchni. Wprowadzenie zieleni w przestrzeń publiczną ma wpłynąć m.in. na ochronę przed czynnikami szkodliwymi (np. hałas, zanieczyszczenia).</p> <p>W ramach poprawy stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków mieszkalnych planuje się prowadzenie działań termomodernizacyjnych wynikających z audytów efektywności energetycznych. Zaplanowano wykonanie kompleksowej termomodernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych stanowiących w całości mienie komunalne. Zakres prac wynika z audytów. Oprócz działań termomodernizacyjnych planuje się również przeprowadzenie wszelkich innych niezbędnych prac budowlanych poprawiających funkcjonalność i dostępność obiektów.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa warunków życia mieszkańców, - podniesienie standardu technicznego budynków i infrastruktury, - wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej Kierunki działań: Poprawa warunków bytowych i socjalnych</p>
Sposób zarządzania	Za zarządzanie projektem odpowiada Gmina Miejska Starogard Gdański
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz budowę nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, - dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, - dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

Szacunkowy koszt	6.600.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków - 2 Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 4</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 130</p>

Nazwa przedsięwzięcia	P.9. Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim
Lokalizacja	Kościół p.w. św. Mateusza
Podmiot realizujący	Parafia p.w. Św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim
Potencjalne partnerstwa	-
Czas realizacji	2024-2030
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie odpowiada na problem złego stanu technicznego obiektów zabytkowych.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Przeprowadzenie kontrolowanego i właściwego remontu obiektu likwidującego podstawowe przyczyny powodujące destrukcję z zastosowaniem wytycznych i założeń konserwatorskich.</p> <p>Elewacja/mury zewnętrzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zabezpieczenie relikwów, najstarszych elementów elewacji, – demontaż elementów obluzowanych, odspojonych od podłoża, – demontaż lub zabezpieczenie płyty nagrobnej, – miejscowa dezynfekcja miejsc porażonych mikroorganizmami na elewacji, – miejscowe wzmocnienie pudrujących się cegieł licowych, historycznych spoin i tynków elewacji południowej, – naprawa spękań murów, – miejscowe wzmocnienie osłabionych elementów drewnianych, – oczyszczenie powierzchni elewacji z zachowaniem patyny odróżniającej części zabytkowe od nowych, – przemalowania i wymiana licówki i profilowanych, ażurowych kształtek, – odtworzenie tynków elewacji południowej, – rekonstrukcja spoin, – oczyszczenie i zabezpieczenie powłokami antykorozyjnymi elementów metaloplastycznych, – hydrofobizacja elewacji/ murów zewnętrznych. <p>Konserwacja wnętrza/malatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konserwacja tynków wapiennych przesiąkniętych wodą z usunięciem warstw wtórnych, – malowanie ścian i sufitów farbami wapiennymi, otwartymi dyfuzyjnie, – izolacja podposadzkowa w pomieszczeniach dostawionych wtórnie.
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – ochrona jednego z ważniejszych zabytków w mieście, – zatrzymanie zawilgocenia murów zarówno od strony dachu (nieszczelne opierzenia), jak i gruntu (zawilgocenie przyziemia murów kościoła), – naprawa ceglanych wątków elewacji, spoinowanie oraz hydrofobizacja, – przywrócenie ścianom estetyki z czasów ich powstania - XIV i XV wiek.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.

	Kierunki działań: Budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji.
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Parafię p.w. Św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz zrealizowano przebudowę i rozbudowę obiektu z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno- komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiektach, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	3.000.000 zł
Sposób finansowania	Środki własne Gminy Miejska Starogard Gdański Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	<p>Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1000</p>

Nazwa przedsięwzięcia	P.10. Sąsiedzka Przestrzeń Kultury
Lokalizacja	Stanica Hufca w Parku Miejskim, ul. Hallera 19b
Podmiot realizujący	Związek Harcerstwa Polskiego
Potencjalne partnerstwa	Gmina Miejska Starogard Gdański
Czas realizacji	2024-2030
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie ma charakter przestrzenny i techniczny.</p> <p>Opis problemów podobszaru, jakie rozwiązuje przedsięwzięcie Zadanie bezpośrednio odpowiada na problem niskiego poziomu rozwoju infrastruktury na potrzeby rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>Opis zadań niezbędnych do wykonania w ramach projektu Celem projektu jest stworzenie nowego lokalnego centrum aktywności poprzez przebudowę, rozbudowę i wyposażenie istniejącego, zdegradowanego budynku magazynowego oraz przylegających terenów zielonych na działkach 74; 73/18 obr 14.</p> <p>Parter budynku to duża sala warsztatowa o powierzchni 55,30 m² z aneksem kuchennym, pomieszczenie socjalne 18,77 m², toaleta dla osób z niepełnosprawnościami 9,5m², druga toaleta o powierzchni 3,96 m² ciąg komunikacyjny o szerokości 140. Wszystkie drzwi będą o szerokości 90 cm (obecnie w projekcie jest 80, ale będzie to zmienione).</p> <p>Schody na pierwsze piętro o szerokości 1,5 m, z barierką na podwójnej wysokości, oznakowane krawędzie i przedłużona poręcz o 30 cm na każdym końcu. Schody z przestrzenią spoczynkową, o powierzchni 1,5 m x 1,5 m umożliwiającą odpoczynek. Na piętro można będzie się dostać podnośnikiem o kabinie 1,5 m x 1,5 m daje to możliwość przemieszczenia się osoby z niepełnosprawnością i asystenta.</p> <p>Piętro to 2 sale warsztatowe 49,50 m² z możliwością podziału na 2 części i 21,19m², kt będzie również wykorzystywana jako pokój wyciszeni.</p> <p>Obiekt będzie wykonany w technologii i z materiałów gwarantujących długotrwałe wykorzystanie, w projekcie budowlanym określono trwałości 75 lat.</p>
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie nowego miejsca rozwoju dla mieszkańców, – zwiększenie poziomu uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.
Jaki cel i kierunek realizuje planowane przedsięwzięcie	<p>Cel nadrzędny: Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p> <p>Kierunki działań: Budowa i modernizacja obiektów w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem budynków publicznych i mogących pełnić istotne funkcje w realizacji programu rewitalizacji.</p>
Sposób zarządzania	Zadanie koordynowane będzie przez Związek Harcerstwa Polskiego Choraągiew Gdańska
Opis działań zapewniających dostępność osobom	<ul style="list-style-type: none"> – dostępność architektoniczna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeniach w których dokonano eliminacji istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i budynkach oraz zrealizowano przebudowę i rozbudowę obiektu z uwzględnieniem zasad

ze szczególnymi potrzebami	uniwersalnego projektowania, – dostępność cyfrowa zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach, – dostępność informacyjno-komunikacyjna zostanie osiągnięta poprzez realizację projektu w przestrzeni i obiekcie, w których zapewniono czytelne znaki, informacje, transkrypcje, oświetlenia, sygnalizacje świetlne i dźwiękowe.
Szacunkowy koszt	2.605.000 zł.
Sposób finansowania	FEPM.06.10-IZ.00-0045/23 Sąsiedzka Przestrzeń Kultury w Starogardzie Gdańskim, Środki własne
Wskaźniki produktu/wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z oferty Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury - 750 os/rok

PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE

Nazwa przedsięwzięcia	P.11. Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków
Opis przedsięwzięcia	System zwolnień od podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych lub ich części oraz budynków mieszkalno-użytkowych lub ich części, w których zostaną wykonane remonty elewacji frontowych. Zwolnieniem objęte zostaną budynki położone w obszarze rewitalizacji oraz objęte gminną ewidencją zabudowy. Zwolnienie dotyczyć będzie wszystkich budynków bez względu na ich stan własnościowy i ich wielkość.
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Starogard Gdański
Potencjalne partnerstwa	Osoby fizyczne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
Czas realizacji	2025-2035
Szacunkowy koszt	brak wpływu środków do budżetu gminy z tytułu podatku
Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców, – podniesienie standardu technicznego budynków i infrastruktury, – wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców.

Tab. 17. Uproszczony plan rzeczowo – finansowy realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

14. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem czasu realizacji

Szczegółowe opisanie projektów i przedsięwzięć do realizacji pozwoliło na określenie szacunkowych ram finansowych realizacji programu. Dokonano tego w odniesieniu do każdego z projektów i przedsięwzięć osobno. Nie wskazano źródeł finansowania z uwagi na brak danych w momencie przygotowywania aktualizacji.

Nazwa projektu lub przedsięwzięcia	Szacowany koszt realizacji	Czas realizacji
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora	700.000 zł	2026-2035
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	400.000 zł	2026-2032
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	1.900.000 zł	2026-2032
Aktywizacja społeczności lokalnej	300.000 zł	2025-2035
Czytelnia pod chmurką	400.000 zł	2026-2029
Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury	2.000.000 zł	2026-2030
Aktywizacja społeczno-zawodowa	546.463 zł	2026-2029
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego	1.720.000 zł	2026-2032
Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego	7.900.000 zł	2024-2026
Utworzenie Klubu Seniora	1.000.000 zł.	2026-2029
Starogardzki Rynek od nowa	20.000.000 zł	2026-2035
Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków	-	2025-2035
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy	5.300.000 zł	2026-2035
Stworzenie systemu parków kieszonkowych	1.100.000 zł	2026-2035
Budowa Centrum Sportowo-Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży	32.000.000 zł	2024-2026
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta	15.000.000 zł	2026-2030
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	8.000.000 zł	2027-2030
Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	6.600.000 zł	2026-2035
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	3.000.000 zł	2024-2030
Sąsiedzka Przestrzeń Kultury	2.605.000 zł	2024-2030

Tab. 18. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

15. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z określeniem kosztów oraz harmonogramem realizacji programu

15.1. Określenie modelu zarządzania

Przyjęto, iż wdrażanie programu powierza się władzom miejskim jako gospodarzowi terenu i istotnemu partnerowi w większości planowanych projektów i przedsięwzięć o charakterze szczegółowym. W celu prawidłowej organizacji tego procesu powołano zarządzeniem Prezydenta Miasta Starogard Gdański międzywydziałowy **zespół do spraw rewitalizacji miasta**, kierowany przez jednego z wiceprezydentów miasta. Do zadań zespołu należy w szczególności:

- 1) nadzór nad przygotowaniem Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych miasta i związanej z nim dokumentacji (analiza wskaźnikowa obszaru miasta z delimitacją obszaru zdegradowanego, ocena oddziaływania na środowisko),
- 2) nadzór nad przygotowaniem i przeprowadzeniem konsultacji społecznych dotyczących zarówno Programu Rewitalizacji jak i zawartych w Programie projektów rewitalizacyjnych,
- 3) nadzór nad przygotowaniem niezbędnej dokumentacji (program funkcjonalno-użytkowy, dokumentacja techniczna, studium wykonalności itp.) wybranych projektów rewitalizacyjnych,
- 4) współpraca z partnerami projektów,
- 5) nadzór nad przygotowaniem specyfikacji istotnych warunków zamówienia i innych dokumentów przetargowych na wykonanie opracowań w ramach poszczególnych projektów,
- 6) nadzór nad opracowaniem planu promocji działań rewitalizacyjnych,
- 7) nadzór nad opracowaniem preliminarza finansowego projektów w korelacji z budżetem gminy,
- 8) nadzór nad przygotowaniem niezbędnych dokumentów aplikacyjnych o środki zewnętrzne dla wybranych projektów,
- 9) bieżąca współpraca wszystkich członków zespołu zadaniowego,
- 10) bieżący monitoring nad realizacją projektów rewitalizacyjnych.

W skład zespołu wchodzi: z-ca prezydenta ds. technicznych (przewodniczący zespołu), specjaliści ds. projektów (2 os.), specjaliści ds. gospodarki przestrzennej (2 os.), specjalista ds. geodezji i gospodarki gruntami, specjaliści ds. infrastruktury (2 os.), specjalista ds. finansowych, specjalista ds. informacji społecznej, specjalista ds. lokalowych, Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób z Niepełnosprawnością i Seniorów, Pełnomocnik Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych, przedstawiciel MOPS.

Funkcjonowanie zespołu – zgodnie z zapisami Ustawy o Rewitalizacji – będzie wspomagane przez aktywność **Komitetu Rewitalizacji**, powołanego w trybie przewidzianym Ustawą. Będzie się on spotykać nie rzadziej niż raz na pół roku, a jego rolą jest monitorowanie postępu prac rewitalizacyjnych oraz wyznaczanie kierunków zmian w Programie.

W tym kontekście rola zarówno **Rady Miasta** jak i **Prezydenta Miasta** jest nieco mniejsza i – jak wynika z proponowanej organizacji całości procesu wdrażania Programu – sprowadzi się do spełniania nadzoru nad realizacją całości prac i wprowadzanie – w trybie przewidzianym ustawami – zmian w jego treści.

15.2. Wskazanie kosztów zarządzania

W kontekście wybranego wariantu dotyczącego sposobu zarządzania realizacją Programu nie przewiduje się powstania dodatkowych kosztów zarządzania programem.

15.3. Ramowy harmonogram realizacji

Harmonogram realizacji Programu wiąże się z dwoma elementami:

- przygotowaniem realizacji;
- realizacją kluczowych zadań;
- podsumowaniem osiągniętych wyników i wyznaczeniem kierunków dalszych działań.

W kontekście **przygotowania realizacji Programu** większość działań powinno się skoncentrować w 2025r. Oznacza to iż do końca 2025r. powinny mieć miejsce następujące działania:

- przygotowanie finalnej wersji Programu i jego przyjęcie przez Radę Miasta;
- powołanie osób i zespołów niezbędnych dla prowadzenia i nadzoru nad realizacją Programu;
- przygotowanie stosownych wniosków o dofinansowanie – w tym z funduszy zarezerwowanych na cele rewitalizacji w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Pomorskiego.

Natomiast w odniesieniu do **realizacji przewidzianych w Programie działań** zaplanować je należy do końca okresu obowiązywania aktualizacji Programu. Szczegółowy harmonogram ich wdrażania zaproponowano w tabeli poniżej. Wynika on m.in. z obecnego stanu przygotowywania wniosków o dofinansowanie poszczególnych elementów przewidzianych zapisami Programu. Harmonogram ten zaprezentowano tabeli poniżej.

Nazwa przedsięwzięcia	Zakres czasowy realizacji													Planowany koszt
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035		
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora														700.000 zł
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny														400.000 zł

Nazwa przedsięwzięcia	Zakres czasowy realizacji													Planowany koszt
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035		
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny														1.900.000 zł
Aktywizacja społeczności lokalnej														300.000 zł
Czytelnia pod chmurką														400.000 zł
Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury														2.000.000 zł
Aktywizacja społeczno-zawodowa														546.463 zł
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego														1.720.000 zł
Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego														7.900.000 zł
Utworzenie Klubu Seniora														1.000.000 zł.
Starogardzki Rynek od nowa														20.000.000 zł
Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków														-
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy														5.300.000 zł

Nazwa przedsięwzięcia	Zakres czasowy realizacji												Planowany koszt
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Stworzenie systemu parków kieszonkowych													1.100.000 zł
Budowa Centrum Sportowo-Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży													32.000.000 zł
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta													15.000.000 zł
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców													8.000.000 zł
Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości													6.600.000 zł
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim													3.000.000 zł
Sąsiedzka Przestrzeń Kultury													2.605.000 zł

Tab. 19. Harmonogram realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Mimo iż Program obejmuje działania planowane do realizacji do 2035r., ich znaczna część jest planowana do roku 2032. Data ta wyznacza także planowane zasadnicze **podsumowanie osiągniętych wyników i wyznaczenie kierunków dalszych działań**, które nastąpić powinno pod koniec realizacji Programu. Oznacza to konieczność koncentracji tych działań w latach 2024-2032. Pamiętać jednak należy, iż monitorowanie realizacji programu jest procesem

ciągłym, który skutkować może wcześniejszym postawieniem wniosku o dokonanie zmian w Programie. Natomiast podsumowanie wszystkich działań należy przewidzieć na lata 2035 i następne.

15.4. Określenie problemów i możliwości ich rozwiązania

W kontekście założonej skali działań oraz sposobu ich realizacji zidentyfikować można szereg problemów, mogących mieć wpływ na realizację Programu. W szczególności wymienić tu należy:

- dużą skalę oczekiwanych działań rewitalizacyjnych;
- dużą skalę niezbędnego dla przeprowadzenia działań pozyskania finansowania ze środków zewnętrznych;
- dużą kompleksowość zakładanych interwencji;
- konieczność podjęcia partnerskiej współpracy z szeregiem podmiotów na obszarze rewitalizacji.

Rozwiązanie tych problemów pozwoli na skuteczną realizację zaplanowanych działań, a tym samym – osiągnięcia zamierzonych celów rewitalizacji. W kontekście poszczególnych kwestii wymienić można następujące sposoby poradzenia sobie ze zdiagnozowanymi problemami:

Ad.1. Duża skala oczekiwanych działań rewitalizacyjnych;

Zagadnienie to wiąże się z dużą skalą oczekiwań społecznych, związanych z planowanymi od lat działaniami. Społeczność lokalna, wielokrotnie wypowiadając się na temat planowanych działań, sformułowała szereg daleko idących oczekiwań wobec władz miejskich oraz wobec skutków realizacji programu. W tym kontekście należy zasugerować aby szczegółowy zakres planowanych działań w jak największym stopniu uwzględniał sformułowane w trakcie partycypacji społecznej elementy wizji i koncepcji projektów, tak aby zabezpieczyć realizację jak najszerszego spektrum oczekiwań społecznych.

Ad.2. Duża skala niezbędnego dla przeprowadzenia działań finansowania ze środków zewnętrznych;

Planowane działania wymagają zabezpieczenia przeszło 110 mln zł na ich realizację. Oznacza to iż realizacja programu w dużej mierze zależy od sukcesu w pozyskiwaniu środków pomocowych. W tym kontekście należy podjąć szeroko zakrojone działania nad zabezpieczeniem ww. środków pomocowych, w tym – w ramach różnych źródeł. Oznacza to konieczność pilnego przygotowania stosownych wniosków o dofinansowanie poszczególnych działań, zakładając przy tym różne ich źródła dla poszczególnych działań.

Ad.3. Duża kompleksowość zakładanych interwencji;

Zakładane do podjęcia działania mają różnorodny charakter, obejmując projekty i przedsięwzięcia zarówno ze sfer przestrzennej, społecznej jak i gospodarczej. Równocześnie wiele z nich ma charakter łączący zakresy różnych sfer. W tym kontekście zaplanować należy

realizację działań o charakterze komplementarnym, tak aby podjęcie nawet jedynie niektórych z nich zapewniło kompleksowość rewitalizacji.

Ad. 4. Konieczność podjęcia współpracy z szeregiem podmiotów na obszarze rewitalizacji.

Skala oraz rodzaj zaplanowanych działań wiąże się z koniecznością zawiązania szeregu partnerstw z różnymi podmiotami, w tym organizacjami społecznymi i podmiotami prywatnymi. Warunkować to będzie skuteczne podjęcie działań zidentyfikowanych w odniesieniu do poszczególnych problemów pozwoli na osiągnięcie pozytywnych efektów, zakładanych przy przystępowaniu do programu. Oznacza to konieczność – już na etapie planowania działań rewitalizacyjnych – zidentyfikowania potencjalnych partnerów w odniesieniu do poszczególnych działań oraz wypracowania sposobów skutecznego angażowania ich w realizację zaplanowanych inicjatyw.

15.5. Wskazanie ścieżek krytycznych, kamieni milowych

Kolejnym elementem systemu zarządzania realizacją Programu jest określenie tzw. ścieżek krytycznych oraz kamieni milowych w odniesieniu do realizacji całości zapisów Programu.

Jak wspomniano we wstępie do niniejszego rozdziału, w uzupełnieniu do w/w. celowym jest określenie tzw. **ścieżek krytycznych**, co wiąże się z określeniem tzw. **kamieni milowych** w odniesieniu do realizacji całości zapisów Programu.

Tzw. **ścieżki krytyczne** określają konieczność logicznego następstwa zadań podejmowanych w związku z realizacją poszczególnych planowanych działań. Obejmują one różnorodne (określane indywidualnie dla każdego działania) zadania, których sukcesywna realizacja prowadzi do finalnego sukcesu danego przedsięwzięcia. Ścieżki te określono indywidualnie dla każdego z przewidzianych programem działań, a szczegółowe zapisy przedstawiono w tabeli poniżej – w rozbiciu na harmonogram obejmujący całość okresu realizacji Programu. Także i tu określono okresy związane z zapewnieniem trwałości poszczególnych zadań.

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji												
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora													
Przygotowanie programu działań													
Pozyskanie finansowania													
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań													
Sukcesywna realizacja zadań													
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny													
Przygotowanie programu działań													
Pozyskanie finansowania													

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Aktywizacja społeczności lokalnej												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Czytelnia pod chmurką												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Sukcesywna realizacja zadań												
Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Aktywizacja społeczno-zawodowa												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Sukcesywna realizacja zadań												
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Zagospodarowanie terenów targowiska miejskiego												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Utworzenie Klubu Seniora												
Przygotowanie programu działań												
Pozyskanie finansowania												
Sukcesywny wybór wykonawców poszczególnych działań												
Sukcesywna realizacja zadań												
Starogardzki Rynek od nowa												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków												
Sukcesywna realizacja zadań												
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Stworzenie systemu parków kieszonkowych												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												

Nazwa działania / zadania	Zakres czasowy realizacji											
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												
Sąsiedzka Przestrzeń Kultury												
Przygotowanie projektu												
Pozyskanie finansowania												
Realizacja inwestycji												

Tab. 21. Ścieżki krytyczne i kamienie milowe związane z realizacją poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Natomiast w odniesieniu do **kamieni milowych** – czyli kluczowych punktów realizacji całości Programu – zidentyfikować można następujące elementy:

- uchwalenie Programu – warunkujące podjęcie dalszych działań związanych z jego realizacją;
- powołanie wszystkich osób i zespołów związanych z realizacją Programu – co związane jest z uruchomieniem działań;
- opracowanie niezbędnej dokumentacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć – niezbędnych dla podjęcia realizacji poszczególnych działań;
- złożenie kompletu wniosków o dofinansowanie – w celu zapewnienia finansowania realizacji poszczególnych działań;
- podpisanie stosownych umów o dofinansowanie – zapewniających wsparcie dla władz miasta w zakresie realizacji zadań;
- wybór wykonawców poszczególnych działań – pozwalających na zabezpieczenie realizacji poszczególnych zadań;
- skuteczna realizacja przewidzianych harmonogramem zadań – skutkujących ukończeniem całości prac przewidzianych w ramach działań;
- rozliczenie umów i zakończenie realizacji działań – co pozwoli na wykazanie osiągnięcia założonych efektów.

Rzecz jasna, w/w kamienie milowe mogą być określone zarówno w stosunku do poszczególnych działań jak i do całości programu. Zasadnym wydaje się jednak każdorazowe określenie zarówno ścieżki krytycznej jak i poszczególnych kamieni milowych w odniesieniu do każdego z planowanych działań, projektu zintegrowanego jak i finalnej wersji całości Programu.

15.6. Mechanizm włączenia mieszkańców i pozostałych interesariuszy Programu w proces jego realizacji

Zgodnie z zapisami art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Programu przewidziano udział szerokiego grona interesariuszy, ze szczególnym zaangażowaniem na każdym etapie działań Komitetu Rewitalizacji, w którego skład wchodzi przedstawiciele środowisk gospodarczych, radni, członkowie organizacji społecznych – w tym Stowarzyszenia Starogard 2030, prowadzącego m.in. działania na rzecz ochrony środowiska, osób niepełnosprawnych, edukacji obywatelskiej oraz rozwoju i integracji wspólnot i społeczności lokalnych – przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych, zrzeszenia właścicieli nieruchomości, spółdzielni mieszkaniowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji oraz lokalni działacze. Istotną rolę w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Programu pełnić będą również rady społeczne przy Prezydencie Miasta, w tym: Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Rada Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdańsk, Rada Gospodarcza, Starogardzka Radę Sportu, Młodzieżowa Rada Miasta oraz Starogardzka Rada Kultury.

Udział mieszkańców i innych interesariuszy programu w pracach nad przygotowaniem programu

Przyjęto, iż zasadnicze elementy składające się na ostateczny kształt dokumentu Programu zostaną wypracowane w trakcie serii moderowanych sesji warsztatowych i otwartych spotkań dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców miasta. Wypracowane w ten sposób zapisy Programu zostały także poddane konsultacjom z kluczowymi grupami interesariuszy – w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji społecznych oraz podmiotów gospodarczych. Odbyły się także spacer studyjny po obszarze rewitalizacji, a zainteresowani interesariusze mogli składać wnioski i uwagi drogą elektroniczną i za pośrednictwem ankiet w formie papierowej (pełny opis dotyczący udziału mieszkańców w pracach nad przygotowaniem programu wraz ze zgłoszonymi uwagami i sposobem ich rozpatrzenia zawarto w *Rozdziale 3. Przyjęty tryb prac nad opracowaniem oraz aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański*, s. 9-21).

- w 2023r. opracowano dokument „Ocena aktualności i stopnia realizacji „Gminnego programu rewitalizacji miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”. Na podstawie wniosków z ww dokumentu Komitet Rewitalizacji zarekomendował zaktualizowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański. Rekomendacja ta została przez władze miasta przyjęta i podjęta została uchwała o przystąpieniu do aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański – uchwała nr LVII/676/2023 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 marca 2023r., w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025,
- w 2023 roku przeprowadzone zostało w ramach aktualizacji GPR badanie mające na celu poznanie opinii mieszkańców dotyczącej obecnego stanu położonego w centrum miasta obszaru rewitalizacji (w tym ogólnej oceny miasta - satysfakcji z zamieszkiwania, oceny infrastruktury miejskiej, wypoczynku i rekreacji, stanu i jakości zieleni, waloryzacji centrum miasta) oraz oceny działań zrealizowanych do tej pory a także wskazanie najistotniejszych zadań, które powinny być realizowane w przyszłości. Badanie prowadzono z wykorzystaniem platformy internetowej w okresie od 17 maja do 15 czerwca 2023 roku. W badaniu uczestniczyło łącznie 347 respondentów, jednak w 47

przypadkach nie odnotowano danych, gdyż najprawdopodobniej ankietowani nie wypełnili ankiety bądź nie zapisali jej po wypełnieniu. Ostatecznie w badaniu wykorzystano 300 wypełnionych ankiet,

- na bazie w/w uchwały Prezydent Miasta Starogard Gdański w obwieszczeniu z dnia 16.05.2023r. wyznaczył okres na zgłaszanie projektów przedsięwzięć – od 16.05.2023 do 15.06.2023 – w formie elektronicznej lub papierowej,
- przeprowadzono dwa spotkania warsztatowe (w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023) pozwalających na podsumowanie stopnia realizacji programu i weryfikację jego kluczowych zapisów,
- przeprowadzono proces konsultacji społecznych dokumentu – od 30 sierpnia do 29 września 2023 – w formie składania uwag drogą elektroniczną lub w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta, spaceru studyjnego, spotkania warsztatowego, konsultacji projektu przez rady społeczne przy Prezydencie Miasta,
- ze względu na wprowadzenie w dokumencie znaczących zmian, wynikających z uwzględnienia uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji, zdecydowano o poddaniu zmienionego projektu GPR ponownym konsultacjom społecznym w dniach 24 kwietnia – 27 maja 2024r. - w formie składania uwag drogą elektroniczną lub w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta, spotkania warsztatowego, konsultacji projektu przez rady społeczne przy Prezydencie Miasta,
- w czerwcu 2025r. Rada Miasta Starogard Gdański podjęła uchwałę nr XIV/134/2025 z dnia 11 czerwca 2025r. w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035. Aktualizacja na lata 2024-2035,
- przeprowadzono proces konsultacji społecznych dokumentu w dniach 19 września – 27 października 2025r. - w formie składania uwag drogą elektroniczną lub w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta, spotkania otwartego, konsultacji projektu przez rady społeczne przy Prezydencie Miasta.

Udział mieszkańców i innych interesariuszy programu w trakcie realizacji programu

Skuteczna realizacja zapisów Programu wymaga zbudowania szeregu partnerstw z różnymi podmiotami – zarówno z sektora publicznego, sektora prywatnego jak i z grona organizacji pozarządowych. Oznaczać to także będzie zbudowanie systemu podziału odpowiedzialności za sukces realizacyjny zarówno całości Programu jak i poszczególnych działań. Wskazane jest dokonanie tego na poziomie poszczególnych działań, jako że całość Programu jest na tyle złożona, iż jedynie władze Miasta mogą być uznane za odpowiedzialne za jego wykonanie.

Partnerstwa mogą być realizowane zarówno w przypadku podstawowych jak i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Inicjatorem partnerstw może być zarówno Gmina Miejska Starogard Gd., jak i inni realizatorzy przedsięwzięć tj. instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, wspólnoty, przedsiębiorcy. Nawiązywanie partnerstwa z inicjatywy Gminy Miejskiej z podmiotami spoza sektora finansów publicznych będzie odbywało się w oparciu o otwarty konkurs ofert ogłaszany w sposób zwyczajowo przyjęty tj. na portalu miejskim, w BIP oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta.

W przypadku projektów planowanych do realizacji ze środków Unii Europejskiej nabór Partnera będzie realizowany w oparciu o art. 39 ust. 2 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, oraz dodatkowe wytyczne wynikające ze źródeł finansowania.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W przypadku zaproszenia Miasta do partnerstwa przez organizację pozarządową bądź inny podmiot spoza sektora finansów publicznych, podejmowanie decyzji o przystąpieniu do partnerstwa będzie odbywało się na podstawie złożonej przez inicjatora koncepcji zadania wraz z jego zakresem, proponowanymi zadaniami dla Miasta oraz uzasadnieniem i wskazaniem zgodności z celami Gminnego Programu Rewitalizacji.

Sugestie dotyczące możliwych partnerstw w odniesieniu do poszczególnych działań zawarto w poniższej tabeli:

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Potencjalne partnerstwa
Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora	Gmina Miejska Starogard Gdański	-
Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	Gmina Miejska Starogard Gdański	organizacje pozarządowe wyłonione w konkursie
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	Gmina Miejska Starogard Gdański	organizacje pozarządowe wyłonione w konkursie
Aktywizacja społeczności lokalnej	Gmina Miejska Starogard Gdański	partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, szkoły, MOPS
Czytelnia pod chmurką	Gmina Miejska Starogard Gdański	organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie
Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury	Związek Harcerstwa Polskiego	Gmina Miejska Starogard Gdański
Aktywizacja społeczno-zawodowa	Gmina Miejska Starogard Gdański	podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej
Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego	Gmina Miejska Starogard Gdański	organizacja pozarządowa wyłoniona w konkursie
Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego	Gmina Miejska Starogard Gdański	MZK, handlowcy, rolnicy
Utworzenie Klubu Seniora	Gmina Miejska Starogard Gdański	-
Starogardzki Rynek od nowa	Gmina Miejska Starogard Gdański	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza
Poprawa estetyki i rewitalizacja części wspólnych i otoczenia budynków	Gmina Miejska Starogard Gdański	osoby fizyczne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Potencjalne partnerstwa
Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy	Gmina Miejska Starogard Gdański	-
Stworzenie systemu parków kieszonkowych	Gmina Miejska Starogard Gdański	-
Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży	Gmina Miejska Starogard Gdański	organizacje pozarządowe, OSiR
Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta	Gmina Miejska Starogard Gdański	-
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Gmina Miejska Starogard Gdański	Ochotnicza Straż Pożarna, Państwowa Straż Pożarna, Powiat Starogardzki
Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	Gmina Miejska Starogard Gdański	-
Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	Parafia p.w. Św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	-
Sąsiedzka Przestrzeń Kultury	Związek Harcerstwa Polskiego	Gmina Miejska Starogard Gdański

Tab. 20. Określenie możliwych partnerstw w realizacji poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Udział mieszkańców i innych interesariuszy Programu w pracach nad monitorowaniem i oceną programu

O ile kwestie związane z pozyskiwaniem danych oraz oceną stopnia realizacji poszczególnych zadań leży w gestii władz miejskich (przy czym zadanie to delegowane będzie do międzywydziałowego zespołu ds. rewitalizacji kierowanego przez jednego z wiceprezydentów miasta), to ocena i interpretacja danych należeć będzie do szeroko rozumianego ciała społecznego, w którego skład wejdą zarówno członkowie Komitetu Rewitalizacji i Rady Miasta, jak również przedstawiciele zainteresowanej problemem rewitalizacji społeczności lokalnej.

Sporządzany w cyklu 3-letnim *Raport z realizacji GPR* zawierający analizy, wnioski i rekomendacje dotyczące realizacji poszczególnych projektów oraz Programu, stanowić będzie materiał do prowadzenia oceny stopnia realizacji Programu przez Komitet Rewitalizacji, zostanie podany do wiadomości Prezydentowi, Radzie Miasta, radom społecznym przy

Prezydencie Miasta, jak również opublikowany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej oraz portalu miasta.

Aby zapewnić aktywny udział społeczności lokalnej w ocenie stopnia realizacji Programu, po opublikowaniu *Raportu* zostaną przeprowadzone spotkania z mieszkańcami w celu lepszego zapoznania ich z informacjami zawartymi w dokumencie oraz umożliwienia złożenia ewentualnych uwag i wniosków dotyczących zarówno samego *Raportu* jak i stopnia realizacji Programu oraz wprowadzenia w nim zmian. *Raporty z realizacji GPR* będą stanowiły podstawę do okresowej weryfikacji oraz, w razie potrzeby, aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja programu prowadzona będzie przy szerokim współudziale interesariuszy i zgodnie z zasadami ustawy o rewitalizacji.

16. Zasady wyznaczania składu oraz reguł działania Komitetu Rewitalizacji

Z uwagi na fakt iż dokument Programu jest sporządzany w oparciu o zapisy Ustawy o Rewitalizacji, opiniowanie oraz doradztwo w procesie jego wdrażania oraz realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć powierzono przewidzianemu w regulacji ustawowej **Komitetowi Rewitalizacji – czyli specjalnej komisji składającej się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców oraz reprezentantów społeczności lokalnej aktywnie biorącej udział w wypracowywaniu zapisów dokumentu, a także – z przedstawicieli lokalnych władz.**

Przyjęto powołanie jednego komitetu dla całego obszaru rewitalizacji. W odniesieniu do składu Komitetu przyjęto zasadę iż udział partnerów społecznych powinien być nie mniejszy niż 50% składu w/w komitetu. Szczegółowe zasady dotyczące składu Komitetu oraz sposobu jego działania określone zostaną w uchwale Rady Miasta, zgodnie z przepisami Ustawy.

Postanowiono także iż zespół ten odbywał będzie spotkania **nie rzadziej niż raz na pół roku.** Szczegółowe regulacje w tym zakresie zawarte zostaną w zarządzeniu Prezydenta Miasta dotyczącym powołania w/w komitetu – co jest zgodnie z art. 7 Ustawy o Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji został powołany zarządzeniem nr 424/10/2017 Prezydenta Miasta Starogard Gdański z dnia 4 października 2017r.

17. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych

Wdrażanie Programu musi być – zgodnie z zapisami Ustawy – monitorowane, a na bazie wyników tego procesu dokonywana winna być ocena stopnia aktualności Programu. W tym celu koniecznym jest:

- określenie zasad monitorowania realizacji Programu,
- określenie zasad oceny stopnia aktualności Programu.

Monitoring prowadzony będzie w oparciu o analizę wskaźników. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników będą dane pochodzące z 2022 roku. Szczegółowe zestawienie wskaźników zawarte zostało w tabeli poniżej.

Cele szczegółowe	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło	Wartość 2022	Prognozowana wartość docelowa 2035
Cel nadrzędny: <i>Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej</i>					
<i>S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa</i>	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	produktu	UM	339	459
	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	produktu	UM	0	20
	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	rezultatu	UM	30	40
	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	rezultatu	UM	0	10
<i>S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej</i>	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	produktu	TBS SM	3	5
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produktu	UM	13	17
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultatu	UM	300	430
<i>S3. Aktywizacja społeczności lokalnej</i>	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produktu	UM, OP	16	18
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultatu	UM, OP	5000	5700

	Liczba osób współtworzących i korzystających z oferty Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury	rezultatu	ZHP	0	750/rok
S4. Wyrównanie kompetencji zawodowych i społecznych	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	produktu	UM	0	10
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	rezultatu	UM	0	10
	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	rezultatu	UM	0	2

Cel nadrzędny: *Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji*

E1. Utrzymanie wielofunkcyjnego charakteru przestrzeni obszaru rewitalizacji, z uwzględnieniem Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej	produktu	UM	0	1
	Liczba podmiotów gospodarczych korzystających z wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej	rezultatu	UM	0	90
E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy	Liczba podmiotów gospodarczych działających w obszarze rewitalizacji	oddziaływanie	UM	689	695
	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produktu	UM	0	1
	Roczna liczba użytkowników obiektów świadczących usługi społeczne	rezultatu	UM	0	35

Cel nadrzędny: *Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze*

P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	produktu	UM	2	9
	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	produktu	UM	0	1
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	rezultatu	UM	753	6293
	Roczna liczba użytkowników obiektów świadczących usługi społeczne	rezultatu	UM	0	15
	Liczba osób korzystających z oferty Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury	rezultatu	ZHP	0	750/rok

P2. Poprawa stanu układu komunikacyjnego i parkingowego oraz kompleksowa modernizacja układów infrastruktury technicznej	Długość wyremontowanych / przebudowanych dróg, chodników, ścieżek rowerowych	produktu	UM	5779 mb	6379 mb.
	Liczba osób korzystających z nowej / wyremontowanej / przebudowanej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	rezultatu	UM	4000	5000
P3. Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	produktu	UM	57900m ²	78550m ²
	Ludność mająca dostęp do nowej lub udosконаlonej zielonej infrastruktury	rezultatu	UM	5000	5600
P4. Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych	Liczba miejsc przebudowanych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego	produktu	UM	4	12
P5. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	Długość wyremontowanych/przebudowanych dróg, chodników, ścieżek rowerowych	produktu	UM, SP	5779 mb	6379 mb.
	Liczba osób korzystających z nowej / wyremontowanej / przebudowanej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów	rezultatu	UM	4000	5000

UM - Urząd Miasta

SP - Starostwo Powiatowe

TBS - Towarzystwo Budownictwa Społecznego

MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

SM – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kociewie”

OP – organizacje pozarządowe

ZHP – Związek Harcerstwa Polskiego

Tab. 22. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

Na bazie w/w wskaźników prowadzone będzie monitorowanie stopnia realizacji programu – a właściwie określonych w nim działań. Konieczne jest jednak sukcesywne pozyskiwanie danych niezbędnych do prowadzenia tego procesu.

Za zbieranie wymaganych do monitoringu danych odpowiedzialne będą podmioty realizujące poszczególne projekty, jak również w miarę możliwości podmioty niezależne prowadzące własne statystyki w ramach prowadzonej przez siebie działalności, np. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (pomoc społeczna).

Każdy z podmiotów odpowiedzialnych za zbieranie i dostarczanie danych zobowiązany będzie do przekazania międzywydziałowemu zespołowi ds. rewitalizacji informacji z realizacji projektu wraz z danymi dotyczącymi poziomu osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu.

Za gromadzenie, weryfikację i analizę danych będzie odpowiadał międzywydziałowy zespół ds. rewitalizacji kierowany przez jednego z wiceprezydentów miasta.

Ocena w ramach przyjętego systemu będzie dokonywana okresowo - nie rzadziej niż co trzy lata, przy czym pierwsza ocena w ramach niniejszej aktualizacji Programu zostanie wykonana w roku 2026, a następne sukcesywnie w cyklu 3-letnim.

Na podstawie zgromadzonych danych sporządzany będzie *Raport z realizacji GPR* zawierający analizy, wnioski i rekomendacje dotyczące realizacji poszczególnych projektów oraz Programu. Dodatkowo każdorazowy *Raport* będzie zawierał charakterystykę stanu obszaru rewitalizacji opracowaną na podstawie analizy zmiany wartości wskaźników wybranych spośród danych stanowiących podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w roku 2016 (tabela zawierająca ww. wskaźniki, będąca częścią *Oceny aktualności i stopnia realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025”* opracowanej w 2023r., została zamieszczona w Programie na s. 40 jako *Tabela 4. Charakterystyka stanu obszaru rewitalizacji – zmiany wartości wybranych wskaźników w okresie od 2015 do 2022r.*)

Tak przygotowany *Raport* stanowić będzie materiał do prowadzenia oceny stopnia realizacji Programu przez Komitet Rewitalizacji, zostanie podany do wiadomości Prezydentowi, Radzie Miasta, radom społecznym przy Prezydencie Miasta, jak również opublikowany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej oraz portalu miasta.

Aby zapewnić aktywny udział społeczności lokalnej w ocenie stopnia realizacji Programu, po opublikowaniu *Raportu* zostaną przeprowadzone spotkania z mieszkańcami w celu lepszego zapoznania ich z informacjami zawartymi w dokumencie oraz umożliwienia złożenia ewentualnych uwag i wniosków dotyczących zarówno samego *Raportu* jak i stopnia realizacji Programu oraz wprowadzenia w nim zmian.

Raporty z realizacji GPR będą stanowiły podstawę do okresowej weryfikacji oraz, w razie potrzeby, aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja programu prowadzona będzie przy szerokim współdziałaniu interesariuszy i zgodnie z zasadami ustawy o rewitalizacji.

Dodatkowo, na potrzeby *Raportu o stanie Gminy Miejskiej Starogard Gdański* corocznie sporządzane jest opracowanie dotyczące realizacji działań przewidzianych w Programie za poprzedni rok, zawierające dane dotyczące stanu realizacji poszczególnych projektów wraz z wydatkowanymi na nie środkami.

Po zakończeniu realizacji programu zostanie przeprowadzona ewaluacja dotycząca stopnia osiągnięcia celów strategicznych oraz założeń wizji obszaru rewitalizacji, przy czym podstawowym źródłem danych do końcowego raportu ewaluacyjnego będą poszczególne *Raporty z realizacji GPR*.

18. Specjalna Strefa Rewitalizacji oraz zmiany w uchwałach odnoszących się do zasobu mieszkaniowego

Nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

W odniesieniu do uchwał, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 poz. 725), należy wspomnieć iż w ramach Programu przewiduje się prowadzenie działań w gminnym zasobie mieszkaniowym. Wskazać jednak należy iż gmina posiada odpowiednie (wskazane w ustawie o ochronie lokatorów) dokumenty: wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy i zasady wynajmowania mieszkalnych lokali gminnych. Po uchwaleniu GPR powinno się uwzględnić w tych uchwałach działania prowadzące do zapobieżenia wykluczeniu społecznemu. W szczególności wskazuje się na niepodnoszenie czynszów dla najemców lokali komunalnych po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji.

19. Wskazanie dotyczące sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 15 ustawy, stanowiącym o zakresie gminnego programu rewitalizacji, ust. 1 pkt 13 mówiącym o sposobie realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego należy:

- a) wskazać zakres niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
- b) wskazać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego konieczne do uchwalenia albo zmiany,
- c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazać granice obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu.

19.1. Zakres zmian w Planie ogólnym gminy

Zgodnie z uchwałą nr LVI/669/2023 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 1 marca 2023 r. w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przedmiotowe studium, przyjęte uchwałą Nr V/27/2015 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 stycznia 2015 r., ze zmianą wg uchwały Nr LIV/582/2018 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 28 czerwca 2018 r. wskazane zostało jako aktualny dokument z możliwością jego zmiany w celu realizacji wniosków uwzględnionych w analizach zmian planistycznych w sytuacji, gdy planowana zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie będzie dalej procedowana. Jednak w dniu 7 lipca 2023 r. została podjęta przez Sejm RP ustawa o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie w dniu 24.09.2023r. Zmiana ustawy zakłada wprowadzenie zamiast studium-planu ogólnego jako aktu prawa miejscowego. Zgodnie z art. 65 ww. ustawy studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2026r. i stosuje się do nich przepisy dotychczasowe.

Do spraw opracowania i uchwalania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo ich zmian stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, jeżeli:

1) przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wystąpiono o opinie i uzgodnienia projektów tych studiów albo ich zmian,

2) zmiana tych studiów dotyczy wyłącznie lokalizacji inwestycji celu publicznego lub

3) zmiana tych studiów dotyczy wyłącznie lokalizacji inwestycji w zakresie gospodarowania strategicznymi zasobami naturalnymi kraju w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. z 2018r. poz. 1235 oraz z 2019 r. poz. 1901) lub działalności, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633).

Wobec powyższego ewentualna zmiana ww. studium nie będzie już możliwa.

W dniu 28 lutego 2024r. Rada Miasta Starogard Gdański podjęła uchwałę nr LXVIII/776/2024 o przystąpieniu do sporządzania planu ogólnego miasta Starogard Gdański. Plan ogólny będzie obejmował cały obszar miasta w jego granicach administracyjnych.

Wyznaczony i przyjęty w formie uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, zgodnie z art.13b pkt. 3 lit. o ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U.2023.977 ze zm.) powinien zostać uwzględniony podczas określania ustaleń planu ogólnego gminy. W myśl art. 13 ustawy o rewitalizacji, uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowi akt prawa miejscowego.

W obecnym dokumencie studium uwzględniono:

- **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025, (Starogard Gdański, 2017);**
- **Analizę wskaźnikową obszaru miasta Starogard Gdański. Delimitacja obszaru zdegradowanego. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji - Uchwała Nr XXV/230/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 27 kwietnia 2016r.**

oraz wskazano

- **Obszary zdegradowane i obszar do rewitalizacji**

Dążąc do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów Starogardu Gdańskiego charakteryzujących się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych przestrzenno-funkcjonalnych wskazuje się na obszary zdegradowane na terenie miasta:

- 1) Jednostka urbanistyczna IV (obszar Kocborowo - Skarszewska), o powierzchni 76,55 ha;
- 2) Jednostka urbanistyczna VI (obszar Aleja Wojska Polskiego, Kolejowa, Gdańska, Traugutta), o powierzchni 80,19 ha;
- 3) Jednostka urbanistyczna X (obszar Stare Miasto), o powierzchni 180,66 ha;
- 4) Jednostka urbanistyczna XI (obszar Stado Ogierów), o powierzchni 223,30 ha.

Jako obszar rewitalizacji wskazano jednostkę X - obszar śródmiejski z historycznym centrum miasta, zajęty przez zabudowę handlowo-usługową wraz z funkcją mieszkaniową wielorodzinną oraz (w części) przez tereny przemysłowe.

19.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do uchwalenia lub zmiany

Obszar miasta Starogard Gdański pokryty jest planami miejscowymi w 100%, i tym samym obszar rewitalizacji objęty jest w całości tymi aktami planowania przestrzennego.

Na obszarze rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała Nr XXXIII/310/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 października 2016r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Kościuszki – Pomorska w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 28.11.2016 r. poz. 4005),
2. Uchwała nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj. Pom. z 21.01.2014 r. poz. 233),

- zmieniona uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017 r. (Dz.Urz.Woj.Pom. z 19.06.2017 r. poz. 2279),
3. Uchwała Nr LIII/458/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 31 marca 2010r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ul. Kościuszki, Pomorska, Al. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 30.04.2010 r. poz. 1083),
  4. Uchwała nr XXXIV/326/2016 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2016r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ul. Kościuszki, Pomorska, Al. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim, uchwalonego uchwałą nr LIII/458/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 31 marca 2010 r. dla obszaru oznaczonego w ww. planie symbolem 11.UC,U,MU (Dz.Urz.Woj.Pom. z 2017 poz. 377),
  5. Uchwała nr XLVIII/488/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 grudnia 2017r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ulicami Hallera, Mickiewicza i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 07.02.2018 r. poz. 407),
  6. Uchwała Nr XXXV/334/2005 Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego z dnia 14 września 2005r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Piłsudskiego- Chopina- Parkowa w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 06.01.2006 r. poz. 25),
  7. Uchwała Nr LXIV/560/2010 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 10 listopada 2010r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Piłsudskiego-Chopina-Parkowej w Starogardzie Gdańskim (Dz.Urz.Woj.Pom. z 25.12.2010 r. poz. 3375),
  8. Uchwała Nr XVI/178/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 27 listopada 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Piłsudskiego-Chopina-Parkowa w Starogardzie Gdańskim dla terenu oznaczonego w tym planie symbolem 03MW (Dz.Urz.Woj.Pom. z 03.01.2020r. poz. 67),
  9. Uchwała Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 (Dz.Urz.Woj.Pom. z 08.07.2019 r. poz. 3230),
  10. Uchwała Nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2” (Dz.Urz.Woj.Pom z 20.01.2023 r. poz. 300),
  11. Uchwała Nr XVI/145/2025 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 sierpnia 2025r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2” w rejonie ul. Tadeusza Kościuszki i Jana III Sobieskiego (Dz.Urz.Woj.Pom z 18.09.2025 r. poz. 3237),
  12. Uchwała Nr XVII/155/2025 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 1 października 2025r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą dla działek nr 511/3 i 511/5 obr. 17 znajdujących się w obszarze oznaczonym w tym planie symbolem „38-U” (dawny browar) (Dz.Urz.Woj.Pom z 01.10.2025 r. poz. 3664).

Aktualnie Rada Miasta Starogard Gdański podjęła w dniu 20 sierpnia 2025r. uchwałę nr XVI/146/2025 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2” dla obszaru oznaczonego w tym planie symbolem C2.47.U2,U1 (teren, na którym planowana jest budowa siedziby Ochotniczej Straży Pożarnej w ramach programu P.7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców). Jednocześnie, nie wskazuje się obszarów koniecznych do objęcia nowymi planami miejscowymi lub zmianą istniejących.

W ramach Aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański (GPR) planuje się realizację następujących projektów i przedsięwzięć do realizacji w sferach: społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej.

Projekty ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

W ramach tego pakietu planowane są do realizacji następujące zadania: modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej, modernizacja i adaptacja istniejących obiektów użyteczności publicznej do celów społecznych, kulturalnych i komercyjnych, zagospodarowanie terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy do celów turystycznych, rekreacyjnych i integracji społecznej, stworzenie nowych i wzmocnienie istniejących terenów zieleni, remont Ratusza Miejskiego oraz murów obronnych oraz zdegradowanych budynków mieszkalnych i ich otoczenia, renowacja kościoła p.w. św. Mateusza, budowa nowych obiektów użyteczności publicznej mających na celu zwiększenie dostępności i poprawie jakości świadczonych usług publicznych przez miejskie jednostki, poprawa estetyki elewacji kamienic, kompleksowe rozwiązanie problemu parkowania, likwidacja barier architektonicznych.

Zadania te polegać będą na remontach, przebudowach dróg i chodników, rewaloryzacji i stworzenia nowych terenów przestrzeni publicznej, przede wszystkim terenów zielonych i rekreacyjnych, adaptacji istniejących obiektów na nowe funkcje, np. muzeum. W świetle faktu, iż cały obszar rewitalizacji pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego a zadania dotyczą istniejącej tkanki miasta wymagającej rewaloryzacji i podniesienia jakości, nie ma konieczności w ramach tych prac zmiany obowiązujących planów miejscowych. Jedynie dla projektu „Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców”, w ramach którego planowana jest budowa siedziby OSP przystąpiono do zmiany planu miejscowego z uwagi na konieczność zmiany parametry kształtowania zabudowy w celu poprawy efektywności wykorzystania przestrzeni w ścisłym centrum miasta oraz umożliwienia zaprojektowania obiektu użyteczności publicznej, który będzie bardziej funkcjonalny. Istotne jest to, że przeznaczenie tego obszaru się nie zmienia i na podstawie obowiązującego planu miejscowego można by było uzyskać stosowne pozwolenie na budowę strażnicy OSP. Przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na przygotowanie procesów budowlanych z uwagi na uwarunkowania wynikające z ustanowionych form ochrony walorów i zasobów dziedzictwa kulturowego.

W obowiązujących planach miejscowych zawarte są ustalenia dotyczące m.in.:

- zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, gdzie m.in.:
  - wskazano obszary wymagające działań naprawczych: dla rehabilitacji, rewitalizacji,

- dla istniejącej w dniu uchwalenia planu zabudowy, ustala się przebudowę, rozbudowę, nadbudowę oraz zmianę sposobu użytkowania istniejących budynków zgodnie z ustaleniami szczegółowymi, przy czym dla obiektów zabytkowych, w tym objętych ochroną na podstawie ustaleń planu, warunki takich działań określono w ustaleniach szczegółowych,
- dla zespołów istniejącej zabudowy wielorodzinnej ustala się nakaz wprowadzenia uzupełniającej zieleni osiedlowej oraz uporządkowania części wspólnych,
- ustala się nakaz wprowadzania zieleni przyulicznej w nowoprojektowanych zespołach zabudowy, a także uzupełniania zieleni wzdłuż istniejących ulic, ciągów pieszo-jezdnych a w szczególności wzdłuż ulic historycznych,
- ustala się nakaz ochrony i pielęgnacji istniejącej zieleni wysokiej – w tym szpalerów drzew wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz grup zieleni i pojedynczych okazów; ich wycinka wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, gdzie m.in.:
  - ustala się objęcie ochroną podstawowych elementów systemu przyrodniczego miasta, osnowy ekologicznej, który tworzą m.in.: drzewa, aleje i szpalery drzew, dolina rzeki Wierzycy jako korytarz ekologiczny o ponadlokalnym znaczeniu, dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, tereny zieleni urządzonej, parków skwerów, ogrodów działkowych,
  - dopuszcza się rewitalizację i uzupełnienie istniejących terenów zieleni osiedlowej oraz miejskich przestrzeni publicznych z udziałem skwerów, zadrzewień i trawników;
- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej, gdzie m.in.:
  - wszelkie działania w obrębie obiektów, zespołów objętych ochroną konserwatorską wymienionych w ust. 1 prowadzone mogą być wyłącznie na podstawie pozwolenia i pod nadzorem właściwego konserwatora zabytków,
  - dla obiektów i obszarów, figurujących w gminnej ewidencji zabytków nakazuje się zachowanie ich historycznych cech; dopuszcza się rozbudowy zharmonizowane z historyczną bryłą, na zasadach określonych przepisami odrębnymi; dopuszcza się adaptację obiektów zabytkowych, z zachowaniem zgodności z ustaleniami planu; obowiązuje ochrona wystroju elewacji, w tym rodzaju historycznych materiałów: cegła, drewno i rozwiązania w konstrukcji szachulcowej, tynki mineralne, detal architektoniczny,
  - wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej;
- zasad kształtowania przestrzeni publicznych, które tworzą: tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, w tym zieleni urządzonej - parki, skwery, zieleńce, ogrody jordanowskie, cmentarze, ogrody działkowe, publiczne tereny sportowo-rekreacyjne itp.; w szczególności park nad Wierzycą, obejmujące istniejące i planowane tereny zieleni urządzonej (ZP) na odcinku od. ul. Władysława Jagiełły do ul. Tczewskiej; tereny usług o charakterze publicznym z dużym udziałem zieleni, w tym: tereny sportu i rekreacji, oświaty i wychowania, nauki (przedszkola, szkoły), usługi zdrowia (szpital, domy opieki społecznej itp.); Rynek Starego Miasta; tereny usług o charakterze publicznym centrotwórczych w obszarze śródmiejskim, takich jak usługi administracji publicznej, usługi kultury, usługi komercyjne (centra biznesu, finansów, handlu,

gastronomii, rozrywki i rekreacji itp.); tereny komunikacji – drogi publiczne, place, ważne wyróżnione ciągi piesze lub pieszo-rowerowe i rowerowe.

W obszarze terenu stanowiącego przestrzeń publiczną wymagana jest szczególna staranność w projektowaniu i realizacji zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem indywidualnego charakteru przestrzeni. W rozwiązaniach architektonicznych oraz urbanistycznych wymagane są szczególne wymagania (dot. kompozycji, zastosowanych materiałów, kolorystyki) w celu nadania im charakteru reprezentacyjnego.

W rozwiązaniach projektowych, dotyczących zagospodarowania terenów przestrzeni publicznych ustala się wymóg zastosowania udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

Oznacza to, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych ze sfery przestrzennej nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

Projekty ze sfery społecznej

W ramach tego pakietu zadań planowane jest zwiększenie wsparcia organizacji pozarządowych, przekazanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, wsparcie edukacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wsparcie rozwoju różnorodnych inicjatyw społecznych (kulturalnych i sportowych), wsparcie inicjatyw związanych z organizacją czasu wolnego mieszkańców, organizacja cyklicznych i dobrze wypromowanych imprez, stworzenie skutecznego systemu przepływu informacji pomiędzy interesariuszami programu, zawiązanie trójsektorowego partnerstwa na rzecz realizacji inicjatyw lokalnych oraz prowadzenie działań społecznych w obiektach użyteczności publicznej.

Efektom projektów ze sfery społecznej będzie zwiększenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania mają na celu prowadzenie placówek wsparcia, integracji w obiektach i przestrzeniach już przystosowanych do tych działań.

Oznacza to, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych ze sfery społecznej nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Projekty ze sfery gospodarczej

W ramach tego pakietu zadań planowane są działania dotyczące zagospodarowanie targowiska miejskiego, będącego kluczowym miejscem spotkań społeczności lokalnej.

Działania w ramach projektów ze sfery gospodarczej nie wymagają zmian w obowiązujących planach miejscowych, gdyż ich realizacja odbywa się w obiektach czy w terenach umożliwiających prowadzenie danej działalności, bądź zmiana sposobu użytkowania obiektu byłaby zgodna z planami miejscowymi.

Oznacza to, iż realizacja projektów rewitalizacyjnych ze sfery gospodarczej nie powinna wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wręcz to te działania winny być dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

PRZEDSIĘWZIĘCIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU REWITALIZACJI

1. S.1. Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny

Zadanie polega na rozszerzeniu wsparcia specjalistycznego w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny. Wsparcie rodzin realizowane będzie w formie warsztatów grupowych i spotkań indywidualnych. Przewiduje się m.in. wsparcie psychologiczne, psychoterapeutyczne, pedagogiczne, treningi, mediację, animację rodzin oraz treningi umiejętności społecznych.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

2. S.2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny

Przedsięwzięcie koncentruje się na rozszerzeniu wsparcia w placówkach wsparcia dziennego, w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny.

Zadanie odpowiada na problem niewystarczającego poziomu kompetencji społecznych i edukacyjnych młodzieży oraz dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci.

Placówki Wsparcia Dziennego funkcjonować będą w oparciu o budynek Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny mieszczącego się przy ul. Kościuszki 65. Zajęcia kierowane będą do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 21 lat. W przypadku większego zainteresowania ze strony różnych grup wiekowych, placówki zapewnią zorganizowanie zajęć w podziale na grupy.

Przedsięwzięcie będzie prowadzone w formule zajęć popołudniowych oraz w dniach wolnych od obowiązku szkolnego. Oprócz klasycznych form wsparcia jak: socjoterapia, wsparcie w odrabianiu lekcji czy zajęć artystycznych placówka oferować będzie m.in. programowanie i pracę z nowoczesnymi mediami, edukację ekologiczną zero waste oraz programy mentoringowe.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

3. S.3. Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora

Zadanie polega na organizacji wsparcia seniorów w ramach Klubu Seniora. Zajęcia organizowane będą m.in. w formie: warsztatów tematycznych, spotkań ogólnych (prelekcji, odczytów, wycieczek, wizyt studyjnych, spotkań integracyjnych itp.) oraz zajęć indywidualnych, w tym fizjoterapii i poradnictwa specjalistycznego. Uczestnicy zajęć w ramach Klubu Seniora będą także korzystać z pomieszczeń i wyposażenia Warsztatu Społecznego w ramach aktywizacji społecznej i warsztatów wielopokoleniowych.

Wobec powyższego ww. zadanie realizowane we wcześniej przygotowanych pomieszczeniach obiektu użyteczności publicznej nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

4. S.4. Czytelnia pod chmurką

Projekt przewiduje stworzenie przestrzeni sprzyjającej aktywności społecznej oraz działania aktywizujące lokalną społeczność. Zadanie polega na stworzeniu miejsca przyjaznego mieszkańcom a jednocześnie dostępnego dla przyjezdnych. W ramach projektu przewidziano zagospodarowanie ul. Sambora wzdłuż budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej, na której posadowione zostaną instalacje tematyczne np.: kolorowe girlandy z parasoli, nadrukowane stronami książek płótna. Przewiduje się utworzenie literackiego placu zabaw dla dzieci oraz czytelnicy i kina letniego. Ściana biblioteki lub sąsiadującego budynku zostanie pokryta muralami literackim nawiązującym do różnych pozycji książkowych. Zarówno w projektowaniu jak i realizację zagospodarowania przestrzeni zostaną aktywnie włączeni mieszkańcy.

Na stworzonej przestrzeni prowadzone będą zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W ofercie znajdują się warsztaty, wydarzenia artystyczne, spacer, spektakle plenerowe i koncerty dla różnych grup wiekowych, tak by każdy znalazł coś dla siebie.

Proponuje się lokalizację działań w granicach układu urbanistycznego Starego Miasta Starogardu Gdańskiego wpisanego do rejestru zabytków województwa pomorskiego pod nr 108 (data wpisu 08.07.1959r.) oraz w granicach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzyca w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r., zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017 r. Zgodnie z §7 ust. 1 pkt 9 ww. uchwały wszelkie działania inwestycyjne (jeśli takie nastąpią w celu realizacji czytelnicy) na tym terenie wymagają zgody Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W zakresie zmian w elewacji budynku, zgodnie z zasadami ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, ujętymi w §5 ust. 1 pkt 2 ww. uchwały, należy zastosować ujednoliconą dla wszystkich budynków na działce kolorystykę elewacji, ograniczoną do kolorów jasnych, pastelowych lub w kolorze cegły, z dopuszczalnym licowaniem cegłą.

W myśl §8 ust. 1 i 2 ww. uchwały przestrzeniami publicznymi są wszystkie przestrzenie ogólnodostępne, tj. drogi publiczne, ciągi pieszo –jezdne, skwery, place, parki, ciągi piesze, ciągi pieszo-rowerowe, a także tereny usług publicznych i usług kultury. Przestrzenie publiczne zaleca się aranżować w sposób zapewniający warunki publicznej aktywności, m.in. poprzez czytelną organizację ciągów pieszych, placów; wyposażanie przestrzeni w niezbędne obiekty małej architektury, urządzoną zieleń; zapewnienie odpowiedniego oświetlenia przestrzeni i podświetlenie obiektów budowlanych.

Natomiast zgodnie z §8 ust. 3 ww. uchwały, w zakresie oddziaływania przestrzeni prywatnych na przestrzeń publiczną ustala się:

- 1) zakaz stosowania jaskrawej kolorystyki elewacji, dachów, stolarki drzwiowej i okiennej i ogrodzeń;
- 2) następujące zasady lokalizowania wszystkich nośników informacji:
  - a) zakaz lokalizowania nośników informacji z wykorzystaniem ekranów plazmowych lub typu LED oraz wyświetlanych ruchomych obrazów,

- b) zakaz lokalizowania nośników informacji powyżej gzymsu wieńczącego I kondygnację (w przypadku budynków nieposiadających gzymsu, powyżej linii parapetów okien II kondygnacji),
- c) zakaz lokalizowania nośników informacji przesłaniających otwory okienne i drzwiowe oraz zakrywających lub zmieniających istotne elementy wystroju architektonicznego, np. obramowanie okien, balustrady, gzymsy i zwieńczenia, itp.

Ponadto, ul. Sambora znajduje się w obszarze ww. planie miejscowym oznaczonym symbolem 014-KDD, co oznacza: tereny dróg publicznych dojazdowych. Zgodnie z §63 ust. 1 pkt 6 ww. uchwały w zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych ustala się, że:

- a) obiekty małej architektury: dopuszcza się
- b) nośniki reklamowe: nie dopuszcza się
- c) tymczasowe obiekty usługowo-handlowe: nie dopuszcza się
- d) urządzenia techniczne: dopuszcza się
- e) zielen: dopuszcza się
- f) obowiązują zapisy jak w §8 dot. przestrzeni publicznych opisanych powyżej w analizowanym zadaniu.

W szczególnych warunkach zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy wskazano, iż w przypadku lokalizacji obiektów i urządzeń mogących wpłynąć negatywnie na walory krajobrazu kulturowego obszaru i obiektów chronionych ustala się wymóg kształtowania stosownej formy architektonicznej dla tych obiektów i urządzeń i ich maskowania, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Wobec powyższego ww. zadanie przy uzgodnieniu zagospodarowania przestrzeni z właściwym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz zachowaniu wymagań kształtowania przestrzeni publicznych nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

5. S.5. Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury

Prowadzenie różnego rodzaju aktywności począwszy od kulturalnych (typu spotkania z filmem lub muzyką), poprzez integracyjne (np. planszówki) skończywszy na sportowych (np. joga). Aktywności te skierowane będą do różnych grup odbiorców zapewniając możliwość wartościowego i twórczego spędzania czasu, jednocześnie wzmacniając więzi społeczne.

Realizacja projektu będzie się odbywała przez:

- animowanie społeczności lokalnej, zachęcanie jej do udziału w pracach i współtworzenia SPK
- realizację oferty opierającej się o działania cykliczne – warsztaty inne formy edukacji kulturalnej o wysokiej jakości, włączające, prezentujące różne obszary kultury i różnych twórców, ale też dedykowane do poszczególnych płci.

Celem projektu jest wzmacniania roli kultury w procesie zwiększania spójności społecznej miasta Starogard Gdański, w szczególności przez budowanie więzi społecznych, inspirowanie postawy twórczej, otwartej samodzielności myślenia, zdolności do samokształcenia.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

6. S.6. Aktywizacja społeczności lokalnej

Zadanie skoncentrowane jest na pobudzaniu oddolnej aktywności lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji związanej z dbałością o swoje otoczenie, kreowaniem jego atrakcyjności i kompleksowości wykorzystania.

W ramach przedsięwzięcia przewidziano szereg działań w następujących zakresach:

- poprawa estetyki i użyteczności przestrzeni wspólnych,
- działania wzmacniające poczucie lokalnej tożsamości, budowania więzi z miejscem zamieszkania i edukacji w zakresie odpowiedzialności za najbliższe otoczenie,
- organizacja działań społecznych, kulturalnych, sportowych w formie wydarzeń, warsztatów, szkoleń, turniejów, targów, programów mikrograntów na oddolne działania sąsiedzkie oraz zawiązywania partnerstw na rzecz rozwoju społecznego obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z §8 uchwały nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2”, obejmującego większą część obszaru rewitalizacji, Przestrzeń publiczną na obszarze planu tworzą:

- a) tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, w tym zieleni urządzonej - parki, skwery, zieleńce, ogrody jordanowskie, cmentarze, ogrody działkowe, publiczne tereny sportowo-rekreacyjne itp.; w szczególności park nad Wierzycą, obejmujące istniejące i planowane tereny zieleni urządzonej (ZP) na odcinku od. ul. Władysława Jagiełły do ul. Tczewskiej;
- b) tereny usług o charakterze publicznym z dużym udziałem zieleni, w tym: tereny sportu i rekreacji, oświaty i wychowania, nauki (przedszkola, szkoły), usługi zdrowia (szpital, domy opieki społecznej itp.);
- c) Rynek Starego Miasta;
- d) tereny usług o charakterze publicznym centrotwórczych w obszarze śródmiejskim, takich jak usługi administracji publicznej, usługi kultury, usługi komercyjne (centra biznesu, finansów, handlu, gastronomii, rozrywki i rekreacji itp.);
- e) tereny komunikacji – drogi publiczne, place, ważne wyróżnione ciągi piesze lub pieszo-rowerowe i rowerowe; w szczególności: plac przeddworcowy i ul. Kolejowa a także Al. Wojska Polskiego ze skwerem Adama Mickiewicza, południowym odcinkiem ul. Gdańskiej i ul. gen. Józefa Hallera, fragment Al. Jana Pawła II pomiędzy ulicami Tadeusza Kościuszki a Pomorską prowadzący od Starego Miasta do „nowego centrum”.

W obszarze terenu stanowiącego przestrzeń publiczną wymagana jest szczególna staranność w projektowaniu i realizacji zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem indywidualnego charakteru przestrzeni. W rozwiązaniach architektonicznych oraz urbanistycznych wymagane są szczególne wymagania (dot. kompozycji, zastosowanych materiałów, kolorystyki) w celu nadania im charakteru reprezentacyjnego.

Wskazane jest by występujące w przestrzeniach, gminne obiekty zabytkowe były konserwowane i rewaloryzowane w pierwszej kolejności.

W rozwiązaniach projektowych, dotyczących zagospodarowania terenów przestrzeni publicznych ustala się wymóg zastosowania udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

W planowanych obiektach użyteczności publicznej należy uwzględnić wymagania obrony cywilnej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

7. G.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa

Zadanie polega na aktywizacji społeczno-zawodowej osób biernych zawodowo a także osób, rodzin i społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, jak i społeczności marginalizowanych. Dla każdego uczestnika przewidziana będzie ścieżka reintegracji społecznej i zawodowej stworzona indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. Działania aktywizujące polegać będą na wdrażaniu kompleksowych programów aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zawodowej.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

8. G.2. Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego

Utworzenie w piwnicy budynku przy ul. Hallera 19A (Hala Agro Kociewie) warsztatu społecznego.

Projekt polega na utworzeniu i prowadzeniu Warsztatu Społecznego celem stworzenia miejsca usług społecznych, miejsca integracji i aktywizacji międzypokoleniowej oraz działań aktywizujących lokalną społeczność. W celu realizacji zadania wyremontowana zostanie niezagospodarowana przestrzeń w budynku Agro. Utworzone zostaną pracownie i stanowiska robocze wyposażone zarówno w tradycyjne narzędzia rzemieślnicze jak m.in.: maszyny do szycia, plotery, warsztaty robocze do majsterkowania i naprawy urządzeń, jak i nowoczesne i specjalistyczne urządzenia do tworzenia produktów designerskich i multimedialnych jak: komputery z programami do wizualnych metod obrazowania oraz specjalistyczne narzędzia.

Warsztat będzie dostępny dla mieszkańców miasta ale stanie się także przestrzenią towarzyszącą działalności Klubu Seniora. Stoiska warsztatowe posłużą aktywizacji seniorów w ramach prowadzonych przez Klub Seniora działań.

Celem jest stworzenie miejsc usług społecznych, miejsca integracji i aktywizacji międzypokoleniowej oraz działań aktywizujących lokalną społeczność.

Obiekt AGRO usytuowany jest na działkach oznaczonych geodezyjnie nr 73/45 i 73/19 z obrębu 14, które objęte są uchwałą Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 i przeznaczone są pod tereny z zakresu sportu i rekreacji, z dopuszczeniem usług gastronomicznych, hotelowych, społecznych i handlu detalicznego (oznaczone symbolem C2.2.U). W przypadku konieczności zmiany sposobu użytkowania obiektu na funkcje społeczne, będzie możliwe wprowadzenie takiej zmiany.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

9. G.3. Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego

Celem projektu jest stworzenie odpowiednio zaaranżowanej przestrzeni w celu połączenia prowadzenia działalności handlowych z miejscem spotkań dla lokalnej społeczności. Możliwym uzupełnieniem oferty programowej stać się może tzw. jadłodzielnia, zarządzana/prowadzona np. przez osoby z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Targowisko miejskie usytuowane jest na działkach oznaczonych geodezyjnie nr 433/31, 433/33, 433/18 z obrębu 17, które objęte są MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczone pod tereny zabudowy usługowej śródmiejskiej, w szczególności usługi z zakresu handlu detalicznego, gastronomii, biur itp., w tym z dopuszczeniem usług handlu w obiektach wielkopowierzchniowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², targowisko miejskie, z wykluczeniem funkcji mieszkalnych (symbol C2.111.UC).

Dopuszcza się rekompozycję istniejących budynków, a także zadaszeń straganów targowiska miejskiego w celu podniesienia standardu oraz walorów estetycznych, z uwzględnieniem punktu widokowego wskazanego na rysunku planu w rejonie cmentarza przy ul. Niepodległości. Zgodnie z zasadami ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu wskazane jest wzbogacenie parkingów towarzyszących funkcjom usługowym w zieleni wysoką.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planach miejscowych.

10. P.1. Utworzenie Klubu Seniora

Zadanie polega na modernizacji i przebudowie niezagospodarowanych pomieszczeń w budynku Agro Kociewie na ul. Hallera 19 a, w celu stworzenia miejsc świadczenia usług społecznych w ramach Klubu Seniora. Zmodernizowane pomieszczenia, wyposażone w nowoczesne sprzęty, komfortowe i przyjazne przestrzenie pozwolą realizować wsparcie seniorów na najwyższym poziomie.

Obiekt AGRO usytuowany jest na działkach oznaczonych geodezyjnie nr 73/45 i 73/19 z obrębu 14, które objęte są uchwałą Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 i przeznaczone są pod tereny z zakresu sportu i rekreacji, z dopuszczeniem usług gastronomicznych, hotelowych, społecznych i handlu detalicznego (oznaczone symbolem C2.2.U). W przypadku konieczności zmiany sposobu użytkowania obiektu na funkcje społeczne, będzie możliwe wprowadzenie takiej zmiany.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

11. P.2. Starogardzki Rynek od Nowa

Zadanie polega na modernizacji dwóch kluczowych przestrzeni w obrębie Rynku. Pierwszym z nich są mury obronne. W tym zakresie przewidziano szereg działań mających na celu przywrócenie ich świetności, takich jak: wymiana galerii wraz ze schodami na Baszcie Gdańskiej oraz wykonanie galerii – tarasu wzdłuż muru pomiędzy Basztą Gdańską i Basztą Narożną, konserwacja i restauracja murów obronnych zlokalizowanych przy Kościele katolickim pod wezwaniem Św. Mateusza, oświetlenie i iluminacja murów obronnych, montaż tabliczek informacyjnych.

Drugą kluczową przestrzenią jest Ratusz Miejski. Dla tego obiektu przewidziano następujące działania: przebudowa budynku Ratusza Miejskiego w celu przystosowania do prowadzenia w nim działalności przez Muzeum Ziemi Kociewskiej wraz z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami oraz renowacją, oświetleniem i iluminacją elewacji budynku Ratusza.

Modernizacji obu przestrzeni towarzyszyć będzie szereg działań społecznych skierowanych do mieszkańców obszaru oraz realizowanych z ich udziałem, głównie działań kulturalnych, spotkań tematycznych, wspólnej aktywności ekologicznej oraz przedsięwzięć wzmacniających lokalną tożsamość.

Mury obronne usytuowane są na działkach, które objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017r. Są to tereny zabudowy usług kultury, w tym usługi kultu religijnego, oznaczone w ww. planie symbolami: 31-UK, 32-UK, 33-UK. W powyższych terenach:

- ustala się wymóg konserwacji budynków **Baszty Narożnej i baszty Bramy Gdańskiej, zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;**
- ustala się wymóg prowadzenia badań archeologiczno-architektonicznych, poprzedzających prace ziemne związane z lokalizacją obiektów budowlanych. Obowiązują zapisy jak w §7;
- W obrębie terenu, uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków podlegają wszelkie prace projektowe i wykonawcze;
- W myśl §7 ww. planu miejscowego **należy zachować historyczny układ planu miasta średniowiecznego, historycznie ukształtowany sposób zabudowy i zagospodarowania działek i kwartałów zabudowy; ukształtowanie terenu, relikty budowlane i układu wodnego (w tym reliktyw fos), związanego z systemem średniowiecznych murów miejskich; obiekty i elementy krajobrazu kulturowego.**

Ratusz Miejski usytuowany jest na działce, która objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański „2”, uchwalonym uchwałą Nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022r. i oznaczona w tym planie symbolem C2.29.U2,KDD, co oznacza teren zabudowy usługowej, dróg publicznych, placów miejskich i ciągów pieszych; historyczny Rynek, dopuszcza się usługi z zakresu administracji, kultury, handlu detalicznego, gastronomii i o podobnym charakterze, dopuszcza się plac pieszy, ciągi piesze, zielenią urządzone. Zagospodarowanie, urządzenie terenu, forma architektoniczna oraz rozwiązania materiałowe i kolorystyczne należy podporządkować ograniczeniom konserwatorskim, z uwzględnieniem szczególnych wymagań architektonicznych w celu utrzymania wysokiej jakości urbanistycznej i architektonicznej, zachowania i podkreślenia walorów zabytkowego wnętrza urbanistycznego oraz reprezentacyjnego charakteru przestrzeni.

Zgodnie z zasadami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej dla budynku ratusza miejskiego wraz z relikwami piwnic, **wszelkie działania mogą być prowadzone wyłącznie na podstawie pozwolenia i pod nadzorem właściwego konserwatora zabytków; obowiązują zasady określone w przepisach odrębnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.**

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

12. P.3. Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy

Celem projektu jest utrzymanie korytarza zieleni w centrum miasta wraz z zagospodarowaniem go obiektami małej architektury. Projekt przyczyni się do polepszenia warunków przestrzeni publicznej dającą możliwość spędzenia czasu wolnego pośród zieleni, przyczyni się do integracji społecznej mieszkańców oraz poprawy bezpieczeństwa.

Projekt zapewni również realizację jednego z głównych celów strategii adaptacji do zmian klimatu miasta Starogard Gdański jakim jest: „Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i ochrona wartości przyrodniczych jako podstawa poprawy jakości życia i łagodzenia negatywnego wpływu antropogenicznej zmiany klimatu.”

Przewidywane lokalizacje:

a) Działka nr 488/4 z obrębu 17 (naprzeciwko Hufca)

Przedmiotowa nieruchomość przeznaczona jest w mpzp Starogard 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. pod tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę - w strefie ochrony pośredniej ujęcia wody "Wierzycy" oraz ochrony bezpośredniej ujęć; dopuszcza się - zieleń ekologiczną, nieurządzoną, dopuszcza się w terenie uprawy ogrodnicze poza granicą strefy ochrony pośredniej ujęć wód „Wierzycy”; wyklucza się sytuowanie nowych budynków (symbol terenu C2.134.IW).

Zgodnie z zasadami ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustala się aby istniejącą zieleń zachować, chronić, wzmocnić.

Mając na uwadze zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu ustala się:

- nakaz ochrony zieleni przyrodnej,
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- nakaz utrzymania powierzchni biologicznie czynnej na co najmniej 90% powierzchni terenu,

Na części terenu występują strefy ochrony konserwatorskiej „W” obszaru stanowisk archeologicznych, ujętych w ewidencji zabytków, o orientacyjnym zasięgu wskazanym na rysunku planu, obowiązują ustalenia § 7 ust 9 ww. planu miejscowego.

Zgodnie ze szczególnymi warunkami zagospodarowania terenów oraz ograniczeniami w ich użytkowaniu, w tym zakazem zabudowy: w zagospodarowaniu obszaru należy brać pod uwagę zasięgi obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, które pokazano na rysunku planu, gdzie obowiązują przepisy odrębne prawa wodnego oraz ustalenia §9 ust. 1 i 2 ww. planu oraz w zagospodarowaniu należy zapewnić dostęp do brzegu rzeki, zgodnie z wymaganiami przepisów odrębnych prawa wodnego.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

b) Działki nr 204/17, 205/17, 205/19, 205/21 z obrębu 14 – Bulwar Diepholz i park nad OSIR

Działki 204/17, 205/17, 205/19 z obrębu 14 objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy ulicami Hallera, Mickiewicza i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą nr XLVIII/488/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 20 grudnia 2017 r. i przeznaczone pod tereny oznaczone symbolem 15.ZP, tj. teren zieleni parkowej, urządzonej, dopuszcza się ciągi piesze, rowerowe, lokalizację

urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, ustala się zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wyklucza się sytuowanie tymczasowych obiektów handlowo gastronomicznych.

W ww. planie ustala się:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego –wg ustaleń ogólnych zwartych w §6 oraz:

- nakaz realizacji strefy zieleni formowanej – w obszarze przyległym do ul. Mickiewicza – jako parkowej zieleni urządzonej o formach regularnych, geometrycznych i komponowanymi parterami ogrodowymi,
- nakaz uwzględnienia w zagospodarowaniu i urządzeniu terenu zieleni izolacyjno-krajobrazowej niskiej i średnio wysokiej wzdłuż granicy z terenem 7.MW,
- nakaz wprowadzenia grupy zieleni maskującej, kompozycyjnej wzdłuż ogrodzenia szkoły (teren 2.U),
- dopuszcza się realizację zatok, wnęk wypoczynkowych z ławkami, altanami itp.,
- nakaz zaprojektowania i realizacji otoczenia pomnika tworzącego taras widokowy na panoramę Starego Miasta,
- w kształtowaniu terenu uwzględnić korytarz widokowy na Stare Miasto od ul. Mickiewicza,
- ustala się nakaz poprawy stanu i wymiany nawierzchni asfaltowych w części ciągów pieszych na terenie założenia parkowego – w rejonie Pomnika Harcerzy;

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – fragment terenu położony w granicach strefy ochrony archeologicznej obejmującej stanowisko archeologiczne AZP 20-43/36 (zasięg strefy pokazano na rysunku planu), obowiązują ustalenia zawarte w §8 ust.7.

Działka nr 205/21 z obrębu 14 objęta jest MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczona pod tereny zieleni urządzonej, parkowej - skwer, zieleniec miejski, dopuszcza się trasy piesze, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie związane z funkcją podstawową, wyklucza się sytuowanie budynków oraz tymczasowych obiektów budowlanych (symbol C2.22.ZP).

W ww. planie ustala się:

-zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- teren w granicach obszaru śródmiejskiego,
- istniejąca zielen do pielęgnacji, utrzymania,
- zagospodarowanie i wyposażenie podporządkowane powinno być nakazowi stworzenia spójnej, atrakcyjnej i wysokiej jakości kompozycji przestrzennej,
- nakaz zagospodarowania zielenią komponowaną wielowarstwową,
- wymóg uwzględnienia w zagospodarowaniu i urządzaniu terenu właściwej ekspozycji sylwet Starego Miasta z ciągów widokowych i punktów widokowych wskazanych na rysunku planu,
- nakaz uwzględnienia w zagospodarowaniu tras ciągów pieszo-rowerowych szlaków turystyki, których przebieg orientacyjnie wskazano na rysunku planu;

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej- teren położony częściowo w granicach strefy ochrony konserwatorskiej „W” obszaru stanowisk archeologicznych, ujętych w ewidencji zabytków, o orientacyjnym zasięgu wskazanym na rysunku planu, obowiązują ustalenia § 7 ust 9;

- uwzględnić tereny z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wg rysunku planu.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

c) Działka nr 151/4 obr. 17

Przedmiotowa nieruchomość objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017 r. i przeznaczona pod tereny oznaczone symbolem 43-ZP- tereny zieleni urządzonej (zieleń parkowa) gdzie dopuszcza się lokalizację przestrzennych form niekubaturowych o maksymalnej wysokości 4m.

Zakazuje się lokalizowania zabudowy za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej. Należy utrzymać minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 70%. Ustala się wymóg urządzenia ciągu pieszego, jak na rysunku planu. Ustala się wymóg lokalizowania zorganizowanej formy zieleni w postaci ciągu zieleni izolacyjno-krajobrazowej (zieleń niska i średnia). Ustala się wymóg wykonania badań archeologiczno-architektonicznych poprzedzających prace ziemne związane z lokalizacją obiektów budowlanych. Obowiązują zapisy zgodnie z §7 ww. uchwały. Dopuszcza się budowę pomostów i przystani kajakowych na terenie 43-ZP.

Ustala się wymóg urządzenia kładki pieszej na Wierzycy, łączącej tereny zieleni parkowej po obu stronach rzeki, jak na rysunku planu.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

d) Działka nr 59/1 obr. 16

Przedmiotowa działka objęta jest MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczona pod teren zieleni urządzonej, parki, skwery, zieleńce, zieleń historycznego cmentarza (obecnie nieczynny, dawny cmentarz ewangelicki przy ul. Owidzkie), wyklucza się sytuowanie budynków (symbol C2.62.ZP).

W ww. planie ustala się:

-zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- teren w granicach obszaru śródmiejskiego,
- dopuszcza się rewaloryzację i zmianę w teren parkowy, nakaz zachowania i odpowiedniego wyeksponowania nagrobków, pamiątek itp. w postaci np. lapidarium,

- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- nakaz ochrony i zachowania zieleni wysokiej,
- nakaz utrzymania zieleni na co najmniej 65% powierzchni terenu;

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej:

- teren w granicach strefy ochrony konserwatorskiej rewitalizacji urbanistycznej obejmującej zespół zabudowy wzdłuż ul. Kościuszki, obowiązują ustalenia §7 ust. 12,
- teren położony w granicach strefy ochrony konserwatorskiej „W” obszaru stanowisk archeologicznych, ujętych w ewidencji zabytków, o orientacyjnym zasięgu wskazanym na rysunku planu, obowiązują ustalenia § 7 ust 9,

- cmentarz ewangelicki przy Owidzkiej - to obiekt ujęty w ewidencji zabytków, obowiązują dla terenu ustalenia §7 ust. 7 i 8.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

e) Działka nr 13 obr. 16

Przedmiotowa działka objęta jest MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczona pod teren zieleni urządzonej, parkowej, w tym dawne założenie cmentarza ewangelickiego z nieistniejącym mauzoleum rodziny Wiechertów oraz teren infrastruktury technicznej z zakresu zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji deszczowej:

- a) dopuszcza się ścieżki piesze i rowerowe, altany wypoczynkowe,
- b) dopuszcza się sytuowanie oczyszczalni wód deszczowych,
- c) wyklucza się sytuowanie nowych budynków, wiat; (symbol C2.50.ZP,IW,IK).

W ww. planie ustala się:

-zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- nakaz zachowania i ochrony zachowanego układu zieleni, nakaz ochrony obecnego ukształtowania rzeźby terenu,
- zagospodarowanie i wyposażenie podporządkowane powinno być nakazowi stworzenia spójnej, atrakcyjnej i wysokiej jakości kompozycji przestrzennej, z ochroną i wyeksponowaniem reliktyw zabytkowego założenia,
- wymóg uwzględnienia w zagospodarowaniu i urządzaniu terenu właściwej ekspozycji z punktu widokowego wskazanego na rysunku planu poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni;

- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- ustala się nakaz ochrony zachowawczej istniejącej zieleni wysokiej,
- teren położony jest w granicach obszaru proponowanego do objęcia ochroną jako powiększony Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Wierzycy”, stanowi element lokalnej osnowy ekologicznej, ustala się zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- nakaz utrzymania zieleni na co najmniej 80% powierzchni terenu,
- teren częściowo w granicach strefy ochrony ekspozycji, obejmującej tereny wzdłuż doliny Wierzycy, obowiązują ustalenia §6 ust. 14.

- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej:

- pozostałości dawnego założenia, w tym aleja drzew wpisana do ewidencji zabytków, wskazane na rysunku planu podlegają ochronie, obowiązują dla nich ustalenia § 7 ust. 7 i 8,
- teren częściowo w strefie ochrony konserwatorskiej – rewitalizacji urbanistycznej – obejmującej zespół zabudowy wzdłuż ulicy Kościuszki obowiązują ustalenia §7 ust. 12.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

13. P.4. Stworzenie systemu parków kieszonkowych

Zadanie polega na stworzeniu w obszarze rewitalizacji parków kieszonkowych, przewidzianych jako miejsca na cele rekreacyjne, edukacyjne i społeczne.

Celem projektu jest zaaranżowanie dodatkowych przestrzeni zielonych w centrum miasta, zwłaszcza wokół terenów zabetonowanych aby poprawić warunki naturalne oraz stworzyć dodatkowe miejsca spotkań mieszkańców.

Zgodnie z ustaleniami kilku planów miejscowych w obszarze rewitalizacji m.in.:

- należy zachować i podtrzymywać trwałość powiązań ekologicznych obszaru objętego planem,
- przestrzenie publiczne zaleca się aranżować w sposób zapewniający warunki publicznej aktywności, m.in. poprzez czytelną organizację ciągów pieszych, placów; wyposażanie przestrzeni w niezbędne obiekty małej architektury, urządzoną zielenią; zapewnienie odpowiedniego oświetlenia przestrzeni i podświetlenie obiektów budowlanych;
- należy rozbudować system przyrodniczy miasta o nowe jego elementy, w tym m.in. o planowane zespoły zieleni urządzonej, wprowadzenie dolesień w obrębie terenów lasów komunalnych oraz zespołów zieleni izolacyjnej; rewitalizację i uzupełnienie istniejących terenów zieleni osiedlowej oraz miejskich przestrzeni publicznych z udziałem skwerów, zadrzewień i trawników;
- dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz usługową wprowadza się obowiązek uwzględnienia w ich projektach zagospodarowania terenu lub działki zieleni urządzonej w postaci: trawników, kwietników, zieleńców lub ogrodów przydomowych, realizowanej na całości obszarów minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Ustala się wymóg wzmocnienia istniejącej zieleni, w tym wprowadzenia nowych, zróżnicowanych elementów powierzchniowych, w postaci zieleńców, krzewów, trawników, drzew.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

14. P.5. Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży

Budowa centrum edukacyjno-sportowego mającego na celu promowanie szeroko rozumianej kultury fizycznej. Inwestycja ma się stać lokalnym centrum, miejscem charakterystycznym, rozpoznawalnym, które będzie służyć różnym grupom odbiorców. Budynek centrum Deyny ma być projektem wyjątkowym – łączącym funkcję nowoczesnego multimedialnego muzeum poświęconego postaci Kazimierza Deyny z funkcjami szkoleniowo-sportowymi, widowiskowymi, społecznymi i kulturalnymi. W Centrum prowadzone będą również zajęcia poszerzające wiedzę z zakresu ekologii oraz kształtujące świadomość ekologiczną odbiorców. Budynek o dwóch kondygnacjach nadziemnych zaprojektowano jako komplementarne uzupełnienie dla całego kompleksu Ośrodka Sportu i Rekreacji. Efektem realizacji będzie również poprawa efektywności energetycznej obiektów zarządzanych przez OSiR poprzez wymianę źródeł oświetlenia na LED i montaż instalacji fotowoltaicznych.

Obiekt ma zostać posadowiony na działce nr 208/2 z obr. 14, która w MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. została przeznaczona pod tereny usług publicznych z dużym udziałem zieleni - teren obiektów i urządzeń sportu i rekreacji, w tym stadion, hala sportowo-widowiskowa, zespół boisk sportowych wraz z zapleczem:

- a) dopuszcza się usługi hotelowe,
- b) dopuszcza się obiekty szkoleniowo-edukacyjne,

- c) dopuszcza się parkingi dla obsługi terenu,
- d) wyklucza się sytuowanie tymczasowych obiektów budowlanych, zakaz nie dotyczy obiektów związanych z obsługą sezonowych, okolicznościowych wystaw, pokazów, występów artystycznych, imprez i wydarzeń sportowych lub rekreacyjnych, sytuowanych wyłącznie na czas trwania imprez, wydarzeń (symbol terenu w planie C2.21.US).

W ww. planie ustala się:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego:

- teren w granicach obszaru śródmiejskiego,
- dopuszcza się rekompozycję budynku hotelu.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych.

15. P.6. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta

Modernizacja leżących w obrębie strefy zamieszkania ulic Starego Miasta (ulice: Kilińskiego, Krótka, Browarowa, Wodna, Tczewska, Basztowa, Zajezdna, Plac Koszarowy i ul. Krzywa). Obszar będący przedmiotem niniejszego zadania objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017r. i przeznaczony pod tereny dróg publicznych i tereny ciągów pieszo – jezdnych.

W liniach rozgraniczających dróg dopuszcza się:

- lokalizację budynków i urządzeń związanych z gospodarką drogową i obsługą ruchu drogowego, na warunkach określonych w obowiązujących przepisach,
- ścieżki rowerowe,
- miejsca postojowe,
- lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- zieleni,
- małą architekturę.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

16. P.7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Projekt polega na wybudowaniu nowego budynku z przeznaczeniem na siedzibę Ochotniczej Straży Pożarnej. Oprócz funkcji użytkowej, zapewniającej mieszkańcom bezpieczeństwo przeciwpożarowe ma także pełnić funkcje edukacyjne, społeczne i szkoleniowe.

Zaplanowano lokalizację obiektu na działce oznaczonej geodezyjnie nr 195/19 z obrębu 14, objętej MPZP Starogard Gdański 2, uchwalonym uchwałą nr LIII/631/2022 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 listopada 2022 r. i przeznaczonej pod tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem usług komercyjnych oraz o charakterze publicznym z wykluczeniem funkcji mieszkaniowych (oznaczone symbolem C2.47.U2,U1). Teren znajduje się w granicach strefy ochrony konserwatorskiej rewaloryzacji i konserwacji, obejmującej zespół dawnego folwarku Starogardu Szlacheckiego, obowiązują ustalenia §7 ust. 11.

Wobec powyższego w przypadku dostosowania projektu budowlanego do planu miejscowego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym. Obecnie prowadzone są prace związane z zmianą ww. planu miejscowego ze względu na możliwość poprawienia funkcjonalności obiektu lecz na bazie obowiązujących ustaleń planu można uzyskać zezwolenie na realizację tego obiektu.

17. P.8. Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości

Zadanie polega na przywróceniu estetyki terenu zdegradowanego poprzez zagospodarowanie podwórek i poprawę stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków mieszkalnych. W ramach zagospodarowania przestrzeni wokół budynków planowane jest utworzenie przyjaznych dla mieszkańców podwórek poprzez wykonanie nasadzenia zieleni, małej architektury, ciągów pieszych, nawierzchni. Wprowadzenie zieleni w przestrzeń publiczną ma wpłynąć m.in. na ochronę przed czynnikami szkodliwymi (np. hałas, zanieczyszczenia).

W ramach poprawy stanu technicznego oraz efektywności energetycznej budynków mieszkalnych planuje się prowadzenie działań termomodernizacyjnych wynikających z audytów efektywności energetycznych. Zaplanowano wykonanie kompleksowej termomodernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych stanowiących w całości mienie komunalne. Zakres prac wynika z audytów. Oprócz działań termomodernizacyjnych planuje się również przeprowadzenie wszelkich innych niezbędnych prac budowlanych poprawiających funkcjonalność i dostępność obiektów.

Przebudowy i remonty części wspólnych ani rewaloryzacja terenów przyległych (podwórek) nie będą wymagały zmiany obowiązujących planów miejscowych.

18. P.9. Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim

Przeprowadzenie kontrolowanego i właściwego remontu obiektu likwidującego podstawowe przyczyny powodujące destrukcję z zastosowaniem wytycznych i założeń konserwatorskich.

Obiekt usytuowany jest na działce nr 142 z obr. 17, która zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami: Kanałową, Sobieskiego, Kościuszki, Chojnicką, Mostową i rzeką Wierzycą w Starogardzie Gdańskim, uchwalonym uchwałą Nr XLVII/446/2013 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 18 grudnia 2013r. zmienionym uchwałą nr XL/392/2017 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 26 kwietnia 2017r. przeznaczona jest pod tereny zabudowy usług kultury (usługi kultury religijnej); gdzie dopuszcza się usługi oświaty, służby zdrowia, handlu, zabudowę mieszkaniową towarzyszącą funkcji podstawowej.

Zgodnie z §7 ust. 2 ww. uchwały wszelkie działania inwestycyjne w granicach obiektów lub obszarów wpisanych do rejestru zabytków wymagają zgody Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku.

Wobec powyższego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

19. P.10. Sąsiedzka Przestrzeń Kultury

Celem projektu jest stworzenie nowego lokalnego centrum aktywności poprzez przebudowę, rozbudowę i wyposażenie istniejącego, zdegradowanego budynku magazynowego oraz przylegających terenów zielonych na działkach 74; 73/18 obr 14. Projekt przewiduje nadbudowę jednej kondygnacji do parterowego budynku i tym samym stworzenie dwóch sal

wraz z zapleczem, w których można będzie realizować różne aktywności w zależności od potrzeb mieszkańców.

Przedmiotowe nieruchomości objęte są uchwałą Nr XI/114/2019 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 5 czerwca 2019r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Starogard Gdański dla obszarów oznaczonych w tym planie symbolami C2.14.ZP, C2.15.ZP/ZZ (obszar parku miejskiego), C2.11.U2 (teren przy ul. Hallera 19a), C2.111.U2/ZZ oraz C2.113.U2 i przeznaczone są pod tereny usług publicznych z zakresu z zakresu sportu, rekreacji i obsługi turystyki, w szczególności baza żeglarska, z dopuszczeniem usług gastronomicznych, hotelowych, kultury oraz handlu detalicznego (C2.3.U).

Zgodnie z §16 ust. 2 ww. uchwały ustala się następujące zasady, parametry i wskaźniki zagospodarowania terenów:

- minimalny wskaźnik intensywności zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej dla terenu C2.3.U – 0,2,
- maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej dla terenu C2.3.U – 0,55,
- maksymalny procentowy udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki dla terenu C2.3.U – 50%,
- minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej dla terenu C2.3.U – 30%.

Zgodnie z §16 ust. 3 ustala się następujące zasady, parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy- maksymalna wysokość zabudowy dla terenu C2.3.U – 10 m, przy czym dla zabudowy towarzyszącej – 5 m oraz nakazuje się stosowania dachów płaskich, z dopuszczeniem zachowania istniejących spadków dachów.

Ponadto, w myśl §7 ust. 2 ww. uchwały w obszarze objętym planem, dla zapewnienia ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, ustala się dla terenu C2.3.U strefę ochrony konserwatorskiej – rewaloryzacji oraz dotyczące jej następujące zasady zagospodarowania m.in. nakazuje się wkomponowania nowej zabudowy – poprzez jej skalę i charakter oraz formę architektoniczną w krajobraz kulturowy miejsca.

Wobec powyższego w przypadku dostosowania projektu budowlanego do planu miejscowego ww. zadanie nie będzie wymagać wprowadzenia zmian w obowiązującym planie miejscowym.

20. P.11. Poprawa estetyki i rewaloryzacja części wspólnych i otoczenia budynków

System zwolnień od podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych lub ich części oraz budynków mieszkalno-użytkowych lub ich części, w których zostaną wykonane remonty elewacji frontowych. Zwolnieniem objęte zostaną budynki położone w obszarze rewitalizacji oraz objęte gminną ewidencją zabytków. Zwolnienie dotyczyć będzie wszystkich budynków bez względu na ich stan własnościowy i ich wielkość.

Z uwagi na specyfikę zadania nie będzie ono wymagać wprowadzenia zmian w obowiązujących planach miejscowych. Natomiast same remonty elewacji obiektów muszą być prowadzone zgodnie z ustaleniami poszczególnych planów miejscowych lecz nie są one przedmiotem tego zadania.

19.3. Wskazanie dotyczące miejscowego planu rewitalizacji

Analizując działania wskazane w GPR oraz badając ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie wskazuje się granic dla sporządzania miejscowych planów rewitalizacji. Rekomendacja ta poparta jest ponadto wnioskiem z konsultacji społecznych, gdzie w świetle obowiązujących mpzp nie postuluje się opracowania dodatkowego dokumentu planistycznego.

19.4. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji

Podsumowaniem przedstawionych w niniejszej części dokumentu rozważań jest załącznik graficzny (stanowiący załącznik nr 1 do programu), określający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji. Zgodnie z wymogami ustawy, został on sporządzony na mapie w skali 1:2000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej.

Przewidywana lokalizacja projektów w obszarze rewitalizacji (niewymienione w tabeli projekty będą realizowane w całym obszarze rewitalizacji):

Numer	Projekt	Oznaczenie w legendzie mapy
S.1	Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	<i>Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny</i>
S.2	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny	<i>Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny</i>
S.3	Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora	<i>Agro Kociewie</i>
S.4	Czytelnia pod chmurką	<i>Czytelnia pod chmurką</i>
S.5	Realizacja usług w Sąsiedzkiej Przestrzeni Kultury	<i>Sąsiedzka Przestrzeń Kultury</i>
G.1	Aktywizacja społeczno-zawodowa	<i>Społeczne Centrum Wsparcia Rodziny</i> <i>Agro Kociewie</i>
G.2	Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego	<i>Agro Kociewie</i>
G.3	Zagospodarowanie terenu targowiska miejskiego	<i>Targowisko miejskie</i>
P.1	Utworzenie Klubu Seniora	<i>Agro Kociewie</i>
P.2	Starogardzki Rynek od nowa	<i>Starogardzki Rynek od nowa</i>
P.3	Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy	<i>Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy</i>
P.4	Stworzenie systemu parków kieszonkowych	<i>System parków kieszonkowych</i>
P.5	Budowa Centrum Sportowo– Edukacyjnego im. Kazimierza Deyny w celu aktywizacji sportowo-rekreacyjnej dzieci i młodzieży	<i>Centrum sportowo – edukacyjne Deyny</i>
P.6	Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni Starego Miasta	<i>Dostępność komunikacyjna – ulice.</i>
P.7	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	<i>Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców</i>
P.8	Poprawa warunków życiowych mieszkańców - modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	<i>Modernizacja budynków i podwórek</i>
P.9	Renowacja kościoła p.w. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim	<i>Renowacja kościoła Św. Mateusza.</i>
P.10	Sąsiedzka Przestrzeń Kultury	<i>Sąsiedzka Przestrzeń Kultury</i>

Tab. 23. Oznaczenie nazw programów Gminnego Programu Rewitalizacji na rycinie 8 - załączniku graficznym przedstawiającym podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

20. Podsumowanie

Opracowana aktualizacja dokumentu Programu stanowi bazę do podjęcia skoordynowanych działań zmierzających do rewitalizacji miasta. Opisano w nim zarówno przewidziane do realizacji projekty i przedsięwzięcia jak i sposób ich realizacji. Także określono sposób realizacji całości programu.

Z uwagi na zmieniające się uwarunkowania – w tym pojawiające się nowe regulacje prawne – konieczną stanie się sukcesywna aktualizacja programu, w tym uzupełnianie zapisów szczegółowych dotyczących projektów i przedsięwzięć przewidzianych do realizacji.

21. Spis tabel, rycin i załączników

Ryciny:

Ryc. 1. Starogard Gdański w kontekście regionu pomorskiego

Ryc. 2. Granice obszaru zdegradowanego

Ryc. 3. Granice i struktura obszaru rewitalizacji.

Ryc. 4. Ocena infrastrukturalnych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

Ryc. 5. Ocena społecznych elementów rewitalizacji pod kątem poprawy atrakcyjności śródmieścia – podsumowanie wyników badań ankietowych z 2023r.

Ryc. 6. Udział zdarzeń odnotowanych na obszarze rewitalizacji i zdarzeń z obszaru Starogardu Gdańskiego w latach 2017-2023 z podziałem na 7 podstawowych kategorii przestępstw kryminalnych

Ryc. 7. Podział obszaru rewitalizacji na strefy

Ryc. 8. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Tabele:

Tab. 1. Wskaźniki monitorowania realizacji GPR

Tab. 2. Wykaz uwag z konsultacji projektu dokumentu prowadzonych w 2023r. wraz z propozycją ich rozpatrzenia

Tab.3. Charakterystyka jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego – dane aktualne na 2016r.

Tab. 4. Charakterystyka stanu obszaru rewitalizacji – zmiany wartości wybranych wskaźników w okresie od 2015 do 2022r.

Tab. 5. Dane dotyczące pomocy udzielanej przez MOPS w Starogardzie Gdańskim na obszarze rewitalizacji i całego miasta w 2022r.

Tab. 6. Dane dotyczące powodów udzielania pomocy przez MOPS w Starogardzie Gdańskim w I poł. 2023r.- w odniesieniu do obszaru rewitalizacji

Tab. 7. Analiza SWOT – sfera społeczna

Tab. 8. Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Tab. 9. Analiza SWOT – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Tab. 10. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera społeczna

Tab. 11. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera gospodarcza

Tab. 12. Powiązanie zdefiniowanych problemów rewitalizacji obszaru z przyczynami degradacji – sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna

Tab. 13. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery społecznej

Tab. 14. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami problemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery gospodarczej

Tab. 15. Relacje pomiędzy ujętymi w Programie działaniami rewitalizacyjnymi a źródłami pro-

blemów – przyczynami degradacji obszaru – w odniesieniu do sfery przestrzenno – funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej

Tab. 16. Relacje pomiędzy ujętymi w pierwotnej wersji Programu oraz w jego bieżącej aktualizacji działaniami rewitalizacyjnymi

Tab. 17. Uproszczony plan rzeczowo – finansowy realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 18. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

Tab. 19. Harmonogram realizacji działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 20. Określenie możliwych partnerstw w realizacji poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 21. Ścieżki krytyczne i kamienie milowe związane z realizacją poszczególnych działań (projektów i przedsięwzięć) składających się na Gminny Program Rewitalizacji

Tab. 22. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

Tab. 23. Oznaczenie nazw programów Gminnego Programu Rewitalizacji na rycinie 8 - załączniku graficznym przedstawiającym podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załączniki:

Załącznik nr 1 - Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji (s. 174).

Załącznik nr 2 - Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR (s. 179).

Załącznik nr 2. Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR

I. Podstawowe informacje o projektach

1 PROJEKT – Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich	
Tytuł projektu: Rewitalizacja Śródmieścia Starogardu Gdańskiego – etap II	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Starogard Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
<p>P3. Rozwój terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy</p> <p>P4. Stworzenie systemu parków kieszonkowych</p> <p>P2. Starogardzki Rynek od nowa</p> <p>P8. Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości</p>	<p>Projekt obejmuje 4 zadania.</p> <p>Celem projektu jest zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz wysoka jakość życia mieszkańców na tym obszarze.</p> <p>Efektom realizacji projektu są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowane przestrzenie publiczne, - integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców podobszaru, - poprawa jakości życia mieszkańców, - poprawa jakości zielonej przestrzeni publicznej, - poprawa estetyki terenów zdegradowanych na obszarze rewitalizacji w Starogardzie Gdańskim. <p>Zadanie nr 1: Zagospodarowanie terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy</p> <p>Zadanie nr 2: Zagospodarowanie systemu parków kieszonkowych wraz z restauracją fragmentów murów obronnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie jednego z parków, przy kościele św. Mateusza.</p> <p>Zadanie nr 3: Poprawa warunków życia mieszkańców – zagospodarowanie przestrzeni wokół nieruchomości stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy.</p>

S4. Czytelnia pod chmurką	Zadanie nr 4: Czytelnia pod chmurką. Projekt przewiduje stworzenie przestrzeni sprzyjającej aktywności społecznej oraz działania aktywizujące lokalną społeczność. Zadanie będzie realizowane przez organizację pozarządową wyłonioną na podstawie otwartego konkursu ofert ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2024.0.1491 t.j.)
---------------------------	---

2 PROJEKT – Działanie 6.5 Infrastruktura społeczna – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Rozwój infrastruktury społecznej na terenie Śródmieścia Starogardu Gdańskiego	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Starogard Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
P1. Utworzenie Klubu Seniora	<p>Projekt obejmuje 2 zadania.</p> <p>Celem projektu jest remont infrastruktury społecznej przeznaczonej na rozwój usług społecznych świadczonych na rzecz lokalnej społeczności w środowisku zamieszkania osób wymagających wsparcia. Efektem projektu jest remont pomieszczeń, w których będą świadczone usługi społeczne zmniejszające uzależnienie mieszkańców od pomocy instytucjonalnej i stworzenie przestrzeni integrującej i aktywizującej pokolenia na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Zadanie nr 1: Adaptacja pomieszczeń w celu utworzenia Klubu Seniora w budynku Agro Kociewie na ul. Hallera 19 a.</p> <p>Celem zadania jest stworzenie miejsc świadczenia usług społecznych. Zadanie bezpośrednio zintegrowane z zadaniem nr 3 w ramach projektu z Działania 5.19</p>
G2. Utworzenie i prowadzenie warsztatu społecznego	<p>Zadanie nr 2 Adaptacja pomieszczeń w celu utworzenia Warsztatu Społecznego w budynku Agro Kociewie na ul. Hallera 19 a.</p> <p>Celem zadania jest stworzenie miejsca integracji i aktywizacji międzypokoleniowej oraz działań aktywizujących lokalną społeczność. Zadanie bezpośrednio zintegrowane z zadaniem nr 3 oraz nr 4 w ramach projektu z Działania 5.19.</p>

3 PROJEKT – działanie 5.12 Aktywne włączenie społeczne – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Kierunek kompetencja: wzmacnianie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Planowany rok rozpoczęcia realizacji:2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Starogard Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji:2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
G1.Aktywizacja społeczno-zawodowa	<p>Projekt obejmuje 1 zadanie.</p> <p>Celem projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa osób biernych zawodowo, a także osób, rodzin i społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia, jak i społeczności marginalizowanych.</p> <p>Efektom projektu będzie podniesienie kompetencji społecznych, edukacyjnych i zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zadanie nr 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa osób biernych zawodowo oraz osób, rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem.</p> <p>Dla każdego uczestnika przewidziana będzie ścieżka reintegracji społecznej i zawodowej stworzona indywidualnie dla każdej osoby, rodziny z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. Działania aktywizujące polegać będą na wdrażaniu kompleksowych programów aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym realizowane będą przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej.</p>

4 PROJEKT – działanie 5.19 Usługi społeczne i zdrowotne – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Kierunek integracja: wsparcie rodzin, dzieci, młodzieży, seniorów oraz osób w trudnej sytuacji życiowej z obszaru rewitalizacji	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Starogard Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
<p>S1. Kompleksowe wsparcie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny</p> <p>S2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny</p>	<p>Projekt obejmuje 4 zadania.</p> <p>Celem projektu jest zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych, zindywidualizowanych i zintegrowanych usług społecznych oraz usług wsparcia rodziny świadczonych w lokalnej społeczności, w oparciu o diagnozę sytuacji problemowej.</p> <p>Efektem projektu będzie utworzenie miejsc świadczenia usług społecznych w Klubie Seniora, miejsca integracji wielopokoleniowej oraz rozszerzenie oferty wsparcia i zwiększenia liczby miejsc wsparcia w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny.</p> <p>Zadanie nr 1: Rozszerzenie wsparcia specjalistycznego dla rodzin w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny.</p> <p>Zadanie oprócz rozszerzenia wsparcia zakłada także zwiększenie miejsc świadczenia usług społecznych. Realizacja części zadania przewidziana jest w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny zaadaptowanym na potrzeby społeczne w ramach projektu z Działania 8.1.2 RPO WP 2014-2020 pt.: Rewitalizacja Śródmieścia Starogardu Gdańskiego.</p> <p>Zadanie nr 2: Rozszerzenie wsparcia w placówkach wsparcia dziennego, w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny.</p> <p>Zadanie oprócz rozszerzenia wsparcia zakłada także zwiększenie miejsc świadczenia usług społecznych.</p> <p>Realizacja zadania przewidziana jest w budynku Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny zaadaptowanego na potrzeby społeczne w ramach projektu z Działania 8.1.2 RPO WP 2014-2020 pt.: Rewitalizacja Śródmieścia Starogardu Gdańskiego.</p>

<p>S3. Realizacja usług społecznych i aktywnej integracji w Klubie Seniora</p> <p>G2. Utworzenie i prowadzenie Warsztatu Społecznego</p>	<p>Zadanie nr 3: Prowadzenie wsparcia w ramach Klubu Seniora.</p> <p>Prowadzenie usług społecznych wspierających aktywność seniorów poprzez realizację zajęć, konsultacji, spotkań w Klubie Seniora.</p> <p>Uczestnicy zajęć w ramach Klubu Seniora będą także korzystać z pomieszczeń i wyposażenia Warsztatu Społecznego w ramach aktywizacji społecznej, warsztatów wielopokoleniowych. Zadanie bezpośrednio zintegrowane z zadaniem nr 1 i 2 w ramach działania 6.5.</p> <p>Zadanie nr 4: Prowadzenie Warsztatu Społecznego jako przestrzeni towarzyszącej funkcjonowaniu Klubu Seniora.</p> <p>Prowadzenie Warsztatu Społecznego towarzyszyć będzie wsparciu w ramach utworzonego Klubu Seniora. Będzie to także przestrzeń przeznaczona na działania aktywizujące i integrujące lokalną społeczność. Zadanie bezpośrednio zintegrowane z zadaniem nr 2 w ramach działania 6.5</p>
---	---

5 PROJEKT – działanie 2.4 Efektywność energetyczna – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Kompleksowa termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Śródmieścia	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Starogard Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
P8. Poprawa warunków życiowych mieszkańców – modernizacja budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem obszaru wokół nieruchomości	<p>Projekt obejmuje 1 zadanie.</p> <p>Celem projektu jest poprawa efektywności energetycznej dwóch budynków komunalnych. W efekcie przeprowadzenia zaplanowanych prac nastąpi zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza. Dodatkowo w wyniku realizacji projektu nastąpi poprawa jakości zamieszkania i ładu przestrzennego dzięki zagospodarowaniu obszaru wokół modernizowanych budynków.</p> <p>Zadanie: Termomodernizacja efektywności energetycznej budynków mieszkalnych.</p>

II. Informacja na temat sposobu wyboru projektów¹²

Projekty wraz z zawartymi w nich zadaniami zostały wybrane podczas spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji, po konsultacjach z interesariuszami, tj. z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, mieszkańcami obszaru zgodnie z obowiązującymi celami Gminnego Programu Rewitalizacji. Działania zostały ukierunkowane, aby realizować założenia GPR we wszystkich niezbędnych aspektach tj. społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz środowiskowych. Wszystkie zaplanowane zadania odbywać się będą na obszarze rewitalizacji.

Ostateczny wybór przedsięwzięć ujętych w załączniku 1.4 został dokonany w oparciu o możliwości finansowe Gminy oraz możliwości pozyskania ich finansowania z dodatkowych źródeł. Duże znaczenie przy wyborze projektów ujętych w załączniku miały możliwości realizacji zadań przez jednostki miejskie oraz partnerów społecznych.

Do wyboru zadań w projekcie przyczynili się interesariusze rewitalizacji, w tym organizacje NGO, Zespół ds. Rewitalizacji, mieszkańcy obszaru oraz urzędnicy. Na bazie uchwały nr LVII/676/2023 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 30 marca 2023r., w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2025, Prezydent Miasta Starogard Gdański w obwieszczeniu z dnia 16.05.2023r. wyznaczył okres na zgłaszanie projektów przedsięwzięć – od 16.05.2023 do 15.06.2023.

Przeprowadzono dwa spotkania warsztatowe (w dniach 13 czerwca i 22 czerwca 2023) pozwalających na weryfikację kluczowych zapisów programu.

Przeprowadzono proces konsultacji społecznych – od 30 sierpnia do 29 września 2023. Formy konsultacji:

- przesyłanie uwag drogą elektroniczną lub składanie w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta,
- spacer studyjny po obszarze rewitalizacji wraz z omówieniem proponowanych do uwzględnienia w aktualizacji dokumentu projektów i przedsięwzięć (31 sierpnia 2023),
- warsztat z prezentacją założeń aktualizacji dokumentu, weryfikacja wypracowanych elementów – 18 września 2023r.,
- konsultacja projektu Gminnego Projektu Rewitalizacji przez: Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, Starogardzką Radę Sportu, Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański, Młodzieżową Radę Miasta, Radę Gospodarczą, Starogardzką Radę Kultury, Komitet Rewitalizacji.

Ze względu na wprowadzenie w dokumencie znaczących zmian, wynikających między innymi z uwzględnienia uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji, zdecydowano o poddaniu zmienionego projektu GPR ponownym konsultacjom społecznym.

Przeprowadzono proces ponownych konsultacji społecznych dokumentu – od 24 kwietnia do 27 maja 2024r. Formy konsultacji:

- przesyłanie uwag drogą elektroniczną lub składanie w formie pisemnej w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miasta,
- spotkanie warsztatowe w dniu 14 maja 2024r.,
- konsultacja projektu Gminnego Projektu Rewitalizacji przez: Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, Starogardzką Radę Sportu, Radę Seniorów Gminy Miejskiej Starogard Gdański, Młodzieżową Radę Miasta, Radę Gospodarczą, Starogardzką Radę Kultury, Komitet Rewitalizacji.

Projekty ujęte w programie są zlokalizowane w obszarze rewitalizacji, wpisują się w cele programu i kierunki działań.

W odpowiedzi na zdiagnozowane problemy sformułowano zadania do realizacji w ramach niżej wymienionych przedsięwzięć.

Zdiagnozowane problemy:

- Niewystarczający poziom zaangażowania społeczności obszaru w rozwiązywanie problemów lokalnych (sfera społeczna),
- Izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych (sfera społeczna),
- Duży udział osób z niepełnosprawnościami w strukturze społeczności obszaru (sfera społeczna),
- Niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży i osób starszych (sfera społeczna).

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na zdiagnozowane problemy:

- 6.5.1. Modernizacja i przebudowa niezagospodarowanych pomieszczeń w budynku Agro Kociewie na ul. Hallera 19 a, w celu stworzenia miejsc świadczenia usług społecznych w ramach Klubu Seniora;
- 5.19.3. Prowadzenie wsparcia w ramach Klubu Seniora;
- 7.1.4. Czytelnia pod chmurką.

Zdiagnozowane problemy:

- Znaczący poziom występowania problemu alkoholowego i narkomanii, jak również problemów związanych z wykluczeniem społecznym (sfera społeczna),
- Izolacja i alienacja poszczególnych grup społecznych (sfera społeczna),
- Niewystarczający poziom integracji społecznej, w tym młodzieży i osób starszych (sfera społeczna),
- Gorsze (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) perspektywy startu życiowego dzieci zamieszkujących obszar – stygmatyzacja poprzez miejsce zamieszkania (sfera społeczna),
- Dziedziczenie marginalizacji społecznej przez dzieci – brak prawdziwej integracji społecznej, tworzenie gett (sfera społeczna),
- Niższe kompetencje zawodowe (w odniesieniu do ogółu mieszkańców miasta) mieszkańców obszaru (sfera społeczna).

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na zdiagnozowane problemy:

- 5.12. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób biernych zawodowo oraz osób, rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem;
- 5.19.1. Rozszerzenie wsparcia specjalistycznego dla rodzin borykających się z trudnościami wychowawczymi i opiekuńczymi w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny;
- 5.19.2. Rozszerzenie wsparcia w placówkach wsparcia dziennego prowadzonych w formach: opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej w ramach Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny;
- 6.5.2. Utworzenie Warsztatu Społecznego w budynku Agro Kociewie na ul. Hallera 19 a celem stworzenia miejsca integracji i aktywizacji międzypokoleniowej oraz działań aktywizujących lokalną społeczność;
- 5.19.4. Prowadzenie Warsztatu Społecznego.

---

¹² Jak dokonano wyboru projektów w celu ujęcia ich w przedmiotowym programie rewitalizacji, w tym wskazanie kryteriów wyboru. Należy opisać, w jaki sposób w proces wyboru projektów zaangażowani byli interesariusze rewitalizacji, partnerzy społeczno-gospodarczy oraz właściwe podmioty.

Zdiagnozowane problemy:

- Niewielki stopień wykorzystania historycznego centrum miasta jako miejsca realizacji funkcji kulturalnych i społecznych (sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna),
- Zły stan techniczny obiektów zabytkowych (sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna),
- Niewystarczająca ilość terenów zielonych i rekreacyjnych (sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna),
- Niewielkie znaczenie Rynku jako istotnego punktu na mapie miasta – utrata jego znaczenia handlowego na rzecz galerii handlowych (sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna),
- Niewielkie znaczenie Rynku jako istotnego punktu na mapie miasta – utrata jego znaczenia handlowego na rzecz galerii handlowych (sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna).

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na zdiagnozowane problemy:

7.1.2. Stworzenie systemu parków kieszonkowych;

7.1.1. Zagospodarowanie terenów zieleni wzdłuż rzeki Wierzycy.

Zdiagnozowane problemy:

- Niska jakość zasobu mieszkaniowego (sfera przestrzenno – funkcjonalna, środowiskowa i techniczna).

Przedsięwzięcia, które odpowiadają na zdiagnozowane problemy:

7.1.3. Poprawa warunków życia mieszkańców – zagospodarowanie przestrzeni wokół nieruchomości stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Starogard Gdański;

2.4. Kompleksowa termomodernizacja komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Śródmieścia.

Projekty zostały wybrane podczas spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi.

III. Powiązania między projektami wraz z opisem

	1 PROJEKT	2 PROJEKT	3 PROJEKT	4 PROJEKT	5 PROJEKT
1 PROJEKT – Działanie 7.1		W ramach wdrażania projektu 1 przewidziano realizację zadania polegającego na poprawie	Dzięki realizacji projektu 1 nastąpi aktywizacja społeczna osób zagrożonych	Projekt 1 jest zintegrowany z projektem 4 w zakresie inicjowania i wspierania	W ramach zadanie nr 3 Projektu nr 1 realizowane będzie zagospodarowanie obszaru wokół

		<p>warunków życia mieszkańców – zagospodarowanie obszarów wokół nieruchomości oraz utworzenie „czytelni pod chmurką”.</p> <p>Zadania te są spójne z Projektem 2 w zakresie podniesienia poziomu uczestnictwa w życiu społecznym i integrację mieszkańców z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej.</p>	<p>wykluczeniem społecznym i zawodowym poprzez ich integrację, poprawę kompetencji w zakresie spędzania wolnego czasu i rekreacji, wykonywania prac publicznie użytecznych dot. kreowania przestrzeni wspólnej oraz rozbudzenie nowych zainteresowań zawodowych.</p> <p>Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych. Dodatkowo projekty realizują wspólny cel nadrzędny Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji w zakresie celu szczegółowego E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy.</p>	<p>działań służących budowaniu kompetencji społecznych i edukacyjnych niezależnie od wieku w ramach prac społecznie użytecznych przy zagospodarowaniu obszarów wokół nieruchomości objętych projektem oraz aktywności społecznej w ramach zadania pn. Czytelnia pod chmurką.</p> <p>Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz Cel Szczegółowy S3. Aktywizacja społeczności lokalnej.</p>	<p>nieruchomości, na której znajdują się budynki mieszkalne przewidziane do interwencji w ramach projektu nr 5.</p> <p>Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego cel szczegółowy S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej. Dodatkowo projekty realizują wspólny cel nadrzędny Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze w zakresie celu szczegółowego P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p>
2 PROJEKT – Działanie 6.5	Projekt 2 jest zintegrowany z Projektem 1 w zakresie podniesienia poziomu		Projekt 2 jest zintegrowany z Projektem 3 w zakresie wspierania aktywnego uczestnictwa,	Projekt 2 jest zintegrowany z Projektem 4 w zakresie zwiększenia skuteczności interwencji wobec osób	Projekt 2 i 5 są ze sobą zintegrowane. Dzięki modernizacji zabudowy mieszkaniowej poprawi się

	<p>uczestnictwa w życiu społecznym i integrację mieszkańców z obszaru rewitalizacji w ramach włączenia społeczności lokalnej w zagospodarowanie terenów przy modernizowanych budynkach mieszkalnych objętych projektem oraz spotkań w „czytelni pod chmurką”. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej.</p>		<p>niedyskryminacji i równych szans oraz zdolności do zatrudnienia. Cele te będą wdrażane w ramach m.in. warsztatu społecznego. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych.</p>	<p>zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym dzięki działalności warsztatu społecznego i Klubu Seniora (zadanie 3 i 4 projektu 4). Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa.</p>	<p>jakość życia mieszkańców, wzrośnie ich poczucie odpowiedzialności za miejsce zamieszkania. Natomiast łatwa dostępność do placówek świadczących usługi społeczne wpłynie pozytywnie na proces zmian w świadomości mieszkańców i ich podejściu do dbałości o dobro wspólne oraz ich aktywizację i integrację społeczną. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego cel szczegółowy S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa. Dodatkowo projekty realizują wspólny cel nadrzędny Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze w zakresie celu szczegółowego P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz</p>
--	---	--	--	---	--

					wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.
3 PROJEKT – Działanie 5.12	<p>Projekt 3 jest zintegrowany z projektem 1 w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej w ramach zagospodarowania obszarów wokół nieruchomości objętych modernizacją, uczestnictwo w inicjatywie „Czytelnia pod chmurką”.</p> <p>Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych.</p> <p>Dodatkowo projekty</p>	<p>Projekt 3 jest zintegrowany z Projektem 2 w zakresie wspierania aktywnego uczestnictwa, niedyskryminacji i równych szans oraz zdolności do zatrudnienia. Cele te będą wdrażane w ramach m.in. warsztatu społecznego.</p> <p>Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych.</p>		<p>Projekt 3 jest zintegrowany z Projektem 4 w zakresie wspierania aktywności społeczności lokalnej w ramach działalności Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny.</p> <p>Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S1 Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych.</p>	<p>Projekt 3 jest zintegrowany z Projektem 5 w zakresie ograniczenia ubóstwa energetycznego mieszkańców termomodernizowanych budynków mieszkalnych. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego Cel szczegółowy S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa, Cel szczegółowy S3. Aktywizacja społeczności lokalnej i Cel szczegółowy S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych. Dodatkowo projekty realizują wspólny cel nadrzędny Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze w zakresie celu szczegółowego P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni</p>

	realizują wspólny cel nadrzędny Rozwój różnorodnych form aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji w zakresie celu szczegółowego E2. Tworzenie warunków dla rozwoju nowych miejsc pracy.				miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.
4 PROJEKT – Działanie 5.19	Projekt 4 jest zintegrowany z projektem 1 w zakresie inicjowania i wspierania działań służących budowaniu kompetencji społecznych i edukacyjnych niezależnie od wieku w ramach prac społecznie użytecznych przy zagospodarowaniu obszarów wokół modernizowanych nieruchomości objętych projektem oraz „czytelni pod chmurką”. Projekty realizują wspólny cel	Projekt 4 jest zintegrowany z Projektem 2 w zakresie zwiększenia skuteczności interwencji wobec osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym dzięki utworzenia miejsc na działalność Klubu Seniora i Warsztatu społecznego (zadanie 1 i 2 projektu 2). Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa.	Projekt 4 jest zintegrowany z Projektem 3 w zakresie wspierania aktywności społeczności lokalnej w ramach działalności Społecznego Centrum Wsparcia Rodziny. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej, Cel Szczegółowy S1 Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa, Cel Szczegółowy S3 Aktywizacja społeczności lokalnej oraz S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych.		Projekt 4 i 5 są ze sobą zintegrowane. Dzięki modernizacji zabudowy mieszkaniowej poprawi się jakość życia mieszkańców. Poprawa dostępności do usług społecznych wpłynie pozytywnie na proces deinstytucjonalizacji oraz wzrostu świadomości i poczucia odpowiedzialności mieszkańców obszaru rewitalizacji za przestrzeń wspólne. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego Cel szczegółowy S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego,

	nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz Cel Szczegółowy S3. Aktywizacja społeczności lokalnej.				poprawa bezpieczeństwa, Cel szczegółowy S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej, Cel szczegółowy S3. Aktywizacja społeczności lokalnej.
5 PROJEKT – Działanie 2.4	Projekt 5 jest zintegrowany z Projektem 1 w zakresie modernizacji budynków mieszkalnych w ramach Projektu 5 oraz zagospodarowania obszaru wokół tych budynków w ramach Projektu 1. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego cel szczegółowy S2. Poprawa warunków bytowych społeczności lokalnej. Dodatkowo projekty realizują wspólny cel nadrzędny Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze w zakresie celu szczegółowego P1.	Projekt 5 i 2 są ze sobą zintegrowane. Dzięki modernizacji zabudowy mieszkaniowej poprawi się jakość życia mieszkańców, wzrosnie ich poczucie odpowiedzialności za miejsce zamieszkania. Natomiast łatwa dostępność do placówek świadczących usługi społeczne wpłynie pozytywnie na proces zmian w świadomości mieszkańców i ich podejściu do dbałości o dobro wspólne oraz ich aktywizację i integrację społeczną. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego cel szczegółowy S1. Ograniczenie poziomu	Projekt 5 jest zintegrowany z Projektem 3 w zakresie ograniczenia ubóstwa energetycznego mieszkańców termomodernizowanych budynków mieszkalnych. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego Cel szczegółowy S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa, Cel szczegółowy S3. Aktywizacja społeczności lokalnej i Cel szczegółowy S4. Wyrównywanie kompetencji zawodowych i społecznych. Dodatkowo projekty realizują wspólny cel nadrzędny Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze w	Projekt 5 i 4 są ze sobą zintegrowane. Dzięki modernizacji zabudowy mieszkaniowej poprawi się jakość życia mieszkańców. Poprawa dostępności do usług społecznych wpłynie pozytywnie na proces deinstytucjonalizacji oraz wzrostu świadomości i poczucia odpowiedzialności mieszkańców obszaru rewitalizacji za przestrzeń wspólną. Projekty realizują wspólny cel nadrzędny: Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej oraz w ramach niego Cel szczegółowy S1. Ograniczenie poziomu wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa, Cel szczegółowy S2. Poprawa warunków	

	<p>Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p>	<p>wykluczenia społecznego, poprawa bezpieczeństwa. Dodatkowo projekty realizują wspólny cel nadrzędny Ożywienie przestrzeni wspólnych o kluczowym charakterze w zakresie celu szczegółowego P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p>	<p>zakresie celu szczegółowego P1. Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich, poprzez odnowę obiektów w obszarze rewitalizacji oraz wprowadzenie w przestrzeni Rynku i obszarów sąsiadujących różnorodnych form zagospodarowania i użytkowania.</p>	<p>bytowych społeczności lokalnej, Cel szczegółowy S3. Aktywizacja społeczności lokalnej.</p>	
--	--	--	--	---	--

Uzasadnienie

Na podstawie uchwały nr XIV/134/2025 Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 11 czerwca 2025r. w sprawie przystąpienia do zmiany „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035. Aktualizacja na lata 2024-2035”, rozpoczęto procedurę aktualizacji obowiązującego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Konieczność zmiany obowiązującego Gminnego Programu Rewitalizacji, wynika z uzgodnionej z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego zmiany zakresu i szczegółów projektów rewitalizacyjnych mających szansę na uzyskanie dofinansowania w ramach Programu pn. Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021 – 2027.

Dokument „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański na lata 2017-2035. Aktualizacja na lata 2024-2035” został wypracowany w trybie partycypacyjnym, przy udziale społeczności lokalnej. Zapisy dokumentu stanowią rozwinięcie poprzedniej wersji Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja dokumentu powstała w oparciu o zapisy ustawy z dnia 28 kwietnia 2022r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ze szczególnym uwzględnieniem art. 36, odnoszącego się do tzw. Innych Instrumentów Terytorialnych) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021r.